

MIKRI PATRIDA & FOURNOS BY TERZOMONDO

WWW.TERZOMONDO.DE | 030 - 8815261 | GROLMANSTR.28 | 10623 BERLIN

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟ • ΓΕΡΜΑΝΙΑ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΗ • GRIECHISCH-DEUTSCHE MONATSZEITUNG • DEUTSCHLAND UND EUROPA

Elliniki Gnomi

GRIECHISCHE MEINUNG

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΝΩΜΗ

Η εφημερίδα που διαβάζεται!

ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2019 • ΕΤΟΣ 21ο • ΑΡ. ΦΥΛΛΟΥ 206 • 21. JAHRGANG • NR. 206 • www.elliniki-gnomi.eu • ΕΔΡΑ ΒΕΡΟΛΙΝΟ • APRIL 2019 • ΤΙΜΗ: 2,70€

Η ΜΑΚΡΟΒΙΟΤΕΡΗ ΟΜΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ (1998-2018)

Μήπως τιτιβίζουμε εκ του ασφαλούς;

Γράφει ο **Μάριος Μιχαηλίδης***

Όταν το θέμα ετέθη, με ιδιαίτερη έμφαση μπορώ να πω, ο φίλος Ξαφνιάστηκε από την απάντηση που πήρε. «Είναι άκρως σχιζοφρενής η άποψη περί οράματος ή οραμάτων και την πλήρη ευθύνη για όσα λέτε την αναλαμβάνετε αποκλειστικά εσύ και οι όμοιοι με σένα. Ακούς εκεί οράματα». Ο γνώριμός μας διανοούμενος φαινόταν πολύ θυμωμένος

με τον ρομαντισμό μας, να συζητάμε τόσο παράκαιρα για το όραμα της ελληνικότητας. Του θυμίζαμε, λέει, εθνολάτρες παλαιάς κοπής, που εξακολουθούν να τιτιβίζουν εκ του ασφαλούς στο κλουβί της πατριωτικής τους αυταρέσκειας. Ομολογώ ότι έμεινα άφωνος. Πίστευα και εξακολουθώ πώς πιστεύω, πως όσο μοντέρνος ή μεταμοντέρνος μπορεί να είναι ένας διανοούμενος, ποτέ δε θα αποσκιρτούσε ούτε και θα σάρκαζε αυτά που περιεκτικά διαφυλάσσει η -βαρύ-

νουςα τη συλλογική μας μνήμη και συνείδηση- λέξη ελληνικότητα. Φαίνεται ότι τα πράγματα είναι πολύ πιο σκληρά από όσο δείχνουν.

Η περίοδος της αυτοαναίρεσης και της εθνοτικής μας αποδόμησης ακολουθεί μία καθοδική και ολισθαίνουσα πορεία, χωρίς τίποτε να είναι ικανό να την ανακόψει.

Συνέχεια στη σελίδα 21

Σε κεντρικά σημεία γερμανικών πόλεων με τιμή η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΝΩΜΗ

Η ομογενειακή εφημερίδα ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΝΩΜΗ από το τεύχος Απριλίου θα βρίσκεται με τιμή σε όλη τη Γερμανία, σε σιδηροδρομικούς σταθμούς και μετρό, σε κεντρικά σημεία πώλησης εφημερίδων και βιβλίων γερμανικών πόλεων.

Düsseldorf / Trans Hellas Reisen
Κεντρικά γραφεία Γερμανίας
Bismarckstr. 81, 40210
Τηλ.: 0211-1646523 / 0211-1646414
Fax: 0211-1646521
info@transhellas-reisen.de
Ώρες γραφείου:
Δευτέρα - Παρασκευή: 09:30 - 18:30
Σάββατο: 09:30 - 14:30

Πλήρεις σπουδές
Ορθόδοξου
Θεολογίας στη
Βαυαρία **Σελ. 12**

Deutsch-Griechisches
Jugendwerk -
Mit voller Kraft voraus! **S. 13**

Βερολίνο: Η πόλη των
Μουσείων, των
εκθέσεων αλλά και
των... διαδηλώσεων **Σελ. 6**

Veranstaltungskalen der
Europawoche 2019 **s. 9**

Μόναχο: Συνεργασία
της Ιεράς Μητροπόλεως
Γερμανίας με το
«Μουσείο Καραθεοδωρή»
στην Κομοτηνή **Σελ. 7**

ΟΜΟΓΕΝΕΙΑ: ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ

Το Μουσείο της Φιλικής
Εταιρείας του Ελληνικού
Ιδρύματος Πολιτισμού
στην Οδησό **Σελ. 17**

Το Μουσείο Καβάφη
στην Αλεξάνδρεια **Σελ. 18-19**

Alexandros Papadiamantis
1851 - 1911 - Ohne Kranz **s. 14-15**

Wuppertal
Wupperputz 2019 **S. 23**

Παρίσι: Δυναμική η
συμμετοχή της Ελλάδας
στην 39η Διεθνή
Έκθεση Βιβλίου **Σελ. 2**

Μαρτυρίες των
καθολικών
ιεραποστόλων για τη
Γενοκτονία των
Ελλήνων του Πόντου **Σελ. 4**

Το βαθύτερο νόημα
και η σημασία του
Χριστιανικού Πάσχα **Σελ. 3**

Αποκτήστε ΤΩΡΑ
το εξοχικό σας στην Ελλάδα
με ένα μόνο κλικ

www.ferimmo.de

Take the first step to your dream house in Greece

Παρίσι: Ιδιαιτέρως δυναμική ήταν η συμμετοχή της Ελλάδας στην 39η Διεθνή Έκθεση Βιβλίου στο Παρίσι (Livre Paris/Paris Book Fair)

Ιδιαιτέρως δυναμική ήταν η συμμετοχή της Ελλάδας στην 39η Διεθνή Έκθεση Βιβλίου στο Παρίσι (Livre Paris/Paris Book Fair) που πραγματοποιήθηκε από 15 έως 18 Μαρτίου. Την ελληνική συμμετοχή, όπως αναφέρεται σε σχετική ανακοίνωση από το Ελληνικό Ίδρυμα Πολιτισμού (ΕΙΠ), που ολοκληρώθηκε με εξαιρετική επιτυχία, οργάνωσε για τρίτη συνεχή χρονιά το Ελληνικό Ίδρυμα Πολιτισμού υπό την αιγίδα του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού.

Στην έκθεση, στην οποία τιμώμενη ήταν η Ευρώπη, η ελληνική συμμετοχή ήταν πιο φιλόδοξη από τα προηγούμενα χρόνια, αφού η χώρα μας συμμετείχε με εθνικό περίπτερο σε επίκαιρη θέση, τοποθετημένο ακριβώς μπροστά από την κεντρική αίθουσα του αφιερώματος, τη Scène Europe, στον μεγάλο, φαρδύ διάδρομο που οδηγούσε σε αυτή, μέσα στον ειδικά διαμορφωμένο χώρο που ήταν αφιερωμένος στην τιμώμενη Ευρώπη.

Το περίπτερο είχε έκταση 30τ.μ., αισθητά μεγαλύτερο από άλλες χρονιές, με υπεύθυνο για την πώληση βιβλίων το ελληνικό βιβλιοπωλείο στο Παρίσι «Δεσμός», ενώ ελληνικά βιβλία πωλούνταν και στο «Ευρωπαϊκό Βιβλιοπωλείο» εντός του κεντρικού αφιερωματικού χώρου.

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ ΚΑΙ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

Στην έκθεση τη χώρα μας εκπροσώπησαν πέντε συγγραφείς: ο Βασίλης Αλεξάκης, η Μαρία Ευσταθιάδη, ο Γκαζμέντ Καπλάνι, η Κάλλια Παπαδάκη και ο Χρήστος Χρυσόπουλος. Οι εκδηλώσεις ελληνικού ενδιαφέροντος, που οργανώθηκαν από το Ελληνικό Ίδρυμα Πολιτισμού, έγιναν στις μεγάλες, κεντρικές αίθουσες της έκθεσης αλλά και σε βιβλιοπωλείο του Παρισιού, με πολυπληθές γαλλικό κοινό.

Την Παρασκευή 15/3 πραγματοποιήθηκε στον χώρο της έκθεσης συζήτηση με θέμα: «Το ελληνικό βιβλίο στη Γαλλία», όπου οι συγγραφείς Μαρία Ευσταθιάδη και Χρήστος Χρυσόπουλος συνομίλησαν με τον εκδότη Πασκάλ Αρνό (Εκδόσεις Quidam éditeur), με τους εκδότες και μεταφραστές Μισέλ Βόλκοβιτς (Εκδόσεις Le miel des anges) και Αν-Λωρ Μπριζάκ (Εκδόσεις Signes et ballises) και με συντονιστή τον Μανώλη Πιμπλή, υπεύθυνο για την ελληνική παρουσία στις εκθέσεις βιβλίου στο εξωτερικό και διευθυντή της Διεθνούς Έκθεσης Βιβλίου Θεσσαλονίκης. Το

Σάββατο 16 Μαρτίου στην κεντρική αίθουσα της έκθεσης πραγματοποιήθηκε συζήτηση με θέμα «Ελλάδα: λογοτεχνική ακτινογραφία μιας κρίσης. Συγγραφείς σε αναζήτηση ταυτότητας, ατομικής και συλλογικής» στην οποία ο Βασίλης Αλεξάκης, ο Γκαζμέντ Καπλάνι και η Κάλλια Παπαδάκη συνομίλησαν με τον Γάλλο δημοσιογράφο της εφημερίδας Le Monde, Αλαίν Σαλ.

Την Κυριακή 17/3 ο Χρήστος Χρυσόπουλος, προσκεκλημένος της γαλλικής διοργάνωσης, σε συνεργασία με το γαλλογερμανικό τηλεοπτικό κανάλι ARTE και το Ελληνικό Ίδρυμα Πολιτισμού συζήτησε στην ίδια κεντρική αίθουσα (Scène Europe), με τον Γάλλο ιστορικό Αντουάν Αρζακοφσκι, με την Επικεφαλής της Αντιπροσωπείας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στη Γαλλία Ιζαμπέλ Ζεγκουζό και με τη Σύμβουλο της οργάνωσης «Γιατροί χωρίς Σύνορα», Χασίμπα Χατζ Ασράουι με θέμα: «Η κρίση της μετανάστευσης: ρωγή στην Ευρώπη;» στο πλαίσιο του αφιερώματος σε μετανάστευση και προσφυγικό.

Εξάλλου στο πλαίσιο του αφιερώματος στο προσφυγικό – μεταναστευτικό θέμα (στο οποίο ήταν ενταγμένη η παραπάνω εκδήλωση) και σε ιδιαίτερα κεντρικό σημείο του ίδιου χώρου, σε τοίχο 9 μέτρων, παρουσιάστηκε η φωτογραφική έκθεση «Δρόμοι Επιβίωσης», που έχει οργανωθεί από το Ίδρυμα της Βουλής των Ελλήνων για τον Κοινοβουλευτισμό και τη Δημοκρατία σε συνεργασία με την Ένωση Φωτορεπόρτερ Ελλάδας.

Η έκθεση αποτυπώνει στιγμές από τη μακρά και δύσκολη πορεία που ακολούθησαν οι πρόσφυγες από τις εμπόλεμες ζώνες της Μέσης Ανατολής προς την Ελλάδα και άλλες ευρωπαϊκές χώρες, ενώ ήταν αφιερωμένη στη μνήμη του πολυβραβευμένου φωτογράφου Γιάννη Μπεχράκη που έφυγε πρόσφατα από τη ζωή. Τέλος, η ελληνική παρουσία ολοκληρώθηκε με την εκδήλωση εκτός έκθεσης την Κυριακή 17 Μαρτίου στο βιβλιοπωλείο L'Instant, όπου οι έλληνες συγγραφείς, που ανήκουν σε τρεις διαφορετικές γενιές, συνομίλησαν με τον Μανώλη Πιμπλή με θέμα: «Αθήνα-Παρίσι», για τη γλώσσα, την εικόνα, τη δουλειά τους, τη σχέση τους με τη Γαλλία, τα θέματα που απασχολούν τους ίδιους και τη σύγχρονη ελληνική λογοτεχνία.

ΔΥΟ ΣΠΟΥΔΑΙΕΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΕΣ ΕΠΙΣΚΕΦΘΗΚΑΝ ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΠΕΡΙΠΤΕΡΟ

Το ελληνικό εθνικό περίπτερο επισκέφθηκε πολύς κόσμος, μαζί και σημαίνουσες προσωπικότητες της γαλλικής δημόσιας ζωής. Γάλλοι επισκέπτες της έκθεσης αλλά και μέλη της

Ο Βασίλης Αλεξάκης ενώ μιλάει στην εκδήλωση «Ελλάδα: Λογοτεχνική ακτινογραφία μιας κρίσης», ανάμεσα στον συγγραφέα Γκαζμέντ Καπλάνι και τον Γάλλο συντονιστή της συζήτησης, δημοσιογράφο της LeMonde, Alain Salles.

ελληνικής κοινότητας ήταν μεταξύ των επισκεπτών του, όπως και η πρέσβης της Ελλάδας στο Παρίσι Άγνη Μπαλτά. Ανάμεσα στους επισκέπτες ήταν όμως και δύο πολύ γνωστές προσωπικότητες της γαλλικής πολιτικής και δημόσιας ζωής. Στη διάρκεια της βραδιάς των εγκαινίων, την Πέμπτη το βράδυ, το «παρών» έδωσε ο εμβληματικός τέως Υπουργός Πολιτισμού της Γαλλίας και γνωστός φιλέλληνας, Ζακ Λανγκ. Ο κ. Λανγκ, στενός επίσης φίλος της Μελίνας Μερκούρη, που ως Υπουργός Πολιτισμού του Φρανσουά Μιτεράν άλλαξε κυριολεκτικά το γαλλικό τοπίο στον τομέα αυτό, έμεινε αρκετή ώρα στο περίπτερο και συνομίλησε με τον υπεύθυνο της ελληνικής αποστολής Μανώλη Πιμπλή και τον ιδρυτή και υπεύθυνο του «Δεσμού» Γιάννη Μαυροειδάκο. Σημείωσε ότι μαθαίνει με ικανοποίηση πως τα πράγματα πηγαίνουν καλύτερα στην Ελλάδα, ενώ ενδιαφέρθηκε ιδιαίτερα για την επαναφορά της ενιαίας τιμής στο βιβλίο, που νομοθετήθηκε πριν από λίγους μήνες στην Ελλάδα, και για το αν έχει ήδη επιφέρει τα πρώτα θετικά αποτελέσματα υπέρ των μικρότερων βιβλιοπωλείων και εκδοτικών οίκων.

Μια ακόμη ευχάριστη έκπληξη ήταν το πέρασμα που έκανε από το ελληνικό περίπτερο ο Επίτροπος της Ευρωπαϊκής Ένωσης για Οικονομικές Υποθέσεις Πιερ Μοσκοβισί. Ο κ. Μοσκοβισί ξεναγήθηκε στο ελληνικό περίπτερο και εκδήλωσε για μία ακόμη φορά την αισιοδοξία του για το μέλλον της Ελλάδας. Ιδιαίτερη μνεία θα πρέπει να γίνει στο μεγάλο ενδιαφέρον σημαντικών γαλλικών Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης για τους Έλληνες συγγραφείς. Συγκεκριμένα, οι έλληνες συγγραφείς προβλήθηκαν τόσο στα τηλεοπτικά κανάλια Arte και France 24, όσο και στο γαλλικό πρακτορείο AFP αλλά και στον έντυπο Τύπο με συνεντεύξεις που αναμεταδόθηκαν το ίδιο βράδυ, με αποτέλεσμα να υπάρξει ιδιαίτερη ζήτηση για τα ελληνικά βιβλία τόσο στο ελληνικό περίπτερο όσο και στο ιδιαίτερο σταντ για την Ελλάδα εντός του βιβλιοπωλείου Gibert Joseph, το οποίο εξυπηρετούσε τις ανάγκες του κεντρικού, ευρωπαϊκού αφιερώματος. ■

Μόσχα: Εορταστική εκδήλωση-συναυλία αφιερωμένη στην Ημέρα της Ανεξαρτησίας, της Εθνικής Παλιγγενεσίας

Αγαπητοί φίλοι,

Αισθήματα χαράς, ευφορίας, ψυχικής ανάτασης, ενθουσιασμού ξεχειλίζουν από μέσα μας!!! Αποχωρώντας από τον Οίκο Εθνοτήτων της Μόσχας, όπου σε ατμόσφαιρα χαράς, υπερηφάνειας, συγκίνησης, πατριωτικής ανάτασης πραγματοποιήσαμε την εορταστική μας εκδήλωση-συναυλία Η ΠΟΛΙΣ ΕΑΛΩ, αφιερωμένη στην Ημέρα της Ανεξαρτησίας, της Εθνικής Παλιγγενεσίας, τη διοργάνωση και επιμέλεια της οποίας είχε το Κέντρο Ελληνικού Πολιτισμού – Κ.Ε.Π., σε σκηνοθεσία του Έλληνα σκηνοθέτη, καλλιτεχνικού διευθυντή του Θεατρικού Εργαστηρίου του Κ.Ε.Π. Γιώργου Παναγόπουλου!!! Αυτά επισημαίνει σε σχετική ανακοίνωση η Δώρα Γιαννίτση, δ/ντρια Κέντρου Ελληνικού Πολιτισμού (Κ.Ε.Π.). Και συνεχίζει:

“Με τη συμμετοχή του Χορευτικού μας Συγκροτήματος και της Χορωδίας μας (καλλιτεχνικοί διευθυντές – Φιόντορ Κοτένκο και Ινέσσα Εφραιμίδου), του Θεατρικού μας Εργαστηρίου (καλλιτεχνικός διευθυντής – Γιώργος Παναγόπουλος), με την διακεκριμένη καλλιτέχνιδα της Ρωσίας, την πασίγνωστη και αγαπητή από όλους Ξένια Γεωργιάδου, με τους νεαρούς ταλαντούχους ομογενείς ηθοποιούς Ευγενία Ασλανίδου και Ανατόλι Θεοδωρίδη, εξαιρετικά ευγενικά παιδιά, άνθρωποι της δημιουργίας, με θετική ενέργεια, καθώς και με το μουσικό Συγκρότημα Βαλκανι-

κής Μουσικής με επικεφαλής τον Ιλιά Σαϊτάνοβ !!! Στην κατάμεστη από κόσμο, από Έλληνες και Φιλέλληνες, αίθουσα του Οίκου Εθνοτήτων Μόσχας !!!

Μαζί μας ο πρόξενος της Ελλάδας στη Μόσχα Θεόδωρος Δημόπουλος, τον οποίο ευχαριστούμε για τον εμπνευσμένο χαιρετισμό του, στον οποίο επισημάνθηκε ο ρόλος της ελληνικής ομογένεια-διασποράς στη Ρωσία στην υπόθεση της προετοιμασίας του ξεσηκωμού του Γένους, ο πρόξενος της Κύπρου Αντώνης Σαμμούτης, οι πρέσβεις, φίλοι μας Φιλέλληνες, ο πρόεδρος του Οργανισμού Πολιτιστικής και Επιχειρηματικής Συνεργασίας και Φιλίας Ρωσίας-Ελλάδας-Κύπρου «Φιλία», πρέσβυς, επί σειρά ετών υπηρετούσας σε Ελλάδα και Κύπρο Γκεόργκι Μουράντοβ, ο οποίος στον χαιρετισμό του αναφέρθηκε στις κοινές σελίδες ιστορικής πορείας των δύο ομόδοξων λαών, την πολιτισμική συγγένεια και εγγύτητα Ελλήνων και Ρώσων, τους οποίους συνδέουν στενοί ιστορικοί, πολιτιστικοί και πνευματικοί δεσμοί ανταναταειτών, αρχομένης της εποχής της εγκατάστασης των Ελλήνων αποικιστών στην Ταυρίδα. ο πρόεδρος του Συλλόγου Φιλίας Ρωσίας-Ελλάδα (υπάγεται στον Οργανισμό «Φιλία») πρέσβυς Αλεξάντρ Αλεξέγιεβ, ο οποίος επίσης απηύθυνε χαιρετισμό, ο επίτιμος πρόεδρος του Συλλόγου Φιλίας Ρωσίας-Ελλάδα πρέσβυς Αντρέι Βντόβιν με τη σύζυγό του Λιουντμίλα

Βντόβινα. Η βραδιά εμπλουτίστηκε από έκθεση φωτογραφίας «Ελλάδα – στιγμές προσωπικής ευτυχίας» και «Ημέρα Ανεξαρτησίας – Ημέρα Εθνικής Παλιγγενεσίας».

Αποχαιρετώντας τη γιορτή ήταν διάχυτα τα αισθήματα ψυχικής ανάτασης, ευφορίας, ικανοποίησης, ενώ στα αυτιά μας ηκούσε ακόμη ο Εθνικός Ύμνος της Ελλάδας, με τον οποίο ολοκληρώσαμε την εορταστική εκδήλωσή μας, καταλήγει η ίδια. ■

Το βαθύτερο νόημα και η σημασία του Χριστιανικού Πάσχα

Το πέρασμα από τα πάθη στη λύτρωση και ο εορτασμός της ψυχικής και πνευματικής αναγέννησης και ανάτασης του Ανθρώπου

Γράφει ο δημοσιογράφος-ερευνητής
Ευθύμιος Χατζηϊωάννου*

Για όλους τους Χριστιανούς και ιδιαίτερα για εμάς τους απανταχού της γης Ορθόδοξους Έλληνες, η μεγάλη γιορτή του Πάσχα φέρνει μαζί της το πανανθρώπινο σωτήριο μήνυμα της Ανάστασης, της ανανέωσης, της ελπίδας και της χαράς. Η Κυριακή του Πάσχα αποτελεί σημαντική πηγή έμπνευσης και εσωτερικής ανάτασης για τον Άνθρωπο. Από την εποχή της Σταύρωσης και της Ανάστασης του Κυρίου, σηματοδοτήθηκε η απαρχή μιάς νέας εποχής καθώς το μήνυμα της αγάπης, της πίστης, της ελπίδας και της σωτηρίας άρχισε να αντηχεί σε όλο τον κόσμο.

Μπορεί, βέβαια, για κάποιους να ισχύει το ρητό "Χωρίς Θεό, όλα επιτρέπονται", όμως η γιορτή του χριστιανικού Πάσχα δηλώνει στον Άνθρωπο ξεκάθαρα, ότι " Με τον Θεό, όλα είναι δυνατά"!

Πρόκειται ακριβώς για το πραγματικό και διαχρονικό νόημα του Πάσχα, ένα μήνυμα ελπίδας και χαράς, που ξεπερνάει τους περιορισμούς μας και θριαμβεύει επάνω στις αδυναμίες και στους χειρότερους φόβους μας.

Η Εβδομάδα των Παθών, όπως αποκαλείται η Μεγάλη Εβδομάδα, συμβολίζει για τους περισσότερους Χριστιανούς, πέρα από όσα περιλαμβάνει το θρησκευτικό της νόημα, την έναρξη μιάς περιόδου σκέψης και περισυλλογής. Και αυτό, επειδή η Μεγάλη Εβδομάδα συμβολίζει την σκοτεινή πλευρά του ανθρώπου, τα προσωπικά πάθη, που βασανίζουν τον καθένα μας και μας θυμίζει με αμείλικτο τρόπο τις ανθρώπινες αδυναμίες μας.

Τα Πάθη του Χριστού συμβολίζουν σε ψυχολογικό επίπεδο τα πάθη, που περνάει ο κάθε άνθρωπος στη ζωή του!

Είναι η εβδομάδα κατά την οποία ακόμα και αυτοί, που δεν εκκλησιάζονται τακτικά και δεν ακολουθούν μια θρησκευτική ζωή στην καθημερινότητά τους, αισθάνονται την ανάγκη να πάνε στην εκκλησία, ν' ανάψουν ένα κεράκι και να σκύψουν συλλογισμένοι το κεφάλι μπροστά στην Εσταυρωμένο και στα εικονίσματα.

Γιατί, όμως, συμβαίνει κάτι τέτοιο; Ποιός είναι ο λόγος, που ο άνθρωπος αισθάνεται ξαφνικά αυτή την ανάγκη να πάει στην εκκλησία; Γιατί συγκεκριμένα αυτή την εβδομάδα, που συνδέεται με τη γιορτή του Πάσχα και όχι ενδεχομένως κάποια άλλη;

Όπως υποστηρίζουν οι ειδικοί επιστήμονες και ψυχολόγοι, αυτό συμβαίνει επειδή τα Πάθη του Χριστού, σε ψυχολογικό επίπεδο, συμβολίζουν τα πάθη, που περνάει ο κάθε άνθρωπος. Πρόκειται για μια υπενθύμιση, ότι, όσο καλά και αν πάει η ζωή μας, υπάρχουν πάντα για τον καθένα μας οι δύσκολες στιγμές, τα ζητήματα και τα προβλήματα, που δεν μπορούμε να ελέγξουμε και να

λύσουμε, οι συγκυρίες ή τα δυσάρεστα, που μας συμβαίνουν ξαφνικά και ταράζουν την ομαλή ζωή και τη ρουτίνα μας.

Αναμφίβολα, τα ήθη και οι παραδόσεις μας με τα κόκκινα αυγά, τα μοσχοβολιστά πασχαλινά τσουρέκια και κουλουράκια, τον παραδοσιακό οβελία, τα κοκορέτσια, τους χορούς, τα τραγούδια και το γλέντι, την ευκαιρία απόδρασης στο χωριό και στην ιδιαίτερη πατρίδα, αποτελούν για τους περισσότερους από εμάς τα χαρακτηριστικά στοιχεία, που έχουν συνδεθεί παραδοσιακά με το Πάσχα. Θεωρούμε την ημέρα αυτή σαν την αποκορύφωση μιάς όμορφης ανοιξιάτικης γιορτής, που προσφέρει την ευκαιρία να περάσουμε τις γιορτινές αυτές ημέρες με την οικογένειά μας και τους δικούς μας ανθρώπους και να ευχαριστηθούμε με το όσα έχουμε.

"Μπορούμε να ξαναδημιουργήσουμε το ατομικό μας ψυχολογικό τοπίο, να ανανεωθούμε και να δώσουμε νέο νόημα στη ζωή μας"

Όμως, η γιορτή αυτή είναι κάτι περισσότερο από αυτή την απλή ευχαρίστηση. Και αυτό, επειδή η μεγαλύτερη γιορτή της Χριστιανοσύνης έχει ένα ιδιαίτερο προσωπικό νόημα για τον καθένα μας, επειδή αγγίζει τα βαθύτατα υπαρξιακά θέματα του πόνου, της δυστυχίας, του δεινοπαθήματος, και του θανάτου.

Το Πάσχα προσφέρει μια ευκαιρία για να κάνει κανείς την ενδοσκόπησή του, να ρίξει μια διεισδυτική ματιά στον εσωτερικό του κόσμο και να αναλογιστεί την πορεία, τις αξίες και τους στόχους του.

Η περίοδος της Εβδομάδας των Παθών, που κορυφώνεται με την Ανάσταση, έχει ένα βαθύ ψυχολογικό νόημα για τον κάθε Χριστιανό. Αυτό το νόημα είναι το πέρασμα από τα πάθη στη λύτρωση, που σηματοδοτεί τον εορτασμό της ανανέωσης και της ανάτασης.

Οι πλάνες, οι πειρασμοί, οι προδοσίες, ο πόνος, το πάθος, οι προσκολλήσεις, οι απογοητεύσεις, οι δυσκολίες, ο θάνατος είναι το ψυχολογικό τοπίο, μέσα στο οποίο ζει ο άνθρωπος και το οποίο ζει μέσα μας.

Ξεπερνώντας όλα αυτά τα στοιχεία, μπορούμε να ξαναδημιουργήσουμε το ατομικό μας ψυχολογικό τοπίο, να ανανεωθούμε και να δώσουμε νέο νόημα στη ζωή μας. Άλλωστε, δεν είναι τυχαίο, ότι η γιορτή του Πάσχα συμπίπτει με την Ανοιξη, την εποχή που η Φύση ξυπνά από τη χειμερία νάρκη της και περνά στην περίοδο της γονιμότητας και της ευφορίας.

Το μήνυμα της Ανάστασης μας προτρέπει να αλλάξουμε τον εαυτό μας στον βαθμό που το επιθυμούμε και να ατενίσουμε το μέλλον μας με νέα δύναμη και νέες προοπτικές!

Έτσι, λοιπόν, αυτή η γιορτή συμβολίζει και την ευρύτερη ψυχική διαδικασία της εξάλειψης των αρνητικών στοιχείων της ζωής μας και της αναγέννησής μας. Εγκαταλείπουμε όλα όσα είμαστε και δεν μας αρέσουν και προσπαθούμε να κερδίσουμε κάτι νέο, να αναγεννηθούμε ψυχολογικά με διαφορετικό τρόπο.

Ο Άνθρωπος είναι δέσμιος των συνθηκών του, των φόβων του, της αρνητικότητας και της επιφυλακτικότητάς του. Πάντα, όμως, έχει την δυνατότητα να αποδράσει με το να πάψει να φοβάται τους εσωτερικούς και εξωτερικούς "εχθρούς" του, με το να πάψει να φοβάται το γεγονός, ότι έχει να κουβαλήσει τον προσωπικό του σταυρό και να αντέξει τον πόνο.

Ο καθένας μας θα πρέπει, λοιπόν, να εγκαταλείψει την αυτολύπηση και το αυτομαστίγωμά του και να είναι διατεθειμένος να ξεπεράσει τα προσωπικά του όρια, τις δυσκολίες του, την ψυχολογική του τελμάτωση, και την έλλειψη νοήματος στη ζωή του.

Όλοι μας χρειαζόμαστε πάντα στη ζωή μας αυτό το κάτι, που θα μας υποκινήσει να ανανεωθούμε ψυχικά και πνευματικά και να συνεχίσουμε τη ζωή μας με πάθος σε αυτό που κάνουμε, με πίστη και ελπίδα σε κάτι, με ενδιαφέροντα και όνειρα για το μέλλον μας.

Το μήνυμα της Ανάστασης έρχεται, λοιπόν, να μας θυμίσει με πολύ επίκαιρο τρόπο, ότι, παρ' όλες τις δυσκολίες και τις αντιξοότητες της ζωής μας, ακόμα και τον θάνατο γύρω μας, μπορούμε ν' αλλάξουμε τον εαυτό μας στον βαθμό που το επιθυμούμε και να ατενίσουμε το μέλλον μας με νέα δύναμη και νέες προοπτικές! ■

* Ο **Ευθύμιος Χατζηϊωάννου** γεννήθηκε στην Αθήνα το 1958 και μεγάλωσε στη Δράμα, όπου τέλειωσε το Γυμνάσιο Αρρένων. Σπούδασε στην Αθήνα και στη Βόννη Δημοσιογραφία, Οικονομικά, Πολιτικές Επιστήμες και Κοινωνιολογία. Στη Γερμανία εργάστηκε ως ορκωτός διερμηνέας και μεταφραστής ενώ από το 1978 ξεκίνησε την δημοσιογραφική του καριέρα ως αρθρογράφος και στη συνέχεια ως ανταποκριτής ελληνικών εφημερίδων και περιοδικών. Συνεργάστηκε, μεταξύ άλλων, συνεργάστηκε μεταξύ άλλων με τις εφημερίδες "Ακρόπολις" και "Απογευματινή" (Αθηνών), «Ελληνικός Βορράς» (Θεσσαλονίκης), «Ταχυδρόμος» (Καβάλας), «Πρωϊνός Τύπος» (Δράμας), «Σπόρ του Βορρά» (Θεσσαλονίκης) κ.α. ενώ υπήρξε τακτικός συνεργάτης του περιοδικού «Μακεδονική Ζωή» (Θεσσαλονίκης) και του γερμανικού περιοδικού «EG-Magazin» (Βόννη) για ευρωπαϊκά θέματα.

- Από το 1985 διετέλεσε μέλος και εκπρόσωπος στην Ευρώπη της ελληνικής εταιρείας αναπτυξιακών μελετών «Magnus» ΕΠΕ και από το 1990 υπήρξε εκδότης της -εβδομαδιαίας και μετέπειτα μηνιαίας- ομογενειακής εφημερίδας των Ελλήνων της Ευρώπης «Ευρωελληνική» (κυκλοφόρησε έως το 2003) και τακτικός συνεργάτης της ραδιοφωνίας της ΕΡΤ 3 για τα θέματα του απόδημου Ελληνισμού της Ευρώπης.

- Εγκαταστημένος από το 1995 στην Αθήνα, ασχολήθηκε με ζητήματα του Απόδημου Ελληνισμού ως ιδρυτικό στέλεχος του "Οργανισμού Γενικής Εξυπηρέτησης Ελλήνων Μεταναστών" (ΟΓΕΕΜ) και διετέλεσε αρχισυντάκτης εφημερίδων και περιοδικών του χώρου της Αυτοδιοίκησης. Υπήρξε συντάκτης του περιοδικού «Διεθνής Επιθεώρηση» και συνεργάτης του Μακεδονικού Πρακτορείου Ειδήσεων (ΜΠΕ), ενώ παράλληλα ασχολήθηκε επιχειρηματικά στον τομέα των εκδόσεων, ως στέλεχος και μέτοχος στους εκδοτικούς οίκους «Ευρωεκδοτική» και «Αττικά Γράμματα». Είναι παντρεμένος και έχει δύο κόρες.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΝΩΜΗ

Η ΜΑΚΡΟΒΙΟΤΕΡΗ
ΟΜΟΓΕΝΕΙΑΚΗ
ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ
(1998-2019)

Ιδιοκτήτης-Εκδότης:
Γεωργία Κωστακοπούλου

Συντακτική ομάδα- Συνεργάτες-Ανταποκριτές:
• **Αθανασία Τέελ** Athanasia Theel – Berlin-Leipzig
• **Μάριος Μιχαηλίδης**
• Φρανκφούρτη: **Αλέξανδρος Ιβανίδης**
• **Ευθύμιος Χατζηϊωάννου** – Σύμβουλος Έκδοσης

Διεύθυνση: Γερμανία: Grolmanstraße 28 - 10623 Berlin
• Ελλάδα: Οικαλία Τρικάλων, Λυκούργου 2, 42300
Επικοινωνία: Τηλ. 003024330-31226 • Κινττό: 0030-6944061282

www.elliniki-gnomi.eu • info@elliniki-gnomi.eu

Anschrift: Zeitung Elliniki Gnomi, Grolmanstraße 28, 10623 Berlin
Für Griechenland: Georgia Kostakopoulou
(Elliniki Gnomi), Oixalia Trikala, Lykourgou 2, 42 300, Griechenland
Telefonischer Kontakt: 003024330-31226 Mobil: 0030-6944061282

ELLINIKI GNOMI

Die griechisch-deutsche Zeitung
für Deutschland und Europa

Inhaber- und Herausgeberin:
Georgia Kostakopoulou

Vertrieb: IMH Service
Postfach: 35 05 51,
D-10214 Berlin, Deutschland
info@imh-service.de

Μαρτυρίες των καθολικών ιεραποστόλων για τη Γενοκτονία των Ελλήνων του Πόντου

Γράφει ο **Θεοδόσιος Κυριακίδης**, Δρ Νεότερης Ιστορίας*

Τα αρχεία της καθολικής εκκλησίας είναι πλήρη αναφορών για την καταστροφή των χριστιανικών κοινοτήτων της πάλαι ποτέ κραταιάς Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Από τα πιο κεντρικά και επίσημα αρχεία του Βατικανού, όπως το Archivio Segreto Vaticano ή το Affari Ecclesiastici Straordinari, to Stati Ecclesiastici, αυτό της Segreteria di Stato, το αρχείο της Προπαγάνδας (Propaganda Fide), μέχρι και αυτά των διαφόρων ταγμάτων που έδρασαν στις περιοχές της πρώην Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, όπως των Ιησουιτών και των Καπουτσίνων, έχουν σημαντικές αναφορές για τις σφαγές, τους εκτοπισμούς, τις κλοπές και τις καταστροφές των μνημείων που υπέστησαν οι χριστιανοί από τους νεότουρκους και τους Κεμαλικούς.

Είναι αλήθεια ότι οι αναφορές αυτές αφορούν κυρίως τους Καθολικούς, είτε αυτοί ανήκουν στο λατινικό ρυθμό, είτε στον αρμένικο, στο μελχίτικο κλπ. Για τους Αρμένιους μάλιστα, στους οποίους άλλωστε αναφέρονται οι περισσότερες μαρτυρίες, εκτός από τη Γενοκτονία τους το 1915, υπάρχουν εκτενείς αναφορές τόσο για τις σφαγές που σημειώθηκαν την περίοδο 1894-6, όσο και αυτές του 1909. Εξάλλου, πρόσφατα, το καλοκαίρι του 2011, ο διευθυντής του Μυστικού Αρχείου καρδινάλιος Sergio Pagano, όταν μίλησε για τη μεγάλη έκθεση την οποία προγραμματίζει τότε το Βατικανό με τον τίτλο Lux in Arcana[1] και στην οποία παρουσιάζεται το Μυστικό Αρχείο, ανακοίνωσε παράλληλα την έκδοση ενός βιβλίου για τη Γενοκτονία των Αρμενίων με ντοκουμέντα που βρίσκονται αποθησαυρισμένα στα αρχεία του Βατικανού.

Στο παρόν άρθρο θα κάνουμε απλώς μια αναφορά μερικών χαρακτηριστικών μαρτυριών που δίνουν οι καθολικοί ιεραπόστολοι, που βρίσκονται στον Πόντο, για τα δεινά που υπέστησαν οι Έλληνες[2]. Η καθολική ιεραποστολή που εγκαταστάθηκε στην Τραπεζούντα το 1845, έφτασε εκεί εκδιωγμένη από την Τιφλίδα της Γεωργίας, μετά την κατάληψη της από τους Ρώσους. Μετά την κατάληψη της Γεωργίας η τσαρική Ρωσία έθεσε τους ιεραποστόλους μπροστά στο δίλημμα, της υιοθέτησης της ρωσικής υπηκοότητας και την παραμονή τους στην Γεωργία, -όπου η δράση τους χρονολογούνταν από το 1660 περίπου- ή την έξωση τους από τη χώρα. Οι ιεραπόστολοι προτίμησαν τη δεύτερη επιλογή και έτσι εγκαταστάθηκαν στην Τραπεζούντα, τόσο διότι η πόλη άρχισε ν' αναπτύσσεται λόγω του εμπορίου και συνεπώς ν' αυξάνονται και οι καθολικοί, οι οποίοι δεν είχαν θρησκευτικούς λειτουργούς για τα θρησκευτικά τους καθήκοντα, όσο και επειδή βρίσκονταν κοντά στην Τιφλίδα, στην οποία ήλπιζαν ότι κάποτε θα επιστρέψουν. Η Ιεραποστολή που ονομάστηκε αρχικά "Prefettura Apostolica delle Missioni di Trebisonda" ανέπτυξε πολύ νωρίς ένα δίκτυο ιεραποστο-

λικών σταθμών κατά μήκος της Μαύρης Θάλασσας, με πιο σημαντικούς σταθμούς αυτούς της Τραπεζούντας, που ήταν και η έδρα της ιεραποστολής, της Σαμψούντας, όπου μεταφέρθηκε η έδρα μετά τη Γενοκτονία, της Κερασούντας, και του Ερζερούμ. Μικρότεροι ιεραποστολικοί σταθμοί υπήρχαν και στην Ινέμπολη, στη Σινώπη, στην Τοκάτη κ.α.

Κατά τη διάρκεια της Γενοκτονίας των Αρμενίων οι αναφορές και οι εκκλήσεις προς τον Πάπα για βοήθεια είναι συνεχόμενες. Ο Πάπας Βενέδικτος ΙΕ΄ (1914-1922) θα βοηθήσει τόσο με αποστολή χρηματικής βοήθειας, όσο και με ίδρυση ορφανοτροφείων στην Κωνσταντινούπολη, καθώς και με συνεχείς διαμαρτυρίες αρχικά στους υπουργούς της νεοτουρκικής κυβέρνησης και το Μεγάλο Βεζήρη, μέχρι, αργότερα και στον ίδιο τον Μουσταφά Κεμάλ. Παρ' ότι αναφορές για τις διώξεις των Ελλήνων υπάρχουν σποραδικά καθ' όλη την διάρκεια της Γενοκτονίας, οι αναφορές κορυφώνονται το έτος 1922. Ο Πάπας ένα χρόνο νωρίτερα, τον Μάρτιο του 1921 απεύθυνε έκκληση προς τον ίδιο τον Κεμάλ πασά να δώσει το γρηγορότερο δυνατό αυστηρές διαταγές, για να εξασφαλιστεί ο σεβασμός της ζωής και των αγαθών των χριστιανών του Καυκάσου, της Μικράς Ασίας και της Ανατολίας. Ο Κεμάλ απαντώντας στον Πάπα λίγες μέρες αργότερα σημειώνει μεταξύ άλλων ότι «...οι χριστιανοί όλων των περιοχών όπου απλώνεται η κυριαρχία και η επιρροή της Κυβέρνησης του Μεγάλου Εθνικού Κοινοβουλίου της Τουρκίας, επωφελούνται από πλήρη ηρεμία...». Ο αποστολικός αντιπρόσωπος του Πάπα στην Κωνσταντινούπολη, ο έμπειρος και ικανός διπλωμάτης mons. Angelo Dolci, σχολιάζοντας με φανερά δυσάρεσκεια, γράφει ότι αυτή η διαμαρτυρία δεν πρόσφερε καμιά υπηρεσία στους χριστιανούς. Δεν έκανε τίποτε άλλο, παρά να προσφέρει στον Κεμάλ την καταλληλότερη ευκαιρία, για να καθησυχάσει την κοινή γνώμη με τις δηλώσεις του αυτές και ο ίδιος με την ατιμωρησία να συνεχίσει το δρόμο της καταστροφής.

Οι επιστολές διαμαρτυρίας για τις σφαγές και τις λεηλασίες που κορυφώνονται στα 1922 πληθαίνουν. Στις 19 Ιανουαρίου 1922 η Επιτροπή των Ελλήνων στο Βατούμ στέλνει μια σειρά από επιστολές διαμαρτυρίας στους ηγέτες της εποχής, στις οποίες περιγράφονται οι αγριότητες των εθνικιστών τούρκων, εναντίον των Ελλήνων της περιοχής του Πόντου. Μια τέτοια επιστολή φτάνει και στα χέρια του Πάπα. Ο Ρωμαίος Ποντίφικας είχε την ευκαιρία να ενημερώνεται και από το εκτεταμένο δίκτυο των καθολικών ιεραποστόλων που διατηρούσε η Καθολική Εκκλησία στην Οθωμανική Αυτοκρατορία. Στις 8 Μαΐου 1922 ο προϊστάμενος της ιεραποστολής της Τραπεζούντας p. Lorenzo da Montemarciano, σημειώνει ότι οι Τούρκοι βρίσκονται σε απόλυτο οργασμό και βλέπουν με μεγάλη εκθρόνιση κάθε χριστιανό. Από τους Αρμένιους σημειώνει ότι δεν έχει μείνει σχεδόν κανείς στην πόλη, ενώ από τους Έλληνες μόνο γυναίκες και παιδιά. Αναφέρει ότι στην Σαμψούντα δεν υπάρχει πια κανένας άντρας, εκτός από κάποιους ηλικιωμένους, ενώ στο εσωτερικό δεν έχει παραμείνει πια κανένα ελληνικό χωριό. Όλοι δολοφονήθηκαν και τα

χωριά λεηλατήθηκαν. Κάνει ιδιαίτερη μνεία για την Κερασούντα, για την οποία σημειώνει ότι έλαχε να είναι η πόλη στην οποία οι Έλληνες υπέφεραν περισσότερο απ' οπουδήποτε αλλού. Κι αυτό, όπως σημειώνει, λόγω της δράσης εκεί του αρχηγού των ληστών, του Τοπάλ Οσμάν. Σημειώνει χαρακτηριστικά ότι «διατρέχει την ύπαιθρο, σκοτώνει, λεηλατεί και καταστρέφει τα πάντα ατιμώρητος. Οι αρχές δεν μπορούν να κάνουν τίποτε εναντίον του, έχει απόλυτη εξουσία στην οποία όλοι είναι υποχρεωμένοι να σκύβουν το κεφάλι. Η ομάδα του αποτελείται από περίπου εκατό άντρες της ίδιας ποιότητας μ' αυτόν και εξορίζουν τους Έλληνες από την πόλη σκοτώνοντας τους περισσότερους απ' αυτούς. Δεν περνάει μέρα και νύχτα που να μην σκορπίζει αίμα. Εισβάλλει στα σπίτια αιφνιδίων αρπάζει από τα χέρια των συζύγων τους άντρες, από τα χέρια των μητέρων τα παιδιά και πολλές φορές τους πυροβολεί κατευθείαν». Συνεχίζει λέγοντας ότι «αυτός που τώρα είναι ο φόβος και ο τρόμος, πριν τον πόλεμο δεν ήταν παρά ένας απλός βαρκάρης. Εν τω μεταξύ η τουρκική κυβέρνηση τον υποστηρίζει και τον καίδεύει και ο μουσουλμανικός πληθυσμός τον τιμά». Λίγες μέρες αργότερα ο p. Lorenzo στέλνει και νέα αναφορά, στην οποία σημειώνει ότι η κατάσταση συνεχίζει να μην βαίνει καλώς. Γράφει ότι: «Ο τουρκικός φανατισμός βρίσκεται πια εκτός κάθε ελέγχου, και εκφράζεται με όλες του τις δυνάμεις. Στην Ινέμπολη, στη Σαμψούντα, στην Κερασούντα, δεν υπάρχουν πια Έλληνες, εκτός από τους γέροντες, τις γυναίκες και τα παιδιά. Στην Τραπεζούντα οι διωγμοί προχωρούν πιο αργά, αλλά κάθε εβδομάδα στέλνουν εξορία ομάδες αντρών προς το εσωτερικό, μέσω του Ερζερούμ, όπου το μεγαλύτερο μέρος, πεθαίνει από την πείνα και από τις αρρώστιες». Σημειώνει ότι βρίσκονται υπό το καθεστώς του φόβου, καθώς δεν μπορούν να γνωρίζουν τι θα κάνουν οι Τούρκοι, αν ο πόλεμος συνεχιστεί. Η παραπάνω αναφορά του προϊσταμένου της καθολικής ιεραποστολής της Τραπεζούντας p. Lorenzo, συμπίπτει χρονικά αλλά και ως περιεχόμενο με την αναφορά που στέλνει η Επιτροπή Ποντίων Ελλήνων στην Κωνσταντινούπολη, όπου περιγράφονται αναλυτικά οι σφαγές και οι λεηλασίες των Τούρκων. Με άλλα λόγια δυο ανεξάρτητες μεταξύ τους πηγές μας δίνουν τις ίδιες πληροφορίες για τα γεγονότα.

Αξίζει να σημειωθεί πάντως, πως οι καθολικοί ιεραπόστολοι είναι ιδιαίτερα προσεκτικοί στις αναφορές τους, κι αυτό διότι φοβόνταν ότι οι επιστολές τους μπορούν να πέσουν στα χέρια των Τούρκων. Συγκεκριμένα ο προϊστάμενος σημειώνει στο γράμμα του στις 30 Μαΐου 1922: "Σας παρακαλώ να μην αναφερθείτε στην επιστολή μου, είτε για να μου απαντήσετε είτε για οποιαδήποτε άλλο λόγο. Οι Τούρκοι έχουν τα μάτια ανοικτά και είναι πιο πονηροί απ' αυτό που συνήθως πιστεύεται. Ενημερώνονται για κάθε τι που δημοσιεύεται στις εφημερίδες και αφορά τις ενέργειες τους. Φαίνεται ότι δεν γνωρίζουν ότι έχω γράψει μια τέτοια αναφορά. Θα μπορούσε να μου στοίχιζε τη ζωή». Κλείνοντας την αναφορά του αυτή, επαναλαμβάνει ότι ζουν υπό το καθεστώς του τρόμου. ■

* Ο Θεοδόσιος Κυριακίδης είναι διδάκτορας Νεώτερης Ιστορίας της Παιδαγωγικής Σχολής του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας. Αποφοίτησε από το Τμήμα Θεολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Παρακολούθησε μαθήματα στο Westfälische-Wilhelms Universität Münster στη Γερμανία καθώς και στο Γρηγοριανό Πανεπιστήμιο της Ρώμης στην Ιταλία. Υπήρξε μεταδιδακτορικός ερευνητής στο πανεπιστήμιο La Sapienza στη Ρώμη και έχει παρακολουθήσει το Διεθνές Πρόγραμμα για τη Γενοκτονία και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα στο Πανεπιστήμιο του Τορόντο. Μιλάει αγγλικά, ιταλικά και γερμανικά. Έχει πραγματοποιήσει εκτεταμένη αρχειακή έρευνα και έχει οργανώσει και συμμετάσχει σε πλήθος συνεδρίων στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Έχει λάβει υποτροφίες και διακρίσεις από ιδρύματα της Ελλάδας της Αμερικής και της Ιταλίας. Έχει συγγράψει μονογραφίες και άρθρα σχετικά με την ιστορία του Πόντου, την Οθωμανική Αυτοκρατορία, το Οικουμενικό Πατριαρχείο και το Βατικανό. Επιστημονικός συνεργάτης της Έδρας Παντιακών Σπουδών του ΑΠΘ.

www.elliniki-gnomi.eu

η εφημερίδα που διαβάζεται και... **online!**

Τώρα η υπεύθυν ενημέρωση απέχει ένα... κλικ!

Η ενημέρωση δεν είναι πια για το σύγχρονο άνθρωπο μια απλή ανάγκη. Είναι δικαίωμα και μάλιστα από τα σπουδαιότερα. Οι πολλές και γρήγορες μεταβολές στην οικονομία, στην κοινωνία και την πολιτική, η αλληλεξάρτηση των γεγονότων, οι διεθνείς συγχυρίες, ο ευρύς κύκλος ενδιαφερόντων, η επέκταση των επαγγελματικών δραστηριοτήτων έξω από τα εθνικά σύνορα, η αμοιβαιότητα των διεθνών σχέσεων, η αλληλεπίδραση των προβλημάτων και γενικότερα η συνοχή του σύγχρονου κόσμου απαιτούν πλήρη, έγκαιρη, υπεύθυνη και αντικειμενική ενημέρωση. Σε συνδυασμό με την πολύχρονη έντυπη έκδοση της εφημερίδας «Ελληνική Γνώμη», που έχει καθιερωθεί ως μία ψύχραιμη και αντικειμενική άποψη καταγραφής και ανάλυσης των γεγονότων, έχετε πλέον πρόσβαση καθημερινά σε ό,τι συμβαίνει στην Ελλάδα και σε όλο τον κόσμο!

Διαφημιστείτε φθηνά και αποτελεσματικά!

Επικοινωνήστε με το τηλ. **0030-24330-31226** ή στο email **info@elliniki-gnomi.eu** και δώστε τη δυνατότητα στην επιχείρησή σας, με το μικρότερο κόστος, να γίνει γνωστή σε όλο τον κόσμο!

• Συνεντεύξεις • Άρθρα • Πολιτική • Κοινωνία • Απόψεις • Ρεπορτάζ • Ειδήσεις • Οικονομία • Επικαιρότητα • Ομογένεια • Πολιτισμός • Ιστορία • Ανακοινώσεις

για την έγκυρη και έγκαιρη ενημέρωσή σας www.elliniki-gnomi.eu

Το 11ο Παγκόσμιο Συνέδριο Θεσσαλών στον Δήμο Αλμυρού

«Η σημασία του Θεσσαλικού αεροδρομίου στην ανάπτυξη της Θεσσαλίας»

Χορηγός Επικοινωνίας η «Ελληνική Γνώμη»

Η δεύτερη δεκαετία της πορείας της παγκόσμιας Συνομοσπονδίας Θεσσαλών ξεκινά με τους καλύτερους οιωνούς από τον Αλμυρό που κατά την αρχαιότητα αποτελούσε το λεγόμενο Αθαμάντιο πεδίο, που πήρε το όνομά του από τον βασιλιά Αθάμαντα. Ολόκληρη η περιοχή έχει πλούσια μυθολογία και πλούσιο ιστορικό παρελθόν από τους Νεολιθικούς χρόνους ως σήμερα.

Ο Αθάμας είναι ο πατέρας του Φρίξου και της Έλλης ενώ η μητέρα τους ήταν η Νεφέλη. Τα δυο αδέλφια τα φυγάδευσε η μητέρα τους μ' ένα χρυσόμαλλο κριάρι για να τα γλυτώσει από τη διαταγή του πατέρα τους, που ήθελε τη θυσία τους. Καθώς πετούσαν πάνω από τον Βόσπορο η Έλλη έπεσε κι από τότε η περιοχή αυτή ονομάζεται Ελλήσποντος. Ο Φρίξος ταξίδεψε ως τη μακρινή Κολχίδα, όπου το κριάρι θυσιάστηκε στους θεούς αλλά το δέρμα του το κράτησαν ως φυλαχτό. Αυτό είναι το ξακουστό χρυσόμαλλο δέρας για το οποίο ταξίδεψαν οι Αργοναύτες ως την Κολχίδα.

Όπως κάθε χρόνο έτσι και φέτος η Παγκόσμια Συνομοσπονδία Θεσσαλών με αισθήματα αγάπης, νοσταλγίας και περηφάνειας για τη Θεσσαλία και την πατρίδα Ελλάδα διοργανώνει σε συνεργασία με τον Δήμο Αλμυρού, την Περιφέρεια Θεσσαλίας καθώς και

την ΠΕΔ Θεσσαλίας το 11ο παγκόσμιο συνέδριο και αντάμωμα Θεσσαλών στις 27 και 28 Ιουλίου 2019 στον Δήμο Αλμυρού.

Το φετινό συνέδριο θα είναι αφιερωμένο στη σημασία και στον ρόλο του θεσσαλικού αεροδρομίου για την ανάπτυξη της Θεσσαλίας.

Οι δεκάδες χιλιάδες Θεσσαλοί μετανάστες τα τελευταία χρόνια ταξιδεύουν όλο και περισσότερο αεροπορικά από το εξωτερικό στην Ελλάδα και είναι αναγκασμένοι να πετάξουν για Αθήνα ή Θεσσαλονίκη, απ' όπου πρέπει να ταξιδέψουν άλλες τέσσερις ή πέντε ώρες ή στη χειρότερη περίπτωση να διανυκτερεύσουν λόγω της ακατάλληλης ώρας της πτήσης. Μια αναβαθμισμένη αεροπορική σύνδεση με το αεροδρόμιο του Αλμυρού θα εξυπηρετήσει τα μέγιστα τους Θεσσαλούς ομογενείς και ίσως και πολλούς άλλους μετανάστες των όμορων Νομών που ζουν στο εξωτερικό. Παράλληλα κάτι τέτοιο θα συμβάλλει καθοριστικά στην ανάπτυξη της περιοχής και γενικότερα της Θεσσαλίας.

Το συνέδριο θα λάβει χώρα στο πολιτιστικό κέντρο Αλμυρού το Σάββατο 27 Ιουλίου 2019. Στη συνέχεια θα πραγματοποιηθεί επίσκεψη στο Γιαννοπούλειο Αρχαιολογικό Μουσείο Αλμυρού και η εκδήλωση θα κορυφωθεί με μια πολιτιστική βραδιά με χορούς, μουσική και δρώμενα εμπνευσμένα από τη Θεσσαλική παράδοση στην πλατεία του Δήμου Αλμυρού.

Παγκόσμια Συνομοσπονδία Θεσσαλών «ΑΣΚΛΗΠΙΟΣ»

11ο Παγκόσμιο συνέδριο & αντάμωμα Θεσσαλών

«Η σημασία του αεροδρομίου της Θεσσαλίας στην ανάπτυξη της περιοχής»

Πολιτιστικό Κέντρο Αλμυρού

Σάββατο 27 Ιουλίου 2019
Εισόδος ελεύθερη
10:00 π.μ. - 13:00 μ.μ. Συνέδριο στο πολιτιστικό κέντρο Αλμυρού
17:00 μ.μ. - 18:00 μ.μ. Επίσκεψη στο Γιαννοπούλειο Αρχαιολογικό Μουσείο Αλμυρού
19:00 μ.μ. - 20:30 μ.μ. Γενική συνέλευση για τα μέλη της Παγκόσμιας Συνομοσπονδίας
21:00 μ.μ. - 24:00 μ.μ. Πολιτιστική βραδιά στην πλατεία του Δήμου Αλμυρού

Κυριακή 28 Ιουλίου 2019
Ολοήμερη ψυχαγωγική κρουαζιέρα από το Αχίλλειο στον Παγασσικό κόλπο και στη Σκιάθο.

Την επόμενη μέρα Κυριακή 28 Ιουλίου 2019 οι σύνεδροι θα έχουν την ευκαιρία να απολαύσουν μια ολοήμερη ψυχαγωγική κρουαζιέρα από το Αχίλλειο στον Παγασσικό κόλπο και στη Σκιάθο.

Η Παγκόσμια Συνομοσπονδία Θεσσαλών και ο Δήμος Αλμυρού προσκαλούν εγκάρδια όλο τον κόσμο στο αντάμωμα και στην όμορφη αυτή εορτή των απανταχού Θεσσαλών!

Ο Πρόεδρος
Διαμαντής Γκίκας
Η Γραμματέας
Μαρία Ρίγγα

ΖΗΣΤΕ ΤΗ ΜΑΓΕΙΑ ΤΗΣ ΣΚΟΠΕΛΟΥ

Κάντε την κράτηση σας σε οποιοδήποτε κατάλυμα της Skopelos Experience και κερδίστε δωρεάν ημιδιατροφή για όλες τις ημέρες της διαμονής σας, κάνοντας χρήση του κωδικού: EG SKOPELOS 2019

SKOPELOSEXPERIENCE2019

Για κρατήσεις επικοινωνήστε στο +30 210 6919111 ή στο bookings@skopeloshotels.eu

Skopelos Holidays
HOTEL & SPA
★★★★★

Blue Green Bay
ON THE BEACH

Elios Holidays Hotel
FAMILY RETREAT
★★★

Rigas Hotel
FAMILY HOLIDAYS
★★★

Βερολίνο: Η πόλη των Μουσείων, των εκθέσεων αλλά και των... διαδηλώσεων

Μπορεί για δεκαετίες να αποτέλεσε το σύμβολο του Ψυχρού Πολέμου, σήμερα όμως αποτελεί μια πόλη, μια πρωτεύουσα που δίνει την δυνατότητα στον καθένα που θα τη ζήσει, να ενημερώνεται για ότι καινούργιο συμβαίνει στον κόσμο, σε όλα τα επίπεδα της καθημερινότητας.

Ο λόγος για το Βερολίνο. Μια πόλη, όπου οι νέες τάσεις και τα ρεύματα που θα επικρατήσουν τον επόμενο χρόνο παγκόσμια, παρουσιάζονται πιο νωρίς εδώ, μέσα από διάφορες εκδηλώσεις, συνέδρια και εκθέσεις. Εκθέσεις, οι οποίες είναι τόσο συχνές και με μεγάλη, παγκόσμια δυναμική, που για να βρεις δωμάτιο ξενοδοχείου στο Βερολίνο, όταν αυτές πραγματοποιούνται σε υποφερτές τιμές, θα πρέπει να το έχεις κλείσει πριν αρκετούς μήνες. Οι ιδέες, οι καινοτόμες προτάσεις, οι ευκαιρίες που προκύπτουν, με βασικό αποδέκτη, κυρίως τη νεολαία, είναι στην ημερήσια διάταξη των διαφόρων events. Το Βερολίνο, μπορεί να είναι η πρωτεύουσα της Γερμανίας, σε καμιά περίπτωση όμως τα χαρακτηριστικά της, ο τρόπος ζωής των κατοίκων της και η σύνθεση του πληθυσμού δεν θυμίζουν μια τυπική Γερμανική πόλη... Φώτα, μουσικές και διαδηλώσεις συμβαίνουν σχεδόν καθημερινά στους δρόμους. Μάλιστα τρανταχτό παράδειγμα διαφορετικής σκέψης και κουλτούρας, είναι το γεγονός, ότι καθιερώθηκε ως γενική αργία για το κρατίδιο του Βερολίνου - συνεπώς και για την ομοσπονδιακή κυβέρνηση - από φέτος η Παγκόσμια Ημέρα της Γυναίκας. Η κυβέρνηση συνασπισμού Σοσιαλδημοκρατών (SPD), Αριστεράς και Πρασίνων επέλεξε την Ημέρα της Γυναίκας, ανάμεσα στην Ημέρα της Επετείου της Μεταρρύθμισης του Λούθηρου (31 Οκτωβρίου) και στην Ημέρα της Γερμανικής Ενότητας (17 Ιουνίου), προκειμένου να τιμήσει την Κλάρα Τσέκιν, πρωτοπόρο των αγώνων για τα δικαιώματα των γυναικών και μια από τις πρώτες ακτιβίστριες που προώθησαν την Παγκόσμια Ημέρα της Γυναίκας, στις αρχές του 20ού αιώνα.

Το παλαιό και το νέο

Το Βερολίνο από την πρώτη προσεκτική ματιά δείχνει ότι πρόκειται για μια πόλη των αντιθέσεων, μια πόλη όπου το νέο συναντά το παλαιό, όπου δύο κόσμοι προσπαθούν να συνυπάρξουν, χωρίς όμως με την προσδοκώμενη επιτυχία μέχρι σήμερα. Ειδικά στο τελευταίο, τεράστιο γερανό διαμορφώνουν νέους χώρους, ανεγείρονται μεγάλες ξενοδοχειακές μονάδες, και κατοικίες. Κατοικίες που είναι απαραίτητες καθώς τα ενοίκια κινούνται σε πολύ υψηλά επίπεδα, όπως και στις περισσότερες πόλεις της Γερμανίας. Το Βερολίνο εκτός των άλλων, είναι και η πόλη των Μουσείων, αλλά και μια πόλη όπου οι κουζίνες όλων των κρατών σμίγουν σε μια και μόνο οδό... Αν σε όλα αυτά προσθέσουμε και ένα μωσαϊκό των εθνικιστικών που κάνουν την απογευματινή τους βόλτα στα μπαρόκ

© Elliniki Gnomi

Η Αλεξάντερπλάτς (Alexanderplatz) είναι μια μεγάλη πλατεία και συγκοινωνιακό κέντρο στην κεντρική περιοχή Μίτε του Βερολίνου, δίπλα στον Τηλεοπτικό πύργο. Σύμφωνα με στοιχεία του wiki, η μέγιστη ακμή της πλατείας ήρθε κατά τη δεκαετία του 1920, όταν μαζί με την Ποτσντάμπερ Πλάτς κυριαρχούσε στη νυχτερινή ζωή του Βερολίνου, εμπνέοντας και το μυθιστόρημα του 1929 Berlin Alexanderplatz, γνωστό από την ομώνυμη ταινία-σειρά (1980) του Ράινερ Βέρνερ Φασμίντερ.

“Τι είναι το Βερολίνο; Είναι μια πόλη φανταστική που δανείζεται το χαρακτήρα της από τη Θεσσαλονίκη του '80, το Σαν Φρανσίσκο του Χάντερ Τόμσον και τον πλανήτη του Μικρού Πρίγκιπα. Είναι μια πόλη που κατοικείται από τα φαντάσματα των φευγάτων, αλλά και εκείνων που καβάλησαν το Τείχος του χρόνου και κυκλοφορούν ανάμεσά μας. Είναι μια πόλη που από τα έγκατά της ξεχύνεται η φωνή της Τζόπλιν, βραχνή και κατανυκτική”.

ΒΕΡΟΛΙΝΟ ΠΟΙΗΣΗ του Χρήστου Ξανθάκη

καφέ και στις διάφορες εκθέσεις, από κάθε γωνιά του πλανήτη, τότε η πρωτεύουσα της Γερμανίας, δεν έχει καμιά σχέση με τις άλλες τυπικές γερμανικές πόλεις. Αξίζει κάποιος να επισκεφθεί το Μουσείο της Περγάμου (Museum Pergamon), με τα εκθέματα της Περγάμου, της Μιλήτου και της Εγγύς Ανατολής, το Εβραϊκό Μουσείο (Jewish Museum), το οποίο ξεχωρίζει τόσο ως προς το σχεδιασμό και φυσικά στο Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης. Επίσης ενδιαφέρουσα είναι η επίσκεψη στη νεόκτιστη περιοχή Postdamer Platz, η οποία για πολλά χρόνια ήταν μια νεκρή ζώνη. Χαρακτηριστικό παράδειγμα πάντως της παγκοσμιοποίησης σε όλα και κυρίως στην τέχνη, είναι και η πρόσφατη προβολή του ντοκιμαντέρ της Μαρίας Οικονόμου στο

© Elliniki Gnomi

Το Σημείο Ελέγχου Τσάρλι (Checkpoint Charlie) . Είναι από τα κορυφαία σύμβολα του ψυχρού πολέμου. Το Σημείο Ελέγχου Τσάρλι αφαιρέθηκε τον Ιούνιο του 1990

παράλληλο πρόγραμμα «Γαστρονομικό Σινεμά» της Berlinale, με τίτλο «Όταν οι ντομάτες συνάντησαν τον Βάγκνερ». Όπως αναφέρει ο Παναγιώτης Κουπαράνης για την D/W, η Μαρρίαννα Οικονόμου ανακάλυψε το χωριό Ηλιάς στην Καρδίτσα, πριν από επτά χρόνια γυρίζοντας ένα ντοκιμαντέρ για την EPT που αφορούσε τη βιολογική καλλιέργεια. Από την επαφή της με τους κατοίκους ανακάλυψε ότι εκτός από τα προϊόντα που καλλιεργούν και οι ίδιοι οι άνθρωποι έχουν μια ιστορία που σε πρώτη ανάγνωση δεν φαινόταν. Εξαγονται σε όλο τον κόσμο - από το Χονγκ Κονγκ ως την Κόστα Ρίκα και τη Νέα Υόρκη. Ιθύνων νους του όλου εγχειρήματος είναι ο Αλέξανδρος Γκουσιάρης. Πρόκειται για τον ιδιοκτήτη μιας οικογενειακής επιχείρησης που ξεκίνησε πριν από 22 χρόνια με μέλι και επεκτάθηκε στη συνέχεια στη ντομάτα. Το ντοκιμαντέρ παρουσιάζει την παραγωγή σε όλα της τα στάδια - από την καλλιέργεια της ντομάτας ως την επεξεργασία της.

Τιμώνται χώρα

Επίσης εδώ και 20 χρόνια μουσικοί μεταξύ 18 και 28 ετών απ' όλο τον κόσμο συμμετέχουν στο φεστιβάλ κλασικής μουσικής Young Euro Classic. Κάθε χρόνο επισκέπτονται τις συναυλίες 25.000 άτομα, οι αίσθησες είναι γεμάτες. Φέτος οι 19 ορχήστρες προέρχονται από τη Δημοκρατία του Ταταρσταν της Ρωσίας, τις ΗΠΑ, την Κίνα, τη Δομινικανή Δημοκρατία, την Τουρκία και αλλού. Στο επίκεντρο κάθε χρόνο βρίσκεται μια χώρα. Στο φετινό φεστιβάλ που θα διαρκέσει από τις 19 Ιουλίου ως τις 6 Αυγούστου αυτή η χώρα θα είναι η Ελλάδα. ■

Από τους παλαιότερους και μεγαλύτερους στην Ευρώπη ο Ζωολογικός Κήπος του Βερολίνου

Από τους μεγαλύτερους αλλά και παλαιότερους στην Ευρώπη είναι ο ζωολογικός κήπος του Βερολίνου. Λειτουργεί από το 1844 και καταλαμβάνει 84 τετραγωνικά μέτρα από το πάρκο Tiergarten. Για να ολοκληρώσεις την επίσκεψη απαιτούνται αρκετές ώρες. Τα ζώα,

σύμφωνα με τις εγκαταστάσεις που έχουν κατασκευαστεί βρίσκονται πολύ κοντά στο φυσικό τους περιβάλλον. Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΝΩΜΗ επισκέφθηκε τον ζωολογικό κήπο, παρουσιάζοντας τις παρακάτω εικόνες:

© Elliniki Gnomi

© Elliniki Gnomi

© Elliniki Gnomi

Μόναχο: Συνεργασία της Ιεράς Μητροπόλεως Γερμανίας με το «Μουσείο Καραθεοδωρή» στην Κομοτηνή

© Διονύσιος Βοργιάς

Όπως είναι ήδη γνωστό, ο ιωνικός κίονας που ευρίσκεται επί του τάφου του παγκοσμίου φήμης μαθηματικού Κωνσταντίνου Καραθεοδωρή στο Μόναχο, θα μεταφερθεί προσεχώς και θα τοποθετηθεί στον προαύλιο χώρο του ιερού Ναού των Αγίων Πάντων Μονάχου.

Η τελετή των επισήμων αποκαλυπτηρίων του κίονα θα λάβει χώρα τη Δευτέρα 8 Ιουλίου 2019 με επιμνημόσυνη δέση στον ιερό Ναό των Αγίων Πάντων Μονάχου και ομιλίες και έκθεση από τη ζωή και το έργο του Καραθεοδωρή στο „Πολιτιστικό Κέντρο Οικουμενικός Πατριάρχης Βαρθολομαίος“. Ήδη έχει συσταθεί μια επιτροπή διοργάνωσης της εκδήλωσης, στην οποία συμμετέχουν ο Αρχιμανδρίτης Γεώργιος Σιώμος, ο Πρωτοπρεσβύτερος Απόστολος Μαλαμούσης, ο πρόεδρος του Θρακικού Συλλόγου Μονάχου, κ. **Ηλίας Νταλακίδης**, η πρόεδρος του Ιδρύματος ΠΑΛΛΑΔΙΟ κ. Δρ. **Βασιλεία Τριάρχη-Χέρμαν**, ο πρόεδρος της Ελληνικής Ακαδημίας Μονάχου κ. **Σταύρος Κωσταντινίδης**, η πρόεδρος της Λέσχης Ελλήνων Επιστημόνων Μονάχου κ. **Φανή Αθέρα**, η υπεύθυνη για τα Τμήματα Ελληνικής Γλώσσας κ. **Ελένη Βούλγαρη**, ο διευθυντής του Λυκείου Μονάχου κ. **Σταύρος Ελευθεριάδης** και ο μαθηματικός στο Λύκειο, κ. **Μιλτιάδης Αδάμ**. Στα πλαίσια προετοιμασίας και διοργάνωσης της εκδήλωσης εκφράστηκε η επιθυμία να συμμετάσχει και το „Μουσείο Καραθεοδωρή“ στη σχεδιαζόμενη έκθεση στο Μόναχο. Για το λόγο αυτό μετέβη ο πρωτοπρεσβύτερος Απόστολος Μαλαμούσης στις 26 Μαρτίου 2019 στην Κομοτηνή και είχε μία λίαν εγκάρδια και επικοδομητική συνεργασία με τον διευθυντή του „Μουσείου Καραθεοδωρή“ κ. **Αθανάσιο Λιπορδέζη** και τον πρόεδρο του „Συνδέσμου Φίλων Καραθεοδωρή“, κ. **Ανέστη Βακιάνη**.

Στη συνάντηση αυτή αποφασίστηκε να παραχωρήσει „Το Μουσείο Καραθεοδωρή“, ως δάνειο, αντίγραφα της αλληλογραφίας του Καραθεοδωρή με τον Άλμπερ Άινστάιν και με άλλους διάσημους καθηγητές μαθηματικών, φωτογραφίες από τη ζωή και το έργο του, κ.α. Συζητήθηκε επίσης και η πρόταση των κ.κ. **Λιπορδέζη** και **Βακιάνη** με αφορμή και τη λήξη του 70 ετών συμβολαίου χρήσης του εν Μονάχω τάφου Καραθεοδωρή – να μεταφερθούν τα οστά Καραθεοδωρή και να εναποθετηθούν, σε περιβλεπτο μνήμα-μνημείο, στο κεντρικό κοιμητήριο της Κομοτηνής. Για το σκοπό αυτό είναι απαραίτητη η συναίνεση των νομίμων κληρονόμων του μακαριστού Καραθεοδωρή και η απόφαση του Δήμου Κομοτηνής, για εσαεί παραχώρηση τάφου στο Δημοτικό Κοιμητήριο της πόλης.

Μετά τη σύσκεψη και την ξενάγηση στους άριστα οργανωμένους εκθεσιακούς χώρους του „Μουσείου Καραθεοδωρή“, ο πρωτοπρεσβύτερος Απόστολος Μαλαμούσης, ο κ. Λιπορδέζης και ο κ. Βακιάνης εγένοντο ενθέρμως δεκτοί από τον Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Μαρωνείας και Κομοτηνής κ. Παντελεήμονα και συνεργάτες του, στον αρχαιότερο Ναό της Κομοτηνής. Ο Σεβασμιώτατος κ. **Παντελεήμων**, με τη γνωστή του πατρική αγάπη, εγκαρδιότητα, απλότητα και σοφή ποι-

μαντική του οιακοστροφία, έδειξε μέγιστο ενδιαφέρον για τις μελλοντικές εκδηλώσεις μας για τον Καραθεοδωρή και θα τις στηρίξει με όλες του τις δυνάμεις, όπως ήδη πράττει μέχρι και σήμερα.

Η έγκριτος καθημερινή εφημερίδα της Κομοτηνής **Ο ΧΡΟΝΟΣ** δημοσίευσε στις 23 Μαρτίου 2019 εκτενές ρεπορτάζ σχετικά με τις πρόσφατες επισκέψεις μαθητριών και μαθητών του Ελληνικού Λυκείου Μονάχου στον τάφο Καραθεοδωρή, στη Σαλβάτορκιρχε, όπου ο Καραθεοδωρή διετέλεσε εκκλησιαστικός επίτροπος και στην „Αίθουσα Κωνσταντίνου Καραθεοδωρή“ του

Επιστολή προς τον Διευθυντή του Μουσείου Καραθεοδωρή

Προς τον Διευθυντή του Μουσείου Καραθεοδωρή κ. **Αθανάσιο Λιπορδέζη** Κομοτηνή, 30 Μαρτίου 2019 Αξιότιμε κ. **Αθανάσιε Λιπορδέζη**,

επιτρέψτε μου να σας ευχαριστήσω και γραπτώς για την εγκάρδια συνάντησή μας στο Μουσείο Καραθεοδωρή στην Κομοτηνή, στις 26 Μαρτίου 2019 και για την λίαν εμπεριστατωμένη ξενάγηση στους εκθεσιακούς χώρους.

Βίωσα από κοντά τον ιερό ζήλο, τον παλμό, το μεράκι και τη μακρόχρονη θυσιαστική προσφορά σας για την ανάδειξη της ζωής και του, παγκοσμίου έμβελειας, έργου του αειμνήστου μαθηματικού Κωνσταντίνου Καραθεοδωρή.

Επίσης μ'εντυπωσίασε ιδιαίτερα και „η ψυχή τε και σώματι“ ανιδιοτελής συνεργία του διευθυντή του Συνδέσμου Φίλων Καραθεοδωρή, κ. Ανέστη Βακιάνη, να πετύχετε του σκοπού σας και του οράματός σας, να αποτελέσει το Μουσείο τόπο μόρφωσης και καύχησης, όχι μόνο για την Κομοτηνή, αλλά και για όλο το επιστημονικό και μορφωτικό γίγνεσθαι, απανταχού της γης.

Η μετά την ξενάγηση κοινή μας επίσκεψη στην Ιερά Μητρόπολη Μαρωνείας και Κομοτηνής, η ένθερμη και εγκάρδια υποδοχή μας από τον Σεβασμιώτατο κ. Παντελεήμονα, η πατρική του αγάπη, η σοφή του ποιμαντική οιακοστροφία και η ευρύτατη οικουμενική και συνάμα πατριωτική του κοσμοθεώρηση, μαρτυρούν τη μεγάλη συμβολή και συμπαράστασή του στο έργο του Μουσείου και την πανευλόγητη επιβράβευσή του.

Το εξαιρετικό πόνημά σας „Η Ιστορία του Μουσείου Καραθεοδωρή στην Κομοτηνή“ (εκδόσεις Ακρίτας, Αθήνα 2018), που είχε την καλωσύνη να μου επιδώσετε, το διάβασα ανενυστί και σας συχαίρω ολόθερμα για τη λίαν εμπεριστατωμένη καταγραφή της πολυδιάστατης ιστορίας του Μουσείου. Δεν σας κρύβω την πλήρη αδυναμία μου, ως στερουμένου μαθηματικών γνώσεων, να κατανοώ τα της διδασκαλίας του Καραθεοδωρή που εμπεριέχονται στις σελίδες 319 μέχρι 340.

Κάθε σελίδα του βιβλίου σας μαρτυρεί εύγλωττα την αγωνία σας και τον αγώνα σας να στήσετε ένα „ηρώο“ μνήμης και μάθησης, συνεπικουρούμενος από πλειάδα προσωπικοτήτων που ενστερνίζονται τα οράματά σας, από την ίδρυση του Συνδέσμου Φίλων Καραθεοδωρή μέχρι σήμερα, όπως λ.χ. από τη μακαριστή θυγατέρα του Καραθεοδωρή, Δέσποινα Ροδοπούλου-Καραθεοδωρή, τη διςέγγονη του Καραθεοδωρή κ. Δέσποινα Σκούταρη, τον κ. Νίκο Λυγερό, την κ. Δέσποινα Βλαχοστεργίου-Βαμβατέκη, τον πρώην Υπουργό κ. Ευριπίδη Στυλιανίδη, τις τοπικές δημοτικές και εκκλησιαστικές Αρχές, και άλλους φορείς και προσωπικότητες εντός και εκτός της Κομοτηνής.

Αισθάνομαι ευτυχής για το γεγονός, ότι και στο Μόναχο τιμά τον Κωνσταντίνο Καραθεοδωρή με την κατ' έτος τέλεση μνημοσύνου επί του τάφου του.

Είχα επίσης την τιμή και μεγάλη χαρά, ως Αρχιερατικός Επίτροπος Βαυαρίας και εκπρόσωπος της Ιεράς Μητροπόλεως Γερμανίας να συνοδεύσω το 2002 τη Δέσποινα Ροδοπούλου-Καραθεοδωρή, στην τελετή ονοματοδοσίας της αίθουσας διδασκαλίας της Μαθηματικής Σχολής του Πανεπιστημίου Μονάχου σε „Αίθουσα Κωνσταντίνος Καραθεοδωρή“. Στην τελετή παρέστησαν ο τότε Γενικός

© Διονύσιος Βοργιάς

Πανεπιστημίου Μονάχου. Επίσης Ο ΧΡΟΝΟΣ δημοσίευσε και εκτενές ρεπορτάζ, στις 28 Μαρτίου 2019, σχετικά με την επίσκεψη του πρωτοπρεσβυτέρου Αποστόλου Μαλαμούση στο „Μουσείο Καραθεοδωρή“ στην Κομοτηνή.

Θερμές ευχαριστίες οφείλονται στον κ. **Διονύσιο Βοριά**, για την ευγενή διάθεση των φωτογραφιών, εντός και εκτός του Μουσείου. ■

Πρόξενος κ. Ανδρέας Παπασταύρου και επιφανείς εκπρόσωποι του Πανεπιστημίου και της Βαυαρικής κοινωνίας.

Με μεγάλη συγκίνηση τέλεσα, με την ιδιότητά μου ως Αρχιερατικού Επιτρόπου Βαυαρίας και εκπροσώπου του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτη Γερμανίας κ. Αυγουστίνου, και το μνημόσυνο επί του τάφου, παρουσία του Υπουργού κ. Ευριπίδη Στυλιανίδη και των άλλων επισήμων, όπως ακριβώς τα περιγράφετε στις σελίδες 39-40 και αποτυπώνονται και στη πρώτη φωτογραφία στη σελίδα 41. Σας ευχαριστώ επίσης και για την καταχώρηση στις σελίδες 281 και 282 του μνημοσύνου που τέλεσα και με άλλους κληρικούς το 2018 στον τάφο Καραθεοδωρή, στο Μόναχο.

Προσπάθησα με επιστολές μου προς την Ελληνική Πολιτεία (2008 και 2009) και προς το Δήμο Περιστερίου να ονοματοδοθεί μια στάση του τότε υπό κατασκευή Μετρό στο Περιστερί Αττικής, σε στάση „Κωνσταντίνος Καραθεοδωρή“, δυστυχώς χωρίς ανταπόκριση.

Επίσης έστειλα επιστολή το 2013 στο Μουσείο του Αϊνστάιν στη Βέρνη της Ελβετίας για συμπερίληψη στα εκθέματα του και του ονόματος του Καραθεοδωρή, δυστυχώς χωρίς αποτέλεσμα.

Είμαι όμως τρισευχισμένος για το γεγονός ότι η προ ετών εκφρασθείσα πρότασή μου και η πρωτοβουλία μου για μεταφορά του ιωνικού κίονα από τον τάφο Καραθεοδωρή (Μόναχο) στο προαύλιο του ναού των Αγίων Πάντων Μονάχου, αρχίζει να υλοποιείται.

Επίσης με χαροποιεί αφάνταστα η εκπεφρασμένη πρόθεσή σας για τη μεταφορά των οστών Καραθεοδωρή από το Μόναχο και την εναπόθεσή τους σε μνήμα-μνημείο στο Δημοτικό Κοιμητήριο της Κομοτηνής. Είμαι στη διάθεσή σας, εφόσον ευοδωθεί η προσπάθεια αυτή, να συμβάλλω στην διευθέτηση της διαδικασίας που σχετίζεται με την εκταφή των οστών από τον Δήμο Μονάχου και την αποστολή τους στην Κομοτηνή.

Επιτρέψτε μου, με αφορμή την μεταφορά του κίονα στην εκκλησία μας στο Μόναχο και την επιθυμητή μεταφορά των οστών του στην Κομοτηνή, να διασκεύσω, σε επίκαιρη εκδοχή, τον στίχο 38 του ποιήματος των φοιτητών της Γοττίγγης, που έγραψαν το 1918 με αφορμή τη μετάθεσή του Καραθεοδωρή, ή Cara όπως τον αποκαλούν, στο Βερολίνο (σελίς 289):

Διασκευή ποίημα των φοιτητών

Και στον Cara μας Και στον Cara μας
του ευχόμαστε καλή ανάπαυση του ευχόμαστε καλή τύχη
αν και το Μόναχο του αρέσει αν το Βερολίνο δεν αρέσει
ας γυρίσει πίσω σε μας (στη Θράκη) ας γυρίσει πίσω σε μας

Ανεκτίμητης σημασίας είναι και η όσονούπω μεταστέγαση του Μουσείου Καραθεοδωρή στο κτίριο Τσανάκλειο της Κομοτηνής. Στη σελίδα 248 αναγράφεται η πληροφορία ότι ο χώρος αυτός ονομάστηκε „mikro Göttingen“. Επιτρέψτε μου όμως μια ταπεινή σκέψη-πρόταση. Μήπως θα έπρεπε να προστεθεί και το όνομα της πόλης Μονάχου και να ονομαστεί „Göttingen-München“; Και οι δύο πόλεις ήταν πόλοι της μεσογράνιας απήχησης και φήμης του Καραθεοδωρή. Θέλω να διαβεβαιώσω και σας προσωπικά, κ.Λιπορδέζη, καθώς επίσης και το Συμβούλιο του Συνδέσμου Φίλων Καραθεοδωρή και όλους τους συνεργάτες σας, ότι θα συνεχίσω και στο μέλλον να είμαι συνοδοιπόρος σας στο ανεκτίμητο έργο που επιτελείτε.

Με ευχές

Απόστολος Μαλαμούσης
Πρωτοπρεσβύτερος του Οικουμενικού Θρόνου
Αρχιερατικός Επτεταγμένος για τις δημόσιες
σχέσεις με τη Βαυαρική Πολιτεία

Ακτοπλοϊκά Εισιτήρια
εντός & εκτός Ελλάδας

Αεροπορικά Εισιτήρια

Ενοικιάσεις Αυτοκινήτων

Ξενοδοχεία

Πακέτα Διακοπών

Μεταφράσεις

25+
Χρόνια Εμπειρίας
...ταξιδέψτε μαζί μας

Μünchen /

Γενικός Αντιπρόσωπος - Κωνσταντίνος Νιάβης
Allianz Arena / Fröttmanning-Werner Heisenberg Allee 21
(Bussteig 19) Αποθήκη Hechtsprung
DANTE-BAD / Homerstr.3, 80637 München
Τηλ.: 015211438417

Stuttgart /

Γενική Αντιπρόσωπος - Βιολέττα Διαμαντοπούλου
Dornierstr.30, 73730 Esslingen
(κοντά στα καταστήματα METRO-HORNBACK)
Ώρες Γραφείου: Σάββατο 17:00-21:00
Τηλ.: 01772770633

Mannheim /

Γενικός Αντιπρόσωπος - Άγγελος Τιμολέων
Busbahnhof-Heinrich von Stephan Str.
Αποθήκη Mühlstr. 5, 67227 Frankental
Τηλ.: 015751657818

Lüdenscheid /

Γενικός Αντιπρόσωπος - Στέφανος Μιάρης
Bahnhofsallee 12, 58507 Τηλ.: 015778860376

Σέρρες /

GABOSIDOU TRAVEL - EXPRESS LINE
Κεντρικά γραφεία Ελλάδος / Βενιζέλου 53
Τηλ.: 2321039120 / 2321035015 Κιν.: 6937130082

Θεσσαλονίκη /

Αποθήκη EXPRESS LINE / ΚΤΕΛ Μακεδονίας
(έναντι αποθήκης Σερρών)
Τηλ.: 2310595478 Κιν.: 6977890810
Ώρες Γραφείου: Δευτέρα-Τρίτη 13:00-19:00
Τετάρτη-Πέμπτη 08:00-12:00

Düsseldorf /

Trans Hellas Reisen
Κεντρικά γραφεία Γερμανίας

Bismarckstr. 81, 40210
Τηλ.: 0211-1646523 / 0211-1646414
Fax: 0211-1646521
info@transhellas-reisen.de

Ώρες γραφείου:

Δευτέρα - Παρασκευή: 09:30 - 18:30
Σάββατο: 09:30 - 14:30

...ταξιδέψτε μαζί μας
για Ελλάδα
κάθε εβδομάδα !

25+
Χρόνια Εμπειρίας

www.transhellas-reisen.de

Τακτική
λεωφορειακή γραμμή

Γερμανία - Ελλάδα
Ελλάδα - Γερμανία

Αναχωρήσεις:

από Γερμανία: κάθε Σάββατο
από Ελλάδα: κάθε Τετάρτη

Μεταφορά
παντός είδους
ασυνόδευτων δεμάτων.

Παράδοση σε όλη την Ελλάδα

Κόστος
αποστολής δεμάτων:

Φάκελος: 5,00€

Δέματα:

από 500γρ. έως 5κιλά: 12,00€
κάθε επιπλέον κιλό: +2,50€

Δρομολόγιο

Ελλάδα

Δράμα Αποθήκη

Ξενοδοχείο Έπαυλις / Μυλοπόταμος, Τηλ.: 25210-81509

Σέρρες Αποθήκη

GABOSIDOU TRAVEL - EXPRESS LINE

Κεντρικά γραφεία Ελλάδος / Βενιζέλου 53
Τηλ.: 23210-39120, 23210-35015 Κιν.: 6937130082

Θεσσαλονίκη Αποθήκη

Αποθήκη EXPRESS LINE / ΚΤΕΛ Μακεδονίας
(απέναντι από την αποθήκη Σερρών)
Τηλ.: 2310-595478 Κιν.: 6977890810

Κατερίνη Στάση

Πρατήριο BUS-STOP / Όλυμπος Πλάζα, Κορινός

Λάρισα Αποθήκη

Πρατήριο BUS-STOP Νιαβής / 7° χλμ. Λάρισας - Βόλου
(κόμβος Αγιάς) Τηλ.: 2410-571602

Τρίκαλα Αποθήκη

Περίπτερο στο Κολυμβητήριο, Κιν.: 6940779146

Καλαμπάκα Στάση / Σιδηροδρομικός Σταθμός

Ιωάννινα Αποθήκη

Πρατήριο STOP & GO / 8° χλμ. Ιωαννίνων - Άρτας
Τηλ.: 26510-92772

Ηγουμενίτσα Αποθήκη

Τουριστικό γραφείο Μπαρκαμπάς (νέο λιμάνι)
Τηλ.: 26650-23911, 26650-23301

Δρομολόγιο

Γερμανία

München Στάση

Allianz Arena / Fröttmanning-Werner Heisenberg Allee 21
(Bussteig 19) Αποθήκη Hechtsprung
DANTE-BAD / Homerstr. 3, 80637 München, Τηλ.: 015211438417

ULM Στάση

ESSO-MOTEL / Έξοδος Ulm-Ost

Stuttgart Αποθήκη

Dornierstr. 30, 73730 Esslingen, Τηλ.: 01772770633
(κοντά στα καταστήματα METRO-HORNBACK)

Mannheim Στάση

Busbahnhof-Heinrich von Stephan Str.
Αποθήκη Mühlstr. 5, 67227 Frankental, Τηλ.: 015751657818

Frankfurt Στάση / Rasthof Gräfenhausen

Köln Στάση / Flughafen Köln/Bonn

Düsseldorf Αποθήκη

Κεντρικά γραφεία Γερμανίας / Trans Hellas Reisen
Bismarckstr. 81, 40210, Τηλ.: 02111646523, 02111646414

Wuppertal Στάση / Bahnhof Oberbarmen

Dortmund Στάση / Busbahnhof Steinstr. 39a

Hagen Στάση / Busbahnhof Berliner Platz

Iserlohn Στάση / Bahnhofplatz 2

Lüdenscheid Αποθήκη

Bahnhofsallee 12, 58507 Τηλ.: 015778860376

Veranstaltungskalender Europawoche 2019

Datum Uhrzeit	Veranstaltung	Ort	Informationen
Samstag, 04.05.2019 11.00 – 18.00 Uhr	Fußballturnier vom VSK Blau-Weiss Ellas	Sportanlage Memellandallee 7, 22769 Hamburg	Es nehmen alle Vereine und Gemeinden teil, mit Musik, Essen und Tanzvorführungen
Samstag, 04.05.2019 20.00 Uhr	Konzert „Mikri Patrída / Die Poesie im griechischen Lied“ Mit: Elli Titokis, Anna Konanoudi, Andreas Sarigeorgiou, Nikos Titokis, Jorgos Sarigeorgiou und Panos Drossinakis	Hauptkirche St. Jacobi, Jakobikirchhof 22, 20095 Hamburg	Karten VVK: 20,00 €; Ermäßigt: 15,00 €; Abendkasse 25,00 € Kartenreservierung: E-Mail senden an HamburgerGriechen@Hamburg.de
Sonntag, 05.05.2019 13.00-15.00 Uhr	Eröffnung Ausstellung „COMPOSITIONS“ des Malers Georgios Engonidis	Gastwerk Hotel Hamburg, Beim Alten Gaswerk 3, 22761 Hamburg	Ausstellung 5.-12. Mai Eintritt frei
Sonntag, 05.05.2019 17.00-18.00 Uhr	Ausstellungseröffnung: „Die rote Tasche, die brennenden Schuhe und andere Geschichten aus der Flucht“. Photographin Marily Stroux- Zacharaki	Ökumenisches Forum HafenCity, Shanghaiallee 12, 20457 Hamburg	Ausstellung 5.-22. Mai Eintritt frei
Sonntag, 05.05.2019 18.00-19.30 Uhr	Lesung mit Linda Zervakis, Autorin, aus ihrem Buch „Königin der bunten Tüte“	Ökumenisches Forum HafenCity, Shanghaiallee 12, 20457 Hamburg	Eintritt frei
Montag, 06.05.2019 17.30 Uhr	Filmvorführung "Die Letzte Notiz" – von Pantelis Voulgaris	ABATON-KINO, Allende-Platz 3, 20146 Hamburg	Griechisch mit deutschen Untertiteln (OmdtU) Eintrittskarten beim Kino
Dienstag, 07.05.2019 19.00 Uhr	Lesung mit Kallia Papadaki, Autorin	Staatsbibliothek, Von-Melle-Park 3, 20146 Hamburg	K. Papadaki hat den Literaturpreis der EU 2017 erhalten. Eintritt frei
Mittwoch, 08.05.2019 19.30 Uhr	„Drei Jahrhunderte griechischer Präsenz in Hamburg“, Präsentation vom Erzpriester der gr. Orthodoxen Kirche in Hamburg, Georgios Manos	Griechisch-Orthodoxe Kirche des Heiligen Nikolaos, Sievekingsallee 12, 20535 Hamburg	Eintritt frei
Donnerstag, 09.05.2019 17.00 Uhr	Filmvorführung "Το Μπαλκόνι – Μνήμες κατοχής / Der Balkon – Wehrmachtsverbre- chen in Griechenland" von Chrysanthos Konstantinidis	METROPOLIS KINO, Kleine Theaterstraße 10, 20354 Hamburg	Griechisch mit deutschen Untertiteln (OmdtU) Eintrittskarten beim Kino
Samstag, 11.05.2019 20.30 Uhr	Meta ti Fourtouna: MUSIK AUS GRIECHENLAND	Goldbekhaus, Bühne zum Hof, Moorfuhrweg 9, 22301 Hamburg	Mit Alexander Spitzing, Christina Metsika, Maria Stavrianoudaki
Sonntag, 12.05.2019 15.00-17.00 Uhr	„Die Vielfalt Griechischer Musik, lebendig, doch in der Vergangenheit verwurzelt“ Workshop mit Alexander Spitzing	Griechische Gemeinde Hamburg, Doormannsweg 22, 20259 Hamburg	Eintritt frei
Mittwoch, 15.05.2019 17.30-18.30 Uhr	Workshop zu griechischen Tänzen	Zentralbibliothek, Hühnerposten 1, 20097 Hamburg (Eingang: Arno-Schmidt-Platz)	Eintritt frei
Samstag, 18.05.2019 11.00-22.00 Uhr	Öffentliche Veranstaltung „Griechenland und Europa“	Griechische Gemeinde Hamburg, Doormannsweg 22, 20259 Hamburg	Es nehmen alle Vereine und Gemeinden teil, mit Musik, Essen und Tanzvorführungen Eintritt frei
Sonntag, 19.05.2019 20.00 Uhr	Mediterra Musica, Melina Paxinos Quartet feat. Ross Daly	Fabrik (Altona) Barnerstraße 36, 22765 Hamburg	Eintrittskarten bei der „Fabrik“
Samstag, 25.05.2019 ab 20.00 Uhr	Griechische Feier Anna Konanoudi und Sokratis Papaioanou	Landhaus Schadendorf, Kieler Straße 34, 25474 Hasloh	Eintritt: VVK 12€, AK 15€
Donnerstag, 30.05.2019 13.00-14.00 Uhr	Ehrung der ermordeten Griechen im KZ Neuengamme	KZ Neuengamme, Jean-Dolidier-Weg 75, 21039 Hamburg	Eintritt frei

Ένα μυθιστόρημα για τα Καλάβρυτα στη Λειψία

Ολοκληρώθηκε η φετινή Έκθεση Βιβλίου της Λειψίας με εντυπωσιακό αριθμό επισκεπτών και εκδηλώσεων και έμφαση όπως πάντα στη βιβλιοπαραγωγή της Ανατολικής Ευρώπης. Ελληνικές απουσίες και παρουσίες.

Αυτό που κάνει εντύπωση στην Έκθεση Βιβλίου στη Λειψία (21-24 Μαρτίου), την εαρινή έκθεση της γερμανικής βιβλιαγοράς με κέντρο βάρους παραδοσιακά την Ανατολική Ευρώπη, είναι ο μεγάλος αριθμός μεταμφιεσμένων νέων. Εκατοντάδες κοπέλες και αγόρια μετατρέπουν κάθε χρόνο την έκθεση σε πάρτυ μασκέ. Πρότυπά τους είναι φανταστικά πλάσματα από βιβλία, όπως ο Χάρι Πότερ, ο Άρχοντας των Δαχτυλιδιών ή ακόμη και μορφές από τα γιαπωνέζικα κόμικς, τα Manga. Μια από τις έξι τεράστιες αίθουσες είναι αφιερωμένη στα κόμικς. Πρόκειται για μια συνειδητή επιλογή των υπευθύνων της έκθεσης, προκειμένου να αποκτήσει η νεολαία, που συνήθως δεν διαβάζει τη «σοβαρή λογοτεχνία», μια επαφή με τον κόσμο του βιβλίου.

Η έκθεση στη Λειψία που πραγματοποιείται κάθε Μάρτιο είναι η δεύτερη σε μέγεθος στη Γερμανία. Την πρωτοκαθεδρία σε ότι αφορά την εμπορική σημασία για τους εκδοτικούς οίκους έχει η Έκθεση Βιβλίου της Φρανκφούρτης, η οποία έχει καθιερωθεί ως η μεγαλύτερη του είδους στον κόσμο. 7500 εκθέτες από 109 χώρες συμμετείχαν στη Φρανκφούρτη τον περασμένο Οκτώβριο, γύρω στους 2600 από 46 χώρες στη Λειψία. Σε ό,τι όμως αφορά τους επισκέπτες, η έκθεση βιβλίου στην ανατολικογερμανική πόλη ξεπέρασε φέτος με 286.000 ελαφρώς τη Φρανκφούρτη. Αναφορικά με τις εκδηλώσεις που πλαισιώνουν κάθε φορά τις δύο εκθέσεις, στη Φρανκφούρτη είχαν πραγματοποιηθεί περί τις 3700 και στη Λειψία 3600.

Είναι η Ελλάδα Βαλκάνια;

Οι εκδηλώσεις διεξήχθησαν σε διαφορετικούς χώρους σε όλη την πόλη – σε αίθουσες μουσικής, θέατρα, εστιατόρια, πανεπιστήμια,

μουσεία, club. Για παράδειγμα το περασμένο Σάββατο η «Βαλκανική Βραδιά» πραγματοποιήθηκε στον παλαιότερο κινηματογράφο της Λειψίας, το UT Connnewitz, που ξεκίνησε να λειτουργεί το 1912. Στην εκδήλωση διάβασαν συγγραφείς από χώρες των Βαλκανίων. Διοργανωτής ήταν το Traduki. Πρόκειται για ένα δίκτυο υπουργείων, θεσμών, οργανισμών και εκδοτικών οίκων από 11 χώρες της ΝΑ Ευρώπης, της Γερμανίας, της Αυστρίας, της Ελβετίας και του Λιχτενστάιν. Σκοπός του δικτύου είναι η μετάφραση έργων στα γερμανικά αλλά και στις γλώσσες των χωρών των Βαλκανίων. Κάθε εταίρος συμβάλλει ανάλογα με τις οικονομικές δυνατότητες που έχει – οι γερμανόφωνες χώρες περισσότερο από τις άλλες. Αυτό δεν σημαίνει ότι έχουν περισσότερα δικαιώματα στο Traduki, τονίζει ο συντονιστής του δικτύου Αντρέι Λόβσιν: «Τα γερμανόφωνα κράτη, Γερμανία, Αυστρία, Ελβετία και Λιχτενστάιν συνεργάζονται πράγματι ισότιμα με τις άλλες χώρες. Με άλλα λόγια δεν αποφασίζουν οι ισχυρές οικονομικά χώρες. Τις αποφάσεις τις παίρνουν συναινετικά όλοι οι εταίροι μαζί.»

Όταν ξεκίνησε το Traduki πριν από 11 χρόνια, η Ελλάδα δεν θέλησε να συμμετέχει. Ερωτηθείς για το λόγο, ο Αντρέι Λόβσιν εκτιμά: «Πιστεύω ότι σχετίζεται με την έννοια 'Βαλκάνια'. Πιθανώς η Ελλάδα να μην ήθελε να ταυτιστεί με αυτή τη γεωγραφική περιοχή. Όταν ξεκίνησε το πρόγραμμα το 2008, τα Βαλκάνια είχαν κακή φήμη.» Εδώ και χρόνια η Ελλάδα δεν έχει καμία επίσημη συμμετοχή στη Λειψία, ενώ το δίκτυο Traduki παρουσίασε φέτος 67 λογοτέχνες από τις χώρες των Βαλκανίων. Εκτός αυτού το δίκτυο χρηματοδότησε τον περασμένο χρόνο περίπου 90 μεταφράσεις βιβλίων. Η δε μεταφράστρια του δικτύου Εύα Ρου Βέμε τιμήθηκε φέτος με το πρώτο βραβείο της έκθεσης για την καλύτερη μετάφραση.

Η ελληνική παρουσία

Η ελληνική παρουσία θα περιοριζόταν σε μια συζήτηση με τον πιανίστα και συνθέτη Ερμή Θε-

οδωράκη που ζει στη Λειψία για εκδόσεις που αφορούν παρτιτούρες της σύγχρονης κλασικής μουσικής και τη μετάφραση ενός βιβλίου του Δημήτρη Κουφοντίνα, αν δεν υπήρχε ένα ιδιαίτερο μυθιστόρημα, εμπνευσμένο από τα Καλάβρυτα. Η συζήτηση για την έκδοση βιβλίων με νέες νέες κλασικής μουσικής αφορούσε τον γερμανόφωνο χώρο και σε ό,τι αφορά τη μετάφραση του επίμαχου βιβλίου του Δ. Κουφοντίνα «Γεννήθηκα 17 Νοέμβρη» ο Λεό Γκύντλερ, εκδότης του αριστερού οίκου της Βιέννης Bahoe, υποστηρίζει ότι «το βιβλίο προσφέρει μια συναρπαστική ματιά. Μπορεί να το διαβάσει κανείς και ως μια ιστορία της Ελλάδας μετά το 1945.» Μοναδική περίπτωση μεταφρασμένου ελληνικού λογοτεχνικού βιβλίου που παρουσιάστηκε στη Λειψία ήταν το «Άθος, ο δασονόμος» της Μαρίας Σεφανοπούλου. Η έκδοση του μυθιστορήματος στάθηκε δυνατή χάρη στις προσπάθειες δύο ανθρώπων – της μεταφράστριας Μιχαέλα Πρίντσιγκερ και του εκδότη Ίνγκο Ντζερζέτσνικ του οίκου του Βερολίνου Elfenbein.

Η πραγματοποίηση του εγχειρήματος πέτυχε τελικά μόλις με την εξασφάλιση της χρηματοδότησης της μετάφρασης, επισημαίνει η Μ. Πρίντσιγκερ: «Μας υποστήριξε το γερμανικό υπουργείο Εξωτερικών με το πρόγραμμα του Ελληνογερμανικού Ταμείου Μέλλοντος. Μόνο με αυτή την υποστήριξη ήταν εφικτό να γίνει η μετάφραση.» Από αυτό το ταμείο του γερμανικού ΥΠΕΞ χρηματοδοτούνται μεταφράσεις, έρευνες, εκδηλώσεις που έχουν ως αντικείμενο τη γερμανική κατοχή στην Ελλάδα. Στο μυθιστόρημά της η Μαρία Σεφανοπούλου μιλά για το τραύμα του πολέμου και τη μετάδοσή του χρησιμοποιώντας ως ήρωα τον δασονόμο Άθο, ο οποίος επιζηεί της σφαγής των Καλαβρύ-

των (13 Δεκεμβρίου 1943) και καταφεύγει σε μια καλύβα στο δάσος αποφασισμένος να ζήσει μακριά από τους ανθρώπους.

Επιτυχία στο εξωτερικό σημαίνει επιτυχία για την Ελλάδα

Τη σημασία της χρηματοδότησης της μετάφρασης τονίζει και ο εκδότης Ίνγκο Ντζερζέτσνικ. Ειδικά για μικρούς εκδοτικούς οίκους ο παράγοντας αυτός συνιστά αποφασιστικό κριτήριο για την έκδοση ενός ξένου συγγραφέα: «Για μένα είναι πολύ δύσκολο επειδή θα πρέπει να τα φέρω εις πέρας με τις δικές μου δυνάμεις. Στην περίπτωση άλλων γλωσσών υπάρχουν προγράμματα οικονομικής στήριξης. Για παράδειγμα η Πορτογαλία και η Καταλονία έχουν εδώ και πολλά χρόνια προγράμματα, με τα οποία διευκολύνουν οίκους του εξωτερικού να εκδίδουν σημαντικά έργα.»

Οι οικονομικές δυσκολίες που αντιμετωπίζει η Ελλάδα δεν αφορούν μόνο τη χρηματοδότηση μεταφράσεων αλλά και την ενίσχυση ελληνικών εκδοτικών οίκων να συμμετέχουν σε εκθέσεις του εξωτερικού. Η εκδότρια του μυθιστορήματος «Άθος, ο δασονόμος» Τζούλια Τσιακίρη (Το Ροδακίό) τονίζει τη σημασία που θα είχε αυτή η συμμετοχή και για την αγορά βιβλίου στην Ελλάδα: «Είναι πολύ δύσκολα τα πράγματα στην Ελλάδα. Η δυσκολία μας καπακώνει. Και έτσι ο ορίζοντας γίνεται πολύ μικρός μπροστά μας, στενεύει. Αλλιώς το πρώτο μέλημά μας θα έπρεπε να είναι να πηγαίνουμε στο εξωτερικό και να παρουσιάζουμε τη δουλειά μας. Είναι πολύ σημαντικό αυτό. Νομίζω ότι από εκεί μπορεί να γυρίσει η επιτυχία στην Ελλάδα.» ■

Παναγιώτης Κουπαράνης D/W

Οι ελληνογερμανικές σχέσεις τον 20ο αιώνα

Μία νηφάλια ματιά στις σχέσεις Ελλάδας-Γερμανίας τον περασμένο αιώνα δίνει ο συλλογικός τόμος «Ο «μακρύς ελληνογερμανικός εικοστός αιώνας» των εκδόσεων «Επίκεντρο». Ένα πολυκύμαντο παρελθόν, οδηγός για το μέλλον.Από το κίνημα του γερμανικού φιλελληνισμού ως και την πρόσφατη τους κρίση, οι ελληνογερμανικές σχέσεις παρουσίαζαν πάντα μία ποικιλομορφία.

«Δεν είναι σχέσεις γραμμικού χαρακτήρα και τον προηγούμενο αιώνα χαρακτηρίζονται από τεράστια πύκνωση», επισημαίνει χαρακτηριστικά ο **Σπύρος Δορδανάς**, καθηγητής Ιστορίας στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας. Μια διαφορετική προσέγγιση στις άγνωστες πτυχές αυτών των σχέσεων επιδιώκει μαζί με τον Νίκο Παπαναστασίου, καθηγητή ιστορίας από το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, στην επιμέλεια του βιβλίου Ο «μακρύς» ελληνογερμανικός εικοστός αιώνας.

Μελετώντας τη σκοτεινή πλευρά της ιστορίας

Η γερμανική Κατοχή αφήνει αναμφίβολα το αποτύπωμά της στις σχέσεις των δύο χωρών ακόμα και σήμερα, με κάποιες πτυχές της να μην είναι γνωστές. Μέσα από αξιοποίηση πρωτογενούς αρχειακού υλικού και μια νέας ιστοριογραφικής προσέγγισης στο βιβλίο φωτίζονται λεπτομέρειες για την ποινική αποτίμηση των αδικημάτων του Γ' Ράικ και την κατάσταση της ελληνικής οικονομίας υπό γερμανική Κατοχή. Η ανάλυση για την επισιτιστική κρίση κατά την κατοχική περίοδο παρουσιάζει ξεχωριστό ενδιαφέρον. Έφταιγαν άραγε μόνον οι Γερμανοί; «Αυτό είναι ένα εύκολο αφήγημα. Απέναντι στην κυρίαρχη αντίληψη, στο βιβλίο αναφέρονται και άλλοι λόγοι. Δεν είναι καθόλου γνωστό ότι μεγάλο μερίδιο ευθύνης για την έλλειψη αγαθών έχει ο συμμαχικός αποκλεισμός και ότι εκτός από τις γερμανικές επιτάξεις ως λεία πολέμου έχουμε τη λεηλασία των αποθηκών του ελληνικού στρατού από τους έλ-

λθνες πολίτες και τους στρατιώτες που επέστρεφαν από το μέτωπο», αναφέρει χαρακτηριστικά ο κ. Δορδανάς.

Πέρα από το διάστημα παραμονής των Ναζί στην κατεχόμενη Ελλάδα, ξεχωριστό ενδιαφέρον στο βιβλίο παρουσιάζουν οι αναφορές πριν από τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο σχετικά με τη στάση της Γερμανίας στις εξελίξεις κατά τη διάρκεια των Βαλκανικών Πολέμων στη Μακεδονία αλλά και τον ανθελληνικό διωγμό των Ελλήνων του Πόντου μέσα από τα αρχεία των Υπουργείων Εξωτερικών της Αυστρίας και της Γερμανίας. Στη νεότερη εποχή ο ανταγωνισμός της Ανατολικής και Δυτικής Γερμανίας σε σχέση με την Ελλάδα ανατικοπντρίζει το ψυχροπολεμικό κλίμα της εποχής.«Η Ανατολική Γερμανία προσπάθησε να μπει σφήνα στη συμμαχία Δυτικής Γερμανίας και Ελλάδας στο δυτικό συνασπισμό, εργαλειοποιώντας πολιτικά το οδυνηρό παρελθόν προς όφελός της, για να συνάψει εμπορικές σχέσεις. Αξιοσημείωτες είναι και οι ιστορίες των Ελλήνων που βρέθηκαν στο έδαφος της Ανατολικής Γερμανίας μετά τον εμφύλιο πόλεμο», αναφέρει ο Έλληνας καθηγητής.

Ο ρόλος της Deutsche Welle

«Οι διμερείς σχέσεις των δύο χωρών στην μεταπολεμική περίοδο προσλαμβάνονταν πάντα από την ελληνική κοινωνία υπό το πρίσμα της 'μακρίας σκιάς της γερμανικής Κατοχής' και του ζητήματος των γερμανικών επανορθώσεων», τονίζει ο **Νίκος Παπαναστασίου**, εκ των επιμελ-

τών του βιβλίου, συνεχίζοντας: «Αυτό επέτρεψε κατά την πρόσφατη τραυματική περίοδο να κυριαρχήσουν προκαταλήψεις και στερεότυπα για τους 'πτωχευμένους' Έλληνες και τους 'διαχρονικά υπερόπτες' Γερμανούς». Έτσι, η συμμαχία των δύο χωρών στο πλαίσιο του NATO, η στενή οικονομική συνεργασία τους και η πίστη στην ευρωπαϊκή ιδέα κάποιες φορές λησμονήθηκαν. «Η συμβολή της Γερμανίας στην πορεία ένταξης στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα, με την υποστήριξη του Γερμανού καγκελαρίου Χέλμουτ Σμιτ ήταν καθοριστική, όπως και αργότερα στην Ευρωζώνη», δήλωσε μιλώντας στη Deutsche Welle ο κ. Παπαναστασίου. Φάρο στις σχέσεις των δύο χωρών αποτέλεσε η πολιτική και ηθική συμπαράσταση της Δυτικής Γερμανίας στο αγώνα κατά της Χούντας στη Συνταγματαρχών με παροχή ασύλου σε πολλούς Έλληνες εκείνη την εποχή. «Η Γερμανία αποτέλεσε ορμητήριο αντιστασιακών εκδηλώσεων με χαρακτηριστικά παραδείγματα τις ραδιοφωνικές εκπομπές της Deutsche Welle και της Βαυαρικής Ραδιοφωνίας», λέει ο Έλληνας πανεπιστημιακός.

Η πορεία προς το αύριο

Η ιστορία επαναλαμβάνεται; «Όχι, δεν επαναλαμβάνεται. Η αναμέτρηση με το παρελθόν σε κλίμα συμφιλίωσης είναι νομίζω αυτό που οφείλουμε να κάνουμε για την αλληλοκατανόηση μας σε μία πραγματική ένωση στην Ε.Ε. Θα πρέπει να υπάρχει μία ειλικρινής και έντιμη σχέση, δεν μπορεί να είναι σχέση δασκάλου και μαθητή», υποστηρίζει ο κ. Δορδανάς, πιστεύοντας πως η κρίση στις διμερείς σχέσεις «μας κάνουν να βλέπουμε μόνον τη σκοτεινή πλευρά του φεγγαριού ή εσκεμμένα να ξεχνάμε τις συγκλίσεις των δύο πλευρών σε δύσκολες περιόδους». Ο ίδιος πιστεύει πως ένα βήμα μπροστά στις ελληνογερμανικές σχέσεις θα αποτελούσε η έμπρακτη ανταπόκριση της Γερμανίας στη διεκδίκηση του κατοχικού δανείου από πλευράς της Ελλάδας: «Αφού κατατράπηκαν οι συγγώνες, θα πρέπει να υπάρξει και απόδειξη αυτών στην πράξη». ■

Διογένης Δημητρακόπουλος
Επιμέλεια: Σπύρος Μοσκόβου

Αριστουργήματα της Αναγέννησης για το Πάσχα

Η Παλιά Πινακοθήκη της Δρέσδης παρουσιάζει ορισμένα από αυτά - Ο Ραφαήλ, ο Λεονάρντο και ο Μικελάντζελο ήταν ορισμένοι από τους πιο σπουδαίους ζωγράφους που ασχολήθηκαν με το Θείο Πάθος

Μεγάλοι καλλιτέχνες όπως ο Βερονέζε, ο Μπελίνι και ο Ντίρερ φιλοτέχνησαν πίνακες εμπνευσμένους από το Θείο Πάθος. Η Παλιά Πινακοθήκη της Δρέσδης παρουσιάζει ορισμένα από αυτά τα αριστουργήματα. Ο Ιησούς Χριστός καταρρέει υπό το βάρος του σταυρού. Οι στρατιώτες τον τραβούν και τον σπρώχνουν. «Ο Χριστός φέρων τον σταυρό του μαρτυρίου του» είναι ο πίνακας του Πάολο Βερονέζε (1528-1588), ο οποίος υποδέχεται τον επισκέπτη στην είσοδο της Παλιάς Πινακοθήκης της Δρέσδης.

Ένα από τα αριστουργήματα του μουσείου που ταιριάζουν με τις ημέρες του Πάσχα. «Εδώ είναι τα έργα που σχετίζονται με τη Μεγάλη Παρασκευή και στον κάτω όροφο τα έργα που αφορούν την Κυριακή του Πάσχα» δηλώνει ο **Αντρέας Χένιγκ**, επιμελητής του μουσείου και ειδικός σε θέματα ιταλικής ζωγραφικής. Ο πίνακας του Βερονέζε βρίσκεται ανάμεσα σε άλλα αριστουργήματα ομοτέχνων του όπως των Καρατσι, Μπελίνι, Κράναχ ή Ντίρερ. Το Θείο Πάθος υπήρξε ένα προσφιλές θέμα στην ιταλική ζωγραφική και όχι μόνο.

«Ζωγραφική γύρω από την Αγία Τράπεζα, τοιχογραφίες εκκλησιών, εικόνες σε ιδιωτικούς χώρους ζωγραφίζονταν κατόπιν παραγγελιών από πολύ σημαντικούς ζωγράφους» λέει και πάλι ο Αντρέας Χένιγκ.

Οι ημέρες αυτές του Πάσχα είναι μια καλή αφορμή για να επισκεφθεί κανείς

μουσεία που φιλοξενούν έργα μεγάλων καλλιτεχνών με θέματα εμπνευσμένα από τις ημέρες του μαρτυρίου του Ιησού, συμπληρώνει ο Αντρέας Σούμαχερ, επιμελητής στη περίφημη Παλιά Πινακοθήκη του Μονάχου. «Η Αποκαθήλωση» είναι ένα από τα πιο γνωστά και αγαπητά θέματα των ημερών. Τα περισσότερα έργα του είδους είναι προϊόν δημιουργίας του ύστερου Μεσαίωνα και της Αναγέννησης.

Ο Ραφαήλ, ο Λεονάρντο και ο Μικελάντζελο ήταν ορισμένοι από τους πιο σπουδαίους ζωγράφους που ασχολήθηκαν με το Θείο Πάθος. Ήταν άλλωστε από τα αγαπημένα θέματα παραγγελιών της Εκκλησίας στους καλλιτέχνες της εποχής μέχρι και τον 18ο αιώνα. Μετά την αποδυνάμωση της Εκκλησίας ένα μεγάλο τμήμα των καλ-

λιτεχνικών θησαυρών βρέθηκε στα χέρια ευγενών και πλουσίων οικογενειών.

Οι παραγγελίες της Εκκλησίας

«Ο Χριστός φέρων τον σταυρό του μαρτυρίου του» του Βερονέζε ήταν και αυτός προϊόν παραγγελίας. Το τεράστιο έργο, μήκους 4,14 μέτρων ανήκει σε ένα κύκλο τεσσάρων έργων που φιλοτέχνησε ο Βερονέζε μετά το 1571 για την οικογένεια Κουτσίνια στη Βενετία.

«Πρόκειται για ένα έργο της Μεγάλης Παρασκευής. Παρουσιάζει τον Ιησού να μην αντέχει να σηκώσει τον Σταυρό του Μαρτυρίου, ωστόσο να μην μπορεί και να ξεφύγει. Είναι ίσως η πιο μοναχική στιγμή στη ζωή του Χριστού», δηλώνει ο Αντρέας Χένιγκ. Πρόσφατα ολοκληρώθηκε η διαδι-

κασία συντήρησης, με αποτέλεσμα τα χρώματα να αστράφτουν και να αναδεικνύονται οι ιδιαίτερες ικανότητες του Βερονέζε σε αυτό τον τομέα. Μεγάλες συγκινήσεις προσφέρουν όμως και άλλα αριστουργήματα όπως «Ο Χριστός με το αγκάθινο στεφάνι» του Τζοβάνι Μπελίνι, «Ο Χριστός στον Κήπο των Ελαιών» του Λούκας Κράναχ του πρεσβύτερου ή «Η Σταύρωση του Ιησού» του Λούκας Κράναχ του νεώτερου. Η Παλιά Πινακοθήκη της Δρέσδης διαθέτει μια σειρά από σπουδαία έργα, τα οποία σύμφωνα με τον επιμελητή της Αντρέα Χένιγκ αποδεικνύουν ότι «ο Χριστός ήρθε στη γη, νίκησε το θάνατο και ήρε τις αμαρτίες του κόσμου». ■

Σιμόνα Μπλοκ (DPA)
Μαρία Πηγούτσου D/W

Γερμανικό Πάσχα: Από τα χρωματιστά αυγά στους ιππότες με φράκο

Το Πάσχα, που τιμά την Ανάσταση του Χριστού, είναι για πολλούς Γερμανούς κι Έλληνες μία από τις σημαντικότερες γιορτές του χρόνου. Και στις δύο χώρες τηρείται με αφορμή το Πάσχα μία μακραίωνη παράδοση.

Στην Γερμανία το Πάσχα όλα περιστρέφονται γύρω από το αυγό, σε κάποιες όμως περιοχές του βορά εμπλέκεται έως και η φωτιά στην όλη υπόθεση:

Ειδικά τα παιδιά χαίρονται το Πάσχα, γιατί τη συγκεκριμένη ημέρα ο πασχαλινός λαγός κρύβει τα χρωματιστά αυγά προκειμένου στη συνέχεια να τα αναζητήσουν.

Στη ζωγραφική αυγών διακρίνονται οι Σόρβοι, μία ολαβική μειονότητα στην ανατολική Γερμανία στα σύνορα με την Πολωνία και την Τσεχία. Έχουν αναγάγει τη ζωγραφική αυγών σε υψηλή τέχνη, εφόσον φτάνουν στο σημείο να κεντούν τα αυγά με νήματα φιλιγκράν. Μία άλλη παράδοση της περιοχής είναι η πασχαλινή ιππασία. Οι άντρες μίας κοινότητας ντυμένοι με φράκο ιππεύουν άλογα στολισμένα γιορτινά και μετακινούνται από χωριό σε χωριό μεταφέροντας το μήνυμα του Πάσχα.

Το αυγό αποτελεί βασικό διακοσμητικό στοιχείο και για τα πασχαλινά συντριβάνια, που τα συναντά κανείς κυρίως στη νότια και νοτιοανατολική Γερμανία. Οι κάτοικοι των περιοχών αυτών διακοσμούν όλοι μαζί τα συντριβάνια με αυγά και λουλουδία εφευρίσκοντας διαρκώς νέα και πρωτότυπα σχέδια. Τα συντριβάνια αποτελούν τις ημέρες του Πάσχα προσφιλείς εκδρομικούς προορισμούς και σε ορισμένες περιοχές της Φραγκονίας προσελκύουν πλήθη τουριστών.

Στις βόρειες περιοχές της Γερμανίας απαντάται εξάλλου και το έθιμο της πασχαλινής φωτιάς ή του πασχαλινού τροχού. Στην περίπτωση αυτή βάζουν φωτιά σε έναν τροχό βελανιδιάς παραγεμισμένο με φρύγανα και άχυρο και τον αφήνουν να κατακυλήσει σε μία παρακείμενη πλαγιά. Εάν φτάσει στο τέλος της πλα-

γιάς σε καλή κατάσταση, σημαίνει ότι η σοδειά θα είναι καλή. Και όπως κάθε γιορτή έτσι και το Πάσχα χαρακτηρίζεται από τυπικά εδέσματα, όπως το πασχαλινό ψωμί, το ψάρι την Μεγάλη Παρασκευή ή το αρνί την ημέρα του Πάσχα. ■

Copyright: Auswärtiges Amt

Η ΑΝΑΤΟΛΗ ΣΤΗ ΔΥΣΗ

Πλήρεις σπουδές Ορθοδόξου Θεολογίας στη Βαυαρία

Του Δρ. **Κωνσταντίνου Νικολακόπουλου***
Κοσμήτορα του Τμήματος Ορθοδόξου Θεολογίας
στο Πανεπιστήμιο Μονάχου

Είναι πολύ χαρακτηριστικό το γεγονός, ότι η Ορθοδοξία δεν μπορεί να περιορισθεί πια στον παραδοσιακό στενό γεωγραφικό χώρο της νοτιοανατολικής Ευρώπης ή της ανατολικής Μεσογείου. Η ορθόδοξη παρουσία, τόσο στο λειτουργικό-λατρευτικό όσο και στον ακαδημαϊκό-θεολογικό τομέα, έχει πια εδραιωθεί στη Γερμανία τις τελευταίες δεκαετίες. Όχι μόνο η επίσημη αναγνώριση αρκετών Ορθοδόξων Μητροπόλεων ως νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, αλλά και η ακαδημαϊκή παρουσία της Ορθοδοξίας σ’ αυτή τη χώρα είναι πλέον αδιαμφισβήτητο γεγονός.

Στην τελευταία περίπτωση γνωστό παράδειγμα αποτελεί το αρχικό Ινστιτούτο Ορθοδόξου Θεολογίας που ιδρύθηκε στο Πανεπιστήμιο Ludwig-Maximilian του Μονάχου το χειμερινό εξάμηνο 1984/85 και μερικά χρόνια αργότερα (1995) διευρύνθηκε σημαντικά και μετεξελίχτηκε σε αυτόνομο Τμήμα Ορθοδόξου Θεολογίας. Σήμερα λοιπόν μπορεί να γίνεται λόγος για μία ανεξάρτητη ακαδημαϊκή κατεύθυνση στις σπουδές στην Ορθόδοξη Θεολογία, όπου παρά την επιστημονική συνεργασία με τις άλλες δύο ετερόδοξες Θεολογικές σχολές του Μονάχου (Ρωμαιοκαθολική και Ευαγγελική), δεν υφίσταται καμμία διοικητική εξάρτηση. Η Σύγκλητος του Πανεπιστημίου και το Βαυαρικό Υπουργείο Επιστημών ενέκριναν τους κανονισμούς σπουδών και εξετάσεων, οι οποίοι ετέθησαν σε εφαρμογή στις 3 Ιουνίου 1997.

Εκτός αυτών, στις 14 Μαΐου 1997 συστάθηκε το επίσημο διοικητικό όργανο του Τμήματος, η λεγόμενη Κοινή Επιτροπή του Τμήματος Ορθοδόξου Θεολογίας, λόγω του ότι συμμετέχουν σε αυτήν και εκπρόσωποι των δύο άλλων Θεολογικών και της Φιλοσοφικής Σχολής. Η Επιτροπή αυτή, της οποίας προεδρεύει πάντα ορθόδοξος καθηγητής, έχει πολλαπλές αρμοδιότητες, όπως ακριβώς οι συνελεύσεις καθηγητών σε κάθε πανεπιστημιακή Σχολή.

Στόχος του Τμήματος είναι η κατάρτιση ιερέων, καθηγητών, κατηχητών, υπαλλήλων Μητροπόλεων και περαιτέρω μελλοντικών εκκλησιαστικών συνεργατών στην Ορθόδοξη Θεολογία. Εκτός αυτού καταβάλλεται προσπάθεια για μία ευρύτερη εκπροσώπηση της Ορθόδοξης Θεολογίας στην επιστημονική έρευνα και διδασκαλία, τη δημιουργία της νέας γενιάς επιστημόνων, καθώς και την επιστημονική αναστροφή και ανταλλαγή με άλλες θεολογικές σχολές (ομόδοξες και ετερόδοξες) και τα συγγενή πεδία εντός της πανεπιστημιακής κοινότητας. Επίσης αντικείμενο ιδιαίτερης σημασίας αποτελεί για το Τμήμα μας ο οικουμενικός διαχριστιανικός και διαθρησκευτικός διάλογος.

Η διδασκαλία και η έρευνα του γνωστικού αντικείμενου «Ορθόδοξη Θεολογία» πραγματοποιούνται με βάση τους γνωστούς τέσσερεις ευρύτερους κλάδους της Θεολογίας, όπως αυτοί έχουν γίνει αποδεκτοί τόσο από τα διεθνή πανεπιστημιακά ιδρύματα όσο και από εκείνα των ορθοδόξων χωρών. Οι φοιτητές καλούνται να αποκτήσουν θεολογικές και μεθοδολογικές γνώσεις μέσα από αυτό το ευρύ επιστημονικό φάσμα. Οι κλάδοι αυτοί είναι:

Α. Βιβλική θεολογία (Εισαγωγή, ερμηνεία και θεολογία Παλαιάς και Καινής Διαθήκης, μελέτη βιβλικών γλωσσών)

Β. Ιστορική Θεολογία (πατρολογία, εκκλησιαστική ιστορία και ιστορία της θεολογίας, σπουδή στις χριστιανικές ομολογίες)

Γ. Συστηματική θεολογία (απολογητική, δογματική, ηθική, σπουδή στην οικουμενική θεολογία)

Δ. Πρακτική Θεολογία (ποιμαντική, λειτουργική, ομιλητική, εκκλησιαστικό δίκαιο και παιδαγωγική του μαθήματος των θρησκευτικών)

Το πρόγραμμα πτυχιακών σπουδών διαρκεί εννέα εξάμηνα, ενώ στη σχολή γίνονται δεκτοί οι ορθόδοξοι όλων των εθνικοτήτων, αλλά και όλοι όσοι ενδιαφέρονται για το αντικείμενο. Παράλληλα με το προπτυχιακό πρόγραμμα, προσφέρεται και η δυνατότητα διδακτορικής εργασίας στην Ορθόδοξη Θεολογία. Πέρα από αυτό μπορεί κανείς να σπουδάσει την Ορθόδοξη Θεολογία και ως μια δευτερεύουσα επιστήμη, συνδυάζοντάς την με κάποια άλλη επιστήμη. Η επαρκής γνώση της γερμανικής γλώσσας θεωρείται απαραίτητη προϋπόθεση για την επιτυχή ολοκλήρωση των σπουδών, καθώς όλα τα μαθήματα διδάσκονται στα γερμανικά.

Το Τμήμα Ορθοδόξου Θεολογίας του Μονάχου είναι το μοναδικό κρατικό πανεπιστημιακό ίδρυμα όλων των αδελφών Ορθοδόξων Εκκλησιών στα όρια της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας (αλλά και σε ολόκληρη τη δυτική Ευρώπη), το οποίο εκπαιδεύει την επόμενη γενιά ορθοδόξων θεολόγων σε πλήρες πρόγραμμα σπουδών. Επίσης θεωρείται πολύ σημαντικό το γεγονός, ότι οι φοιτητές παράλληλα με τις σπουδές τους στην Ορθόδοξη Θεολογία, έρχονται σε επαφή και με τη δυτική θεολογία, καθώς επίσης και γενικότερα με την ιστορία, τον πολιτισμό και την ιδιαιτερότητα της χώρας, στην οποία φιλοξενούνται, διαμένουν ή και πιθανώς γεννήθηκαν. Το γεγονός αυτό συμβάλλει στην ομαλή ένταξη των πάνω από δυο εκατομμύρια ορθοδόξων πολιτών και κατοίκων της Γερμανίας.

Το Τμήμα Ορθοδόξου Θεολογίας παρουσιάζει μέχρι σήμερα μία σταθερή εξέλιξη και μία εντυπωσιακή σειρά μορφωτικών και εκπαιδευτικών εκδηλώσεων σε συνεργασία με άλλες Θεολογικές Σχολές. Έχει κατά συνέπεια ενταχθεί πλήρως στο νέο ακαδημαϊκό περιβάλλον. Έχει απονείμει αρκετούς πτυχιακούς και διδακτορικούς τίτλους όλα αυτά τα χρόνια, ενώ παράλληλα συνεργάζεται με πανεπιστήμια της ανατολικής και νοτιοανατολικής Ευρώπης στο πλαίσιο προγραμμάτων ανταλλαγής φοιτητών Erasmus, παρέχοντας στους ενδιαφερόμενους τη δυνατότητα να συμμετάσχουν στο πρόγραμμα σπουδών για δύο με τέσσερα εξάμηνα.

Το γεγονός ότι το Πανεπιστήμιο Μονάχου είναι το μοναδικό κρατικό ακαδημαϊκό ίδρυμα στη Δυτική Ευρώπη που στεγάζει τη θεολογική εκπαίδευση και των τριών μεγάλων Θεολογιών του Χριστιανισμού μαζί (Ρωμαιοκαθολικισμός, Προτεσταντισμός, Ορθοδοξία) δεν είναι τυχαίο.

Ανάμεσα στις τρεις Θεολογίες έχουν αναπτυχθεί στενοί δεσμοί συνεργασίας, έτσι ώστε να μιλάει κανείς για εκπροσώπηση ολόκληρου του χριστιανικού κόσμου. Ιδιαίτερη σημασία σε αυτή την προσπάθεια έχουν τα κοινά μαθήματα και οι εκπαιδευτικές εκδηλώσεις με τη συμμετοχή εκπροσώπων και των τριών αυτών Θεολογιών, όπως επίσης και το Κέντρο Οικουμενικών Μελετών (ZöF), όπου εκπροσωπούνται και οι τρεις ανωτέρω κατευθύνσεις.

Η ίδρυση του Τμήματος Ορθοδόξου Θεολογίας στο Πανεπιστήμιο του Μονάχου αποτελεί χαρακτηριστική ένδειξη της πολιτικής του βαυαρικού κρατιδίου, αλλά και γενικότερα της γερμανικής κυβέρνησης, για την επίτευξη της ευρωπαϊκής ενοποίησης μέσα από την ποικιλομορφία και τη συνύπαρξη των λαών. Οι κοινές χριστιανικές μας ρίζες είναι το θεμέλιο σε αυτή την προσπάθεια. ■

***Ο καθηγητής κ. Νικολακόπουλος υπηρετεί την Ορθόδοξη Θεολογία στο Πανεπιστήμιο Μονάχου από το 1985, όταν πρωτοιδρύθηκε το „Ινστιτούτο Ορθοδόξου Θεολογίας στο Πανεπιστήμιο Μονάχου”, ενώ από το 1991 διορίστηκε ως επιστημονικός συνεργάτης του πρώτου διδάξαντος στην Έδρα, καθηγητού κ. Θεοδώρου Νικολάου. Ως γνωστό η αρχική Έδρα Ορθοδόξου Θεολογίας μετεξελίχθηκε σταδιακά σε Ινστιτούτο και το 1994 σε αυτόνομο Τμήμα Ορθοδόξου Θεολογίας. Η επιτυχέστατη θεολογική και επιστημονική διακονία και προσφορά του κ. Νικολακόπουλου είναι γνωστή στον Πανορθόδοξο χώρο στο Μόναχο, στη Βαυαρία και στη Γερμανία, καθώς επίσης και σε άλλες ορθόδοξες χώρες, όπως επίσης και στην θεολογική και εκκλησιαστική ζωή των άλλων αδελφών εκκλησιών. Με το υπέροχο βυζαντινό ψαλτικό του ταλέντο συμμετέχει σε πλείστες ορθόδοξες και πανορθόδοξες ακολουθίες ως Πρωτοψάλτης της Ιεράς Μητροπόλεως Γερμανίας και ως χοράρχης και διευθυντής του Βυζαντινού Χορού Ιεροψαλτών, μεταλαμπαδεύοντας νάματα ορθοδόξιας τοις πάσι.**

Από σεμινάριο του κ. Νικολακόπουλου στη Βαυαρική πόλη Eichstätt

Deutsch-Griechisches Jugendwerk

Mit voller Kraft voraus!

In der ersten Aprilwoche tagten das deutsche und griechische Gremium zur Umsetzung des Deutsch-Griechischen Jugendwerks (DGJ) in Athen. Den Besuch organisierte diesmal das griechische Ministerium für Bildung, Forschung und Religionsangelegenheiten. Gastgeber war der zuständige Generalsekretär für Jugendangelegenheiten Pafsanias Papageorgiou. Phedon Codjambopoulo, Präsident der Deutsch-Hellenischen Wirtschaftsvereinigung (DHW) und Mitglied der deutschen Delegation sprach mit der ELLINIKI GNOMI über die Ergebnisse der Tagung in Athen.

GNOMI: Uns würde sehr interessieren, wie das Treffen in Athen gewesen ist.

P.C.: Diese Treffen sind Bestandteil des Vertrages, das zwischen Deutschland und Griechenland für ein Deutsch-Griechisches Jugendwerk unterschrieben worden ist. Sie finden abwechselnd in Deutschland und Griechenland statt. Dabei wird über die Arbeit und die Aktivitäten im vergangenen Jahr reflektiert und diese werden analysiert sowie die Pläne für das neue Jahr vorgestellt und gemeinsam besprochen. Das diesjährige Treffen in Athen fand in einem freundschaftlichen Klima des gegenseitigen Respekts und der gegenseitigen Verständigung angesichts der noch andauernden Wirtschaftskrise in Griechenland. Wir konnten uns auf wichtige Großereignisse für 2019, auch in Griechenland, einigen und das ist für die Zukunft des Gesamtprojektes „Deutsch-Griechisches Jugendwerk“ von großer Bedeutung.

GNOMI: Gibt es schon konkrete Pläne für 2019?

P.C.: Von deutscher Seite läuft die Finanzierung im Rahmen des Sonderprogramms, das bis zur endgültigen Installation des DGJ vom Bund gefördert wird, weiter. Die finanziellen Mittel sind vorhanden und können von den Projektträgern beantragt werden. Nach dem erfolgreichen 3. Jugendforum 2018 in Köln ist nun Griechenland mit dem nächsten Jugendforum dran und dieses soll an einem noch nicht definierten aber interessanten Ort im ersten Halbjahr 2020 stattfinden. Wir sind alle sehr gespannt.

Bezüglich der vorhandenen Finanzmittel für 2019 gilt folgendes: Zur Initiierung von Begegnungen werden befristet bis zum 31.12.2019 weiterhin Mittel zur Förderung von deutsch-griechischem Jugend- und Fachkräfteaustausch zur Verfügung gestellt. Schwerpunkt der Sonderförderung sind Begegnungen zwischen deutschen und griechischen Jugendgruppen. Bei Maßnahmen mit Fachkräften der Jugendarbeit werden grundsätzlich solche gefördert, die der Anbahnung von Kontakten und dem Aufbau eines gegenseitigen Jugendaustausches dienen.

GNOMI: Wie ist denn die bisherige Akzeptanz oder Resonanz bezüglich des DGJ?

P.C.: Hierzu gibt es Zahlen aus Deutschland, da die hauptsächliche Finanzierung von Projekten von der deutschen Seite aber in beiden Ländern erfolgt ist. In 2018 wurden insgesamt 136 deutsch-griechische Projekte aus Mitteln des Bundesministeriums für Familie, Senioren, Frauen und Ju-

gend gefördert.

Für das Jahr 2019 gibt es schon über 120 Anträge, was die Beliebtheit und den Bedarf an Projekten im deutsch-griechischen Geschehen beweist. Das ist wirklich großartig und zeugt von der großen Akzeptanz in der Zivilgesellschaft in beiden Ländern.

GNOMI: Was ist das Jugendforum des DGJ?

P.C.: Das Jugendforum findet im Rahmen des DGJ einmal alle zwei Jahre entweder in Deutschland oder in Griechenland statt. Dort treffen sich Träger von Projekten, die alle aus Organisationen der Zivilgesellschaft in beiden Ländern kommen, stellen ihre Projekte vor, diskutieren über zukünftige Projekte oder aktuelle Themen und nutzen diese Zusammenkunft, um Partner aus dem jeweils anderen Land zu finden, diese kennen zu lernen und eventuell mit ihnen zu kooperieren, d.h. ein gemeinsames Projekt durch zu führen.

GNOMI: Können Sie uns einige erfolgreiche Beispiele deutsch-griechischer Zusammenarbeit nennen?

P.C.: Würde ich sehr gerne. Nur alleine die Nennung dieser Projekte würde den Rahmen dieses Interviews sprengen. Es gibt erfolgreiche und nachahmenswerte Projekte in so vielen Bereichen, wie z.B. in Sport, Kultur, Inklusion, Erinnerungsarbeit, Auszubildendenaustausch, etc. Ich verweise gerne auf die Internetseite <https://agorayouth.com/>. Dort kann man eine Menge an interessanten Informationen und Beschreibungen von Projekten lesen, sodass auch neue Träger daraus gute Ideen für neue Projekte bekommen können. Es lohnt sich wirklich, sich diese Seite anzuschauen, die größtenteils von Menschen, die in den Projekten involviert waren, geschrieben wurden.

GNOMI: Sie hören sich sehr von der Idee des Deutsch-Griechischen Jugendwerks begeistert. Ist es so?

P.C.: Ja klar. Das ist eine tolle Sache und die griechischen

Pafsanias Papageorgiou und Dr. Franziska Giffey
Bild: Anastasia Protosaltis

Jugendlichen sollen froh und stolz sein, so eine Chance zu haben und nutzen zu können. Man muss bedenken, dass Deutschland seit Ende des Krieges nur mit wenigen Ländern solche Jugendwerke pflegt.

Es begann mit Frankreich, dann mit Polen, Tschechien, Israel. Und jetzt mit Griechenland. Das erachte ich als Privileg und als eine enorme Herausforderung, das Jugendwerk in der deutschen und griechischen Öffentlichkeit bekannter zu machen.

Zudem ist die Idee der Schaffung eines solchen Jugendwerks seit 2012 eine Forderung der Vereinigung der Deutsch-Griechischen Gesellschaften als auch der DHW gewesen. Und weil wir nicht zu denen gehören, die nur fordern, müssen wir auch jetzt alle zusammen in die Hände spucken und dafür arbeiten, dass das DGJ auch eine Erfolgsstory wird.

GNOMI: Ist das der Grund, warum Sie der deutschen Delegation angehören? Wie haben Sie das geschafft?

P.C.: Ich habe es nicht „geschafft“. Ich wurde überrascht, da ich damit nie gerechnet hatte. Das Prozedere war mir nicht bekannt, bis ich davon erfuhr. Das zuständige Ministerium schlägt vor und die Mitglieder werden im Bundeskabinett für die gesamte Amtszeit nominiert. Eine Abwahl oder eine Ersetzung ist nicht möglich.

Die Nominierung ist persönlich und nicht als Vertreter einer Organisation. Damit möchte man Auseinandersetzungen wegen des Proporz umgehen und engagierte Persönlichkeiten gewinnen.

So empfinde ich diese Nominierung auch als große Ehre. Umso mehr, da ich das einzige Mitglied der deutschen Delegation mit griechischen Wurzeln bin.

GNOMI: Vielen Dank, Herr Codjambopoulo, für dieses Gespräch. Auch die ELLINIKI GNOMI wünscht Ihnen und dem Deutsch-Griechischen Jugendwerk viel Erfolg und eine gute Zukunft. ■

PC für Kavala

Zum 8. Mal seit 2011 wurden mit Unterstützung der Fa. Semikron Elektronik GmbH & Co. KG 46 ausgemusterte Geräte für die Bedürfnisse der Schulen und Institutionen unserer griechischen Partnerstadt Kavalagesammelt: 32 PCs, 12 Laptop und 2 TFT Monitore. Das fehlende Equipment z.B. Mäuse, Stromkabel Batterien und Ladegeräte für die Laptops wurden auf Kosten des Städtepartnerschaftsvereins „Philos“ gekauft.

Nach unserer Berechnungen wurden seit 2011 ca. 350 Geräte (PCs oder Laptops) an die Stadt Kavala und 40 Geräte an benachbarte Kommunen gespendet.

Die Geräte wurden bis zum Transport nach Kavala gelagert.

Για 8η συνεχή χρονιά από το 2011 με την βοήθεια της Semikron Elektronik GmbH & Co. KG να συγκεντρώθηκαν 46 μεταχειρισμένες συσκευές, ήτοι: 32 ΗΥ, 12 Laptop και 2 οθόνες TFT για τις ανάγκες των Σχολείων και υπηρεσιών της αδελφής πόλης Καβάλας.

Τα διάφορα παρελκόμενα π.χ. καλώδια ρεύματος, ποντίκια, μπαταρίες και τροφοδοτικά Laptop συμπληρώθηκαν με δαπάνες του συλλόγου αδελφοποίησης "ΦΙΛΟΣ" α.Σ.

Σύμφωνα με τους υπολογισμούς μας, από το 2011 έχουν δωρηθεί περί τις 350 συσκευές ΗΥ/ Laptop στον Δήμο Καβάλας και περίπου 40 σε όμορο Δήμο.

Οι συσκευές αποθηκεύτηκαν για να μεταφερθούν στην Καβάλα το συντομότερο δυνατόν. ■

Philos e.V._Nuernberg-Kavala

Alexandros Papadiamantis 1851 - 1911

„...Seine Stärke liegt nicht so sehr im Fabulieren und Erfinden, als in der Beleuchtung der Welt von einem christlich-orthodoxen Standpunkt und Wertesystem heraus – nicht mit der Absicht das Böse gleich zu verurteilen, sondern in einer ersten Phase dessen Lächerlichkeit darzustellen, einer Schau der Welt, in der die Anmut und Magie der Schöpfung, die Vielfalt und Eigenart der Geschöpfe besungen und in den Vordergrund gestellt werden. Seinen Geschichten ist gemeinsam, dass sie von tragikomischen Elementen durchzogen sind, gewürzt mit feiner, manchmal aber auch ganz offener Gesellschaftskritik.“...

Auszug aus dem Nachwort von Mönch Georgios Makedos, Berg Athos

Ohne Kranz

War nicht etwa auch sie in ihrem Haus und ihrem Hof die Hausherrin? War nicht etwa auch sie vor einer Zeit jung gewesen, gut erzogen? Lesen und Schreiben hatte sie in der Schule gelernt. Ihr Diplom hatte sie von der Arsákeios Universität erhalten.

Sie ging allen ihren gesellschaftlichen Verpflichtungen nach, führte ihre häuslichen Arbeiten besser als jede andere aus. Sie hatte eine große Sauberkeit in ihrem Haus und auf ihren Stufen, bereit reinzumachen und zu scheuern, ohne dass es ihr jemals lästig fiel und ohne jene Wunderlichkeit zu zeigen, welchen allen Frauen gemein ist, die die Sauberkeit bis zur Übertreibung lieben. Und wenn die große Osterwoche begann, verdoppelte sie so sehr das Reinemachen und Waschen, dass sie ihren Fußboden zum Strahlen brachte, und die Wand dazu schien, neidisch auf den Fußboden zu sein. Gründonnerstag kam herbei und sie entzündete ihr Feuer, stellte ihren Kochtopf auf, und färbte die Ostereier knallrot. Danach bereitete sie ihre Teigschüssel vor, kniete, schlug dreimal das Kreuz über dem Mehl, und knetete deutlich und geschickt die Kringel und presste darauf kreuzförmig die roten Eier ein.

Wenn es Nacht wurde, wagte sie es nicht hinzugehen und sich unter die anderen Frauen zu mischen, um die Zwölf Evangelien zu hören. Sie wollte, dass es einen Weg geben würde, sich hinter dem Rücken irgendeiner Hochgewachsenen und Dicken zu verstecken oder sich in der letzten Reihe des ganzen Frauenschwarmes an die Wand geklebt zu verbergen. Sie fürchtete sich jedoch davor, dass sie sich etwa umdrehen und sie anblicken würden.

Am Karfreitag war sie den ganzen Tag über in Gedanken versunken, weinte innerlich, klagte über ihre Jugendzeit und die Herzallerliebsten, die sie verloren hatte. Im Wachen träumte sie, und nahm auch sie sich vor, am Abend, bevor die Gebetsabfolge begann, heimlich das Epitaph zu verehren, und sich davonzumachen, wie jene Blutflüssige, die ihre Heilung von Christus gestohlen hatte. Doch im letzten Moment als es schon anfang dunkel zu werden, fehlte ihr der Mut, und sie konnte sich nicht entscheiden hinzugehen. Es überkam sie Herzasen.

Spät in der Nacht, wenn die heilige Prozession mit Kreuzen, Fahnen und Kerzen, unter Psalmengesängen, Liedern und den abwechselnden Stimmen der Musik der Waisen Chatzikósta, und Lärm, und vielen Menschen im Halblicht aus der Kirche kam, dann rannte der Giambís, der Vorsteher, voraus, um zu seinem Haus zu gelangen, seine seidene, gestickte Mütze aufzusetzen und seine Bernsteinkette haltend auf den Balkon zu treten, mit der Jahr für Jahr vergebliehen Hoffnung, dass die Priester sich entscheiden würden Halt zu machen und unter seinem Balkon ein Bittgebet hervorzubringen. Dann hielt auch diese Arme, die Christina, die Lehrerin (wie man sie eine Zeitlang in der Nachbarschaft rief) am kleinen Fenster ihres Hauses, halbversteckt hinter dem Fensterladen, ihre kleine Hochkerze, mit einem Licht so groß wie ihre Handfläche. Sie warf reichlich duftenden Weihrauch in das irdene Räucherfass, womit sie von Weitem die Spezerei demjenigen darbrachte, der einst das Salböl und die Tränen der Sünderin angenommen hatte, und wagte es nicht näher zu kommen, um Seine makellosen, nageldurchbohrten und bluttriefenden Füße zu küssen.

Und am Sonntagmorgen, spät nach Mitternacht, stand sie

wieder halbversteckt am Fenster, in der Hand ihre unnütze von der Liturgie ferngebliebene Hochkerze, und hörte die Freuderufe und das Knallen, und sah und beneidete von weitem jene, die schnell, schnell von der Kirche zurückkehrten. Sie trugen übergücklich ihre an der Liturgie teilgenommen Hochkerzen brennend bis zum Haus, und würden das Heilige Licht der Auferstehung das ganze Jahr über bewahren. Und sie weinte und beklagte ihre ruinierte Jugend.

Nur am Nachmittage des Ostermontags, wenn die Glocken der Kirchen für das Liebesfest, die sogenannte Zweite Auferstehung läuteten, nur dann wagte sie es ihr Haus zu verlassen, lautlos und leicht auftretend, von Mauer zu Mauer laufend, immer dicht an der Mauer entlang, in einer Gestalt und auf einer solchen Weise, als ob sie aus irgendeinem Grund in den Hof einer Nachbarin eindringen wollte. Von Mauer zu Mauer erreichte sie die nördliche Seite der Kirche und durch die kleine Seitentür trat sie heimlich und unbemerkt hinein.

Wie bekannt, ist in Athen die erste Auferstehung für die Herrinnen, die zweite für die Mägde. Die Christina, die Lehrerin hatte Angst in der Nacht in die Kirche zu gehen, falls sie sie anblicken würden, hatte jedoch keine Angst am Tag gesehen zu werden. Denn die Herrinnen blickten sie an, während die Mägde sie einfach nur sahen. Darin fand sie einen großen Unterschied. Sie wollte oder konnte nicht in Kontakt mit den Herrinnen kommen und erniedrigte sich in die Klasse der Mägde. Dies war ihr Schicksal.

Das Schauspiel war wundervoll und sehr lebendig, malerisch und bunt. Die Kronleuchter standen im vollen Licht, die Heiligen Ikonen glänzten, die Sänger trugen die Ostergesänge vor, die Pfarrer standen mit dem Evangelium und der Auferstehung auf den Schultern, und zelebrierten die Verehrung.

Die Mägde mit ihren Schleifen und ihren weißen Schürzen verteilten Blicke nach rechts und links, schwatzten miteinander, ohne auf die ehrwürdige Gebetsfolge aufzupassen. Die Ammen führten drei- und fünfjährige Jungen und Mädchen an der Hand, welche ihre gefärbten Hochkerzen hielten und die Goldfolien abbrannten, mit denen sie verziert waren. Sie spielten und stritten miteinander und trachteten danach dem vor ihnen stehendem Kind von hinten die Haare anzu-

brennen. Die Schuhputzer warfen Knallkörper in viele unbekannte Ecken innerhalb der Kirche, und erschreckten die Mägde. Der einzige Wachmann jagte ihnen hinterher, doch flohen sie durch die eine Seitentür und kamen sogleich durch die andere zurück. Die Vorsteher trugen den Diskus umher und besprengten mit Blütenwasser die Ammen.

Zwei oder drei jüngere Frauen aus der niedrigeren Klasse des Volkes, sieben oder acht Ammen hielten fünf- und siebenmonatige Babys in ihren Armen. Die Kleinen öffneten verwundert ihre süßen Augen, mit denen sie unersättlich das Licht der Hochkerzen, der Kronleuchter und der Kandelaber betrachteten, die Kreise und die Wolken des aufsteigenden Rauches der Weihgefäße, das rote und grüne Licht, das durch die Fensterscheiben der Kirche eintrat, die wehende Soutane des kirchenvorstehenden Mönches, der für verschiedene Gefälligkeiten rein- und raus lief, die Bärte der Priester, die sich bei jeder Neigung des Kopfes, jeder Bewegung der Lippen, um allen das „Christus ist auferstanden“ zu wiederholen erschütterten. Sie betrachteten und bewundern alles, was sie sahen: die glänzenden Knöpfe und den gewirbelten Schnurrbart des Wachmannes, die weißen Schleier der Frauen und die Reihen der anderen Kinder, die nah und weit aufgestellt waren; während sie mit den Locken derer spielten, die sie hielten und unartikulierte, engelhafte Laute lispelten.

Zwei achtmonatige Babys in den Armen zweier junger Frauen, welche mit der Schulter in der Nähe einer Säule standen, machten sich sogleich, als das eine das andere gewahr wurde, bekannt und nahmen Beziehungen auf, wobei das eine, anmutig, vortrefflich und heiter, dem anderen die kleine, zarte Hand reichte, es zu sich zog und unverständliche, himmlische Laute abgab.

Doch war die Stimme des Babys lauttönend und ringsherum deutlich zu vernehmen. Der Giambís, der Vorsteher, liebte es nicht Geräusche zu hören. Während allen nächtlichen Gebetsfolgen der Leiden war er oftmals die dichten Reihen der Frauen abgegangen, um eine arme Mutter des Volkes zurechtzuweisen, weil ihr Kind geplärrt hatte. Derselbe lief auch jetzt, um sowohl diese arme Mutter für das arglose Lallen ihres Babys zu tadeln.

Darauffin dachte die Christina, die Lehrerin, die etwas weiter weg, hinter der letzten Säule, dicht an der Wand stand, unfreiwillig – und dies nicht als Lehrerin, sondern als ungebildete und unvernünftige Frau, die sie war –, dass jemand, ihrer Meinung nach, selbst wenn er der Vorsteher der Kirche ist, kein Recht hat, eine arme, junge Mutter für das Plärren ihres Säuglings zu tadeln, so wie er auch kein Recht hat sie aus der Kirche auszuschließen, weil sie ein Baby hat. Gibt man nicht täglich die heilige Kommunion an weinende Kleinkinder weiter? Und muss man sie von der heiligen Kommunion ausschließen, weil sie weinen? Wie lange wird diese ganze Strenge der „Zuständigen“ sich nur zu Lasten der Armen und Niedrigen rächen und ihre Wut auslassen?

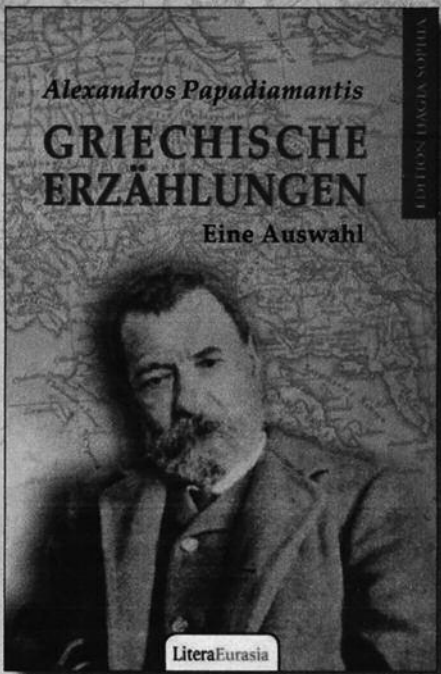
Von diesem kleinen Zwischenfall nahm die Christina Anlass, sich zu erinnern, dass eines Nachts, vor Jahren, während der Kreuzerhebung, als sie in die Kapelle des Heiligen Elissaios, am Eingang des Marktes gegangen war, und während der Vorleser den Apostel[1] vortrug, als er die Worte „was die Welt tötlich nennt, das hat Gott auserwählt“[2], plötzlich, einem wunderbaren Zufall zufolge, ein Baby vom Frauengestühl her lauthals im Wettbewerb mit der Stimme des Vorlesers zu lallen begann. Und was für eine Lieblichkeit jenes kindliche Gezwitscher auch hatte! So wunderbar muss auch das Hosianna gewesen sein, was die Kinder der Juden dem herbeikommenden Erlöser zuriefen[3]. „Aus dem Mund von Unmündigen und

Alexandros Papadiamantis, dessen Romane, Novellen und Erzählungen zur Weltliteratur zählen und der von vielen in seinem Heimatland als der größte Schriftsteller des neuzeitlichen Griechenlands angesehen wird.

Seinen Erzählungen ist gemein, dass sie von tragikomischen Elementen durchzogen sind, gewürzt mit feiner, manchmal aber auch ganz offener Gesellschaftskritik. Ein wichtiges sich wiederholendes Thema ist die Stellung der Frau in einem ausgeprägt patriarchalischen System, das für sie nur die Unterordnung kennt, in einer Epoche, in der europäische Einflüsse immer stärker werden und die verkrusteten Strukturen der ottomanischen Herrschaft aufbrechen und sich auf dem Rückzug befinden. Seine Sympathien liegen bei den Schwachen, bei den Frauen, Kindern und einfachen Leuten, Fischern, Hirten und Mönchen, die auch seine Helden sind, und aus deren Blickwinkel die Gesellschaft am Anfang des zwanzigsten Jahrhunderts beleuchtet wird. Außergewöhnlich sind seine detaillierten Beschreibungen der Natur. Viele seiner Geschichten spielen sich unter dem freien Himmel der Ägäis, der Inseln, des Meeres, aber auch des Hinterlandes und der Berge ab.

Seine poetische Ausdrucksweise vereinigt mit dem Griechischen Dialekt des neunzehnten Jahrhunderts erreicht einen relativ hohen Schwierigkeitsgrad, wenn es darum geht, ihn in eine andere Sprache zu übertragen. (Ich kann mir vorstellen, dass dies vielleicht auch ein Grund ist, dass sich nicht mehr seiner Werke in deutscher Sprache in Umlauf befinden.) Die altertümlich anmutenden Übersetzungen seiner Erzählungen (so selten diese auch sind), die sich bisher noch in Umlauf befinden, werden dabei seinen Fähigkeiten nicht gerecht. Obwohl er gegen Ende des neunzehnten, Anfangs des zwanzigsten Jahrhunderts schrieb, sind seine Geschichten in ein modernes Deutsch übertragen hervorragend zu lesen.

Alexandros Papadiamantis:
GRIECHISCHE ERZÄHLUNGEN
- EINE AUSWAHL -
ISBN 978-3-96321-026-6
212 Seiten • Englische Broschur • 19,90 Euro

EDITION HAGIA SOPHIA
Aerbeckerstr. 8 • D-47669 Wachtendonk
Tel 0152 / 28 62 57 21 • Fax 0911 / 30 84 41 69 08
kontakt@edition-hagia-sophia.de
Besuchen Sie unsere Internetpräsenz für orthodoxe Literatur
www.edition-hagia-sophia.de

Säuglingen hast du dir ein Lob bereitet wegen deiner Feinde, um zu vernichten Feind und Rächer“[4].

Solches überlegte die Christina und dachte, dass keine Mutter so verworfen wäre, um sich nicht darüber zu betrüben, und sich nicht beeilen würde ihr Baby zu beruhigen, und nicht darum bitten würde, dass sich durch ein Wunder neben ihr eine Türe in der Wand öffnen würde, damit sie schnellstens heraustreten könnte. Die Belehrungen des Vorstehers waren überflüssig und verursachten nur zusätzlichen Lärm, da ja gegenüber einem Säugling alle gewöhnlichen Maßnahmen disziplinierten Verhaltens umsonst sind, weil die Mutter alleinige Inhaberin anderer Maßnahmen zur Disziplin ist. Überflüssig ist es, dass jemand kommt, um sie an den Gebrauch dieser zu erinnern. Und dann sagt man die Männer hätten mehr Verstand als die Frauen!

Diese Ansicht vertrat die Christina. Doch was sollte sie sagen! Ihre Meinung war nicht gefragt. Sie war die Christina, die Lehrerin, wie man sie einst nannte. Ihre Kinder hatte sie begraben, ohne dass sie sie geboren hätte. Und der Mann, den sie hatte, war nicht ihr Ehemann.

Sie waren ein Paar ohne Kranz.

**Ohne Kranz!
Wie viele solcher Beispiele...!**

Doch wollen wir heute keine Soziologie treiben. Mangels aber anderer Fürsorge, christlicher und ethischer, um wenigstens gegenüber sich selbst konsequent und logisch zu sein, sind sie verpflichtet für die Zivilehe zu stimmen.

Von der Zeit an, wo sie die Empfehlungen der Parteiführer nötig hatte, um als Lehrerin angestellt zu werden, hatte einer dieser Parteiführer, der Panagis, der Delikanátas, der Tavernenbetreiber sie ausgenutzt. Sobald er das Ministerium gewechselt hatte und sie anzustellen keine Gültigkeit mehr besaß, sagte er ihr: „Komm, lass uns zusammenleben, und später werde ich dich heiraten“. Wann? Nach einigen Monaten, nach sechs Monaten, nach einem Jahr.

Seitdem waren Jahre und Jahre vergangen. Seine Haare waren noch schwarz und sie war grau geworden. Und nie hatte er sie geheiratet.

Sie gebar keine Kinder. Jener hatte auch andere Liebhaberinnen. Mit ihnen hatte er Kinder.

Als diese Schwergeprüfte es erfuhr, schimpfte sie ihn aus, beschwerte sich, ertrug es, blieb standhaft und nahm die unehelichen Kinder ihres unverheirateten Mannes ins Haus, wärmte sie in ihren Armen, entwickelte mütterliche Fürsorge, fühlte mit ihnen mit. Sie stellte sie wieder auf die Beine und bemühte sich sie aufzuziehen. Und wenn sie zwei oder drei Jahre alt geworden waren und sie sie schon als ihre eigenen Kinder ansah, dann kam der Tod, begleitet vom Scharlach, den Pocken, und anderen unförmigen Genossen... und riss sie aus ihren Armen.

Auf diese Weise waren ihr drei oder vier Kinder innerhalb von sieben oder acht Jahren gestorben.

Und sie wurde verbittert. Sie wurde alt und grau. Sie beklagte die unehelichen Kinder ihres Mannes, als ob sie ihre eigenen wären, während jene Armen, jene Seligen, die Blumen des Paradieses umschwirrten, begleitet von den dort ansässigen Engelchen.

Jener sprach schon nicht einmal mehr von Vermählung. Und jene sagte schon nichts mehr. Sie litt in Stille.

Das ganze Jahr über wusch und räumte sie auf. Am Gründonnerstag färbte sie die Eier rot. Und an den Feiertagen hatte sie nicht den Mut, um zusammen mit allen anderen in die Kirche zu gehen.

Nur am Osternachmittag, während der Gebetsfolge der Liebe, schlich sie heimlich und vorsichtig in die Kirche um zusammen mit den Mägden und Ammen „Tag der Auferstehung“[5] zu hören.

Doch jener welcher „wegen des Elends der Armen und des Seufzens der Bedürftigen“[6] auferstand, der das Salböl und die Tränen der Sünderin[7], das „Gedenke meiner“ des Räubers[8], annahm, wird auch die Reue dieser Armen annehmen und ihr einen grünen Ort und Platz, Erquickung und Erholung in Seinem ewigen Königreich gewähren. ■

(1896) Erstmalige Übersetzung in die deutsche Sprache:
Mönch **Georgios Makedos**, Berg Athos
Korrektur der Übersetzung: **Sylvia Löser**
Fotos: **Walter Bachsteffel**

¹ Täglich in der Liturgie vorgelesener Auszug aus den Schriften der Apostel des Neuen Testamentes.
² 1 Kor. 1,27
³ Math. 21,9-10· Mark. 11,9-10· Joh. 12,13
⁴ Ps. 8,3
⁵ Lobeshymne am Ostersonntag
⁶ Ps. 11(12),6 ⁷ Luk. 7,37. ⁸ Luk. 23,42

Energie und Braunkohle-Zusammenarbeit von Braunsbedra und Kozani

Know-how Transfer durch enge Kooperation im Projekt "Energiewende PartnerStadt"

Seit 2017 arbeiten die westmakedonische Stadt Kozani und Braunsbedra in Sachsen-Anhalt gemeinsam im Bereich Braunkohleförderung und Renaturierung von Braunkohletagebauen.

Nach Austausch der Delegationen wurde nun von beiden Seiten eine Zusammenarbeit im Rahmen des Projekts „Energiewende PartnerStadt“ beschlossen. Gemeinsame Workshops und Treffen von Fachleuten beider Länder zielen auf eine enge Vernetzung zu Themen der Energiewende und der praktischen Umsetzung in den Gemeinden.

Die Agentur für Erneuerbare Energien (AEE) und die HUMBOLDT-Viadrina Governance Plattform (HVGP) möchten mit dem Projekt „Energiewende PartnerStadt“ Kommunen bei ihrem Engagement und gegenseitigen Austausch über die nationalen Grenzen hinweg unterstützen. Das Projekt wird vom Auswärtigen Amt gefördert. Weitere Partner in Praxisfragen sind der Verband kommunaler Unternehmen (VKU) sowie der Deutsche Städte- und Gemeindebund (DStGB). ■

© Bildinformationen© BMZ

© Bildinformationen© BMZ

Gruppenbild der Delegationen des Projekts Energiewende PartnerStadt

Gelebte Partnerschaft: Xylokaastro und Fürth

30.03. – 31.03.2019 | Delegation aus Fürth besucht Xylokaastro und Ehrung für DGV-Beauftragten Norbert Barthle

Fürth und Xylokaastro können stolz sein auf eine fast zwei Jahrzehnte lange Städtefreundschaft. Ein Gewinn besonders für die Bürgerinnen und Bürger beider Gemeinden, denn der Austausch und die Förderung von Wissen und Kultur hat alle bereichert.

Bei einem Besuch Ende März/Anfang April von Vertretern der Gemeinde Fürth in Xylokaastro konnten Initiativen zum Schutz der Umwelt, zur Förderung der Privatwirtschaft und im Bereich Soziales vertieft werden. Taucher der DLRG und die einheimischen Loutraki Selfdivers reinigten in einer gemeinsamen Aktion den Meeresgrund der Marina von Xylokaastro. Bürger und Mitarbeiter der Stadtverwaltung, sowie Stadträte und Bürgermeister sammelten anschließend symbolisch über 40kg Plastikmüll am Strand von Xylokaastro. Ein Vortrag zu Plastikabfällen im korinthischen Meer und ihre Auswirkungen, sowie die Umstellung auf innovative Ersatzprodukte, rundeten diese Aktion ab. Bei einem Besuch der Olivenplantage in Rozena konnte sich die Delegation über den Stand der Produktion informieren. Das prämierte organische Olivenöl wird bereits in Fürth vermarktet, ein Ausbau

© Bildinformationen© DGV

auf andere Produkte soll folgen. Schließlich rundete die Schenkung eines Busses an die Gemeinde Xylokaastro im Rahmen einer feierlichen Übergabe das Programm ab. Der Bürgermeister der Gemeinde Xylokaastro, Ilias Andrikopoulos, und die Partnerschaftsbeauftragte der Stadt Fürth, Hilde Langfeld, dankten der Deutsch-Griechischen Versammlung (DGV) für ihre beständige Unterstützung. Andrikopoulos zeichnete sogar den Beauftragten für die Deutsch-Griechische Versammlung und Parlamentarischen Staatssekretär beim Bundesminister für wirtschaftliche Zusammenarbeit und Entwicklung, Norbert Barthle, mit einer Ehrenplakette für dieses besondere Engagement aus. Stellvertretend konnte Dimitrios Sopikis, DGV-Büro in Athen, diese hohe Ehrung entgegen nehmen. ■

© Bildinformationen© DGV

Bürgermeister Ilias Andrikopoulos (2. V.l.) und Vize-Bürgermeister Panagiotis Kalyvas (1. V.l.) sowie Bürgerinnen und Bürger der Gemeinde Xylokaastro reinigen den Strand ihrer Gemeinde.

© Bildinformationen© DGV

Taucher des DLRG Fürth und Loutraki Selfdivers vor ihrem Einsatz

Fachkonferenz: Ausbau- und Modernisierungsmaßnahmen im griechischen Tourismussektor

Die Deutsch-Griechische Industrie- und Handelskammer organisierte Anfang April und im Rahmen des Markterschließungsprogramms des Bundesministeriums für Wirtschaft eine Geschäftsanhaltungsreise deutscher Unternehmen nach Thessaloniki zum Thema „Ausbau- und Modernisierungsmaßnahmen im griechischen Tourismussektor“.

Im Rahmen der Fachkonferenz „Ausbau- und Modernisierungsmaßnahmen im griechischen Tourismussektor“ stellten die deutschen Reiseteilnehmer ihre Produkt- und Dienstleistungsangebote vor und trafen lokale Unternehmen, Marktakteure und Experten. Griechische und deutsche Fachreferenten stellten darüber hinaus aktuelle Trends, Anwendungsmöglichkeiten und

die Perspektiven der Nutzung innovativer Technologien in der griechischen Tourismusindustrie vor. Zur Veranstaltung wurden Multiplikatoren der Tourismus- und Baubranche sowie Vertreter aus Wirtschaft, Verwaltung und Politik geladen.

Generalkonsul Walter Stechel betonte in seinem Grußwort zur Eröffnung der Konferenz: „Der Tourismussektor ist für Griechenland, für seine wirtschaftliche Entwicklung sowie für Beschäftigung und Wohlstand seiner Menschen von zentraler Bedeutung. Deutschland spielt dabei eine wichtige Rolle. Im vergangenen Jahr kamen 4,4 Millionen deutsche Touristen nach Griechenland. Der durch sie bedingte Umsatz beläuft sich auf rund drei Milliarden Euro. Heute betrachten wir jedoch nicht die Umsatzseite der Bilanz, sondern die Kostenseite. Denn aus Deutschland kommen nicht nur Touristen, sondern auch innovative und leistungsfähige Unternehmen. Ihre Produkte und Dienstleistungen helfen dabei, Abläufe effizienter zu gestalten und Kosten unter Kontrolle zu halten. Ich freue mich sehr, dass wir eine so starke Gruppe heute bei uns in Thessaloniki haben. Es geht heute aber auch um einen Faktor im Tourismus, der leider zu oft unterschätzt wird – Barrierefreiheit und damit den Zugang für Behinderte und Senioren. Wenn ich mir unsere alternden Gesellschaften ansehe, dann ist die Sicherung der Barrierefreiheit Voraussetzung für die Erschließung eines wichtigen Marktpotentials.“ ■

Το Μουσείο της Φιλικής Εταιρείας του Ελληνικού Ιδρύματος Πολιτισμού στην Οδησσό

Γράφει ο **Σωφρόνης Παραδεισόπουλος**,
Διευθυντής Παραρτήματος Ελληνικού Ιδρύματος
Πολιτισμού στην Οδησσό

Στην πολυεθντική Οδησσό, με μια εμφανή πολιτιστική ποικιλομορφία, σε ένα από τα τρία οικήματα του Ελληνικού Ιδρύματος Πολιτισμού, το οποίο υπήρξε η οικία του Γρηγορίου Ιωάννου Μαρασλή και όπου συνεδρίασαν τα μέλη της Φιλικής Εταιρείας, λειτουργεί από το 1994 το Μουσείο της Φιλικής Εταιρείας. Η ολοκλήρωση των οικοδομικών εργασιών του νέου κτιρίου επιτεύχθηκε χάρις στην πρωτοβουλία και την οικονομική στήριξη του Εμπορικού Συλλόγου Πειραιά και του τότε Προέδρου του κ. **Ιωάννη Πολυχρονόπουλου**.

Η ευθύνη λειτουργίας του ανήκει στο ΕΙΠ το οποίο φρόντισε για τη δημιουργία, την οργάνωση και θεματική δομή του με τη συνεργασία της Ιστορικής και Εθνολογικής Εταιρείας της Ελλάδας και το Ιστορικό-λαογραφικό Μουσείο Οδησσού. Σημειώνεται ότι το Μουσείο της Φιλικής Εταιρείας, μαζί με το Μουσείο-Οικίας Καβάφη στην Αλεξάνδρεια είναι τα μοναδικά που διαθέτει η Ελλάδα στο εξωτερικό και η σημασία του – και μόνο σε επίπεδο συμβολισμού – είναι τεράστια.

Στις αίθουσες του Μουσείου παρουσιάζονται εκθέματα σχετικά με τις απαρχές, την ίδρυση, τα μέλη και τη δράση της Φιλικής Εταιρείας. Αποτελούν πιστές αναπαραγωγές πρωτοτύπων, τα οποία ανήκουν σε ελληνικές δημόσιες και ιδιωτικές συλλογές. Άλλα είναι αυθεντικά και παραχωρήθηκαν από το Ιστορικό και Λαογραφικό Μουσείο της Οδησσού.

Η έκθεση χωρίζεται σε τρεις θεματικές ενότητες. Η πρώτη αφορά στην οργάνωση και τις δραστηριότητες της ελληνικής παροικίας της Οδησσού στην προεπαναστατική περίοδο. Εδώ, παρουσιάζονται εκθέματα σχετικά με την οικονομική και κοινωνική δραστηριότητα των Ελλήνων της Οδησσού, τη σύσταση και λειτουργία της Ελληνικής Εμπορικής Σχολής, την ελληνική ορθόδοξη εκκλησία της Αγίας Τριάδας, την πραγματοποίηση των πρώτων ελληνικών θεατρικών παραστάσεων στην πόλη.

Η δεύτερη και η τρίτη θεματική ενότητα αφορούν στην ιστορία της Φιλικής Εταιρείας και των μελών της, προ και κατά τη διάρκεια της Ελληνικής Επανάστασης. Η ίδρυση, η διοικητική και οικονομική οργάνωση, οι δραστηριότητες της Εταιρείας καθώς και οι πλευρές της δράσης των ιδρυτών και άλλων μελών της, παρουσιάζονται μέσα από αρχαιακά και άλλα τεκμήρια. Το μουσειακό περιβάλλον στο οποίο αναπτύσσεται η έκθεση αποτελεί την αυθεντική κατοικία του Γρηγορίου Ιωάννου Μαρασλή, μέλους της Φιλικής και αργότερα Φιλανθρωπικής Εταιρείας και έχει χαρακτηριστεί από το Ουκρανική πολιτεία ως μνημείο ιστορίας εθνικής σημασίας και προστατεύεται από το κράτος.

Το γεγονός ότι αυτό το κτίριο μαζί με τα δύο παρακείμενα παραχωρήθηκαν στο ΕΙΠ με συμβολικό μίσθωμα αποτελεί ένδειξη της μεγάλης σημασίας που είχε η ίδρυση της Φιλικής Εταιρείας στην πόλη της Οδησσού το 1814, γεγονός που συνέδεσε για

πάντα την ιστορία της Οδησσού με την Παλιγγενεσία των Ελλήνων και συνέτεινε στη διατήρηση και ανάπτυξη φιλικών σχέσεων ανάμεσα στις δύο χώρες, σχέσεων εκατονταετιών, αφού στην ευρύτερη περιοχή δημιουργήθηκαν πολλές και ακμαίες ελληνικές αποικίες. Η εμφάνιση και η δράση του, η οποία εναρμονίζεται με τη γενικότερη δράση του Ιδρύματος στην Ουκρανία, συμπίπτει με τις νέες πολιτικοκοινωνικές συνθήκες που δημιουργούνται στην ανεξάρτητη πλέον Ουκρανία της μετασοβιετικής περιόδου.

Σε αυτό το πλαίσιο, το αντικείμενο του Μουσείου (η Φιλική Εταιρεία και η Ελληνική επανάσταση ως γεγονός της ευρωπαϊκής ιστορίας δηλαδή) αναδεικνύει τους ιστορικούς και πολιτιστικούς δεσμούς που συνδέουν την Ουκρανία με την Ελλάδα, την Ουκρανία με την Ευρώπη γενικότερα, συμβάλλοντας με αυτόν τον τρόπο, εκτός από την ανάδειξη και διατήρηση της κοινής ιστορικής και πολιτιστικής κληρονομιάς, στη διαμόρφωση αντιλήψεων και λειτουργιών ενταγμένων στο ευρύτερο ευρωπαϊκό γίγνεσθαι.

Αναμφίβολα η ίδρυση και η ανάπτυξη της Οδησσού είναι συνυφασμένη με την ελληνική παρουσία. Ο αστικός και φιλελεύθερος χαρακτήρας της πόλης, η διακίνηση των φιλελεύθερων ιδεών, η επίδραση αρχικά του Διαφωτισμού και η διάδοση των αρχών της Γαλλικής Επανάστασης, κυρίως στην πολιτική σκέψη, και η «προστασία» που προσέφερε η ρωσική κυβέρνηση δημιουργήσαν τις προϋποθέσεις για την ίδρυση της Φιλικής Εταιρείας.

Η έναρξη του επαναστατικού αγώνα και η επιλογή των Ελλήνων προς μία «νέα Ευρώπη» της ελευθερίας και της δημοκρατίας είχε ως αποτέλεσμα τελικά τη σύσταση του ανεξάρτητου ελληνικού κράτους στη νοτιοανατολική Ευρώπη, η οποία σηματοδοτούσε σε βάθος χρόνου, την αφύπνιση της εθνικής συνείδησης και σε άλλα κράτη. Είναι γνωστό ότι τα γεγονότα στα πριγκιπάτα προετοίμασαν το έδαφος της ανεξαρτησίας σε όλα τα βαλκανικά έθνη. Παράλληλα, ο αγώνας αυτός συνέβαλε και στη γέννηση ενός προτύπου αλληλεγγύης μεταξύ των Ευρωπαίων, όπως ο φιλελληνισμός. Αλλά και στην ίδια τη ρωσική αυτοκρατορία, οι Δεκεμβριστές είδαν στην εξάπλωση της Εταιρείας έναν θρίαμβο του φιλελεύθερου επαναστατικού κινήματος που αντανάκλασε και την προοπτική του δικού τους ιδεολογικοπολιτικού ρεύματος.

Η Φιλική Εταιρεία και η συμβολή της στην προετοιμασία

της ελληνικής επανάστασης αποτελεί, αδιαμφισβήτητα, ένα κομμάτι της ιστορίας της ίδιας της Οδησσού. Έτσι το Μουσείο και η οικία της Φιλικής Εταιρείας συνθέτουν σε ένα βαθμό την ταυτότητα και τη φυσιογνωμία της ανθρώπινης κοινωνίας που έζησε σε αυτήν, καθώς και των δραστηριοτήτων που ανέπτυξε, αποτελώντας ένα αναπόσπαστο μέρος της ιστορίας και του πολιτισμού της πόλης και, αναμφίβολα, ένα τμήμα του τοπικού πολιτιστικού προϊόντος. Προκαλεί θαυμασμό το γεγονός, και δεν είναι υπερβολή, ότι ο ετήσιος εορτασμός της 25ης Μαρτίου, που διοργανώνει το Παράρτημα του ΕΙΠ σε συνεργασία με το Γενικό Προξενείο της Ελλάδας στην Οδησσό, έχει γίνει παράδοση για τους Οδησσίτες. Η εκδήλωση αυτή δεν έχει τη διάσταση της τυπικής επανάληψης, αλλά αποτελεί ζώσα πολιτιστική κοινωνία των δύο χωρών – και μάλιστα έχει πάντα ιδιαίτερο παλμό και συγκίνηση. Εδώ θα πρέπει να σημειώσουμε και την ανεκτίμητη συμβολή και συνεισφορά του Ιδρύματος «Μπούμπουρα» και προσωπικά του κ. Παντελή Μπούμπουρα, στη λειτουργία του Μουσείου και του ΕΙΠ στην Οδησσό.

Το Μουσείο δέχεται πολλούς επισκέπτες από ολόκληρη την Ουκρανία και το εξωτερικό. Το Παράρτημα του ΕΙΠ οργανώνει, σε συνεργασία με τη Διεύθυνση Παιδείας του Δήμου Οδησσού, δωρεάν ξεναγήσεις και διαλέξεις για μαθητές και φοιτητές. ■

Οδός Λέψιους, αριθμός 10

Το Μουσείο Καβάφη στην Αλεξάνδρεια

Στα 26 χρόνια της λειτουργίας του, πέρα από τις χιλιάδες των επισκεπτών έχουν βρεθεί σ’ αυτό πολλοί εξέχοντες και διακεκριμένοι άνθρωποι από τον χώρο των γραμμάτων και των τεχνών από όλο τον κόσμο και το σύνολο της πολιτειακής ηγεσίας της Ελλάδος και της Κύπρου

Γράφει η **Σταυρούλα Σπανούδη**,
διευθύντρια του παραρτήματος του
Ελληνικού Ιδρύματος Πολιτισμού Αλεξανδρείας

Ήταν το 1991, όταν ο Κωστής Μοσκόφ, εμπνευσμένος και αποφασισμένος να προσφέρει τα μέγιστα στην ελληνική υπόθεση, από τη θέση του μορφωτικού συμβούλου της πρεσβείας της Ελλάδας στην Αίγυπτο και του υπεύθυνου του γραφείου Μέσης Ανατολής του Ελληνικού Ιδρύματος Πολιτισμού και με την πεποίθηση ότι το κεφάλαιο Καβάφη ήταν ένα εξαιρετικό μέσο για την προβολή του ελληνικού λόγου και τη διάδοση του ελληνικού πολιτισμού στον αραβικό κόσμο, ξεκίνησε την προσπάθεια για τη δημιουργία του Μουσείου Καβάφη στο σπίτι της οδού Λέψιους, όπου ο μεγάλος αλεξανδρινός ποιητής πέρασε τα τελευταία εικοσιέξι χρόνια της ζωής του, παρατηρώντας «την κίνηση του δρόμου και των μαγαζιών» και «ολίγη αγαπημένη πολιτεία».

Ο Καβάφης γεννήθηκε το 1863 και υπήρξε ιδιαίτερα γνωστός και αναγνωρίσιμος ποιητής ενόσω ζούσε. Η Αλεξάνδρεια ήταν τότε μια κοσμοπολίτικη πόλη, γνωστή μεταξύ άλλων, για την έντονη νυχτερινή ζωή της, αλλά επίσης και ένα σημαντικό κέντρο της ελληνικής διανοήσης. Ο εκδοτικός οίκος «Γράμματα» υπήρξε ένας από τους σημαντικότερους ελληνικούς οίκους, εκδίδοντας όχι μόνο έργα Ελλήνων λογοτεχνών της Αιγύπτου, αλλά και πολλών άλλων από τον ελλαδικό χώρο. Η πρώτη έκδοση, σε βιβλίο, των 154 αναγνωρισμένων ποιημάτων του Κ. Π. Καβάφη έγινε το 1935 στην Αλεξάνδρεια. (Πρόκειται για την περίφημη έκδοση Καλμούχου): Κ. Π. Καβάφη: Ποιήματα. Καλλιτεχνική εργασία Τάκη Καλμούχου. Φιλολογική Επιμέλεια Ρίκας Σεγκοπούλου. Το 1926 ξεκινά η έκδοση του περιοδικού «Αλεξανδρινή Τέχνη», που «ουσιαστικά όχι μόνο διευθύνεται αλλά και στηρίζεται οικονομικά απ’ αυτόν», γράφει ο Στρατής Τσίρκας στο βιβλίο του. Η Ποίηση και η Ποιητική του Κ. Π. Καβάφη. Το περιοδικό στεγαζόταν στον πρώτο όροφο της πολυκατοικίας της οδού Λέψιους.

Ο Καβάφης παρουσιάστηκε στο βρετανικό κοινό από τον συγγραφέα E.M. Forster, που τον θαύμαζε απεριόριστα, τον αποκαλούσε «Ο Ποιητής», και τον επισκεπτόταν στο διαμέρισμά του κατά την διάρκεια της παραμονής του στην Αλεξάνδρεια. Ο ποιητής είναι άρρηκτα συνδεδεμένος με την αγαπημένη του Αλεξάνδρεια, όπως φαίνεται μέσα από το έργο του, αλλά και μέσα από τα έργα άλλων, για παράδειγμα του Lawrence Durrell, ο οποίος πλέκει το εγκώμιο του στο «Αλεξανδρινό Κουαρτέτο».

Ο δρόμος όπου βρίσκεται το σπίτι του Καβάφη ονομαζόταν Lepsius (από το όνομα του διαπρεπούς Γερμανού Αιγυπτιολόγου) κατά την εποχή του Καβάφη, μετέπειτα Σαρμ Ελ Σεϊχ και πρόσφατα μετονομάστηκε σε C.P. Cavafy, προς τιμή του Έλληνα ποιητή. Το κτίριο περιβαλλόταν από το Ελληνορθόδοξο Πατριαρχείο, το ερειπωμένο σήμερα Ελληνικό Νοσοκομείο και τους οίκους ανοχής της πόλης, τα οποία ο Καβάφης, αποκαλούσε αντίστοιχα, ως ο «Ναός της Ψυχής», ο «Ναός του Σώματος» και οι «Ναοί της Σάρκας». «Που θα μπορούσα να ζήσω καλύτερα; Κάτω από μένα ο οίκος ανοχής θεραπεύει τις ανάγκες της σάρκας. Κι εκεί είναι η εκκλησία όπου συγχωρούνται οι αμαρτίες. Και παρακάτω το νοσοκομείο όπου πεθαίνουμε», λέει ο ίδιος. Είναι το νοσοκομείο, όπου θ’ αφήσει την τελευταία του πνοή και η εκκλησία στην οποία θα τον αποχαιρετήσει η Αλεξάνδρεια, περήφανο «που αξιώθηκε μια τέτοια πόλη».

Μετά το θάνατο του Καβάφη το 1933, το διαμέρισμά του στην οδό Λέψιους μετατράπηκε για ένα διάστημα σε φθινό πανδοχείο, την Πανσιόν Αμίρ. Μολοντί υπάρχουν και άλλα διαμερίσματα στο κτίριο, είναι βέ-

βαιο ότι αυτό το συγκεκριμένο ήταν το διαμέρισμα του Καβάφη, επειδή για ένα περίεργο λόγο, είναι το μοναδικό που διαθέτει μπαλκόνι, του οποίου την ύπαρξη επιβεβαιώνουν πολλές πηγές.

Τελικά το Μουσείο εγκαινιάστηκε στις 26 Νοεμβρίου του 1992. Η διαμόρφωση του χώρου κατέστη δυνατή με τη δωρεά ύψους 10.000.000 δρχ., από το Στρατή Στρατηγάκη. Το μισό ποσό διατέθηκε για να εκμισθωθεί το διαμέρισμα, σύμφωνα με τον νόμο ενοικιοστασίου που ισχύει στην Αίγυπτο και τα υπόλοιπα για τη διαμόρφωσή του. Η παλιά τριώροφη πολυκατοικία συντηρήθηκε, βάφθηκε εξωτερικά, εργασίες έγιναν ακόμη και στο κεντρικό κλιμακοστάσιο, το διαμέρισμα εξοπλίστηκε με έπιπλα και άλλα αντικείμενα, συγκεντρώθηκαν κειμήλια του ποιητή. Το εσωτερικό του διαμερίσματος-Μουσείου έχει ανακαινισθεί προσεκτικά, ώστε να αποδίδει την εικόνα και την ατμόσφαιρα που είχε, όσο ο ποιητής ζούσε σε αυτό, ενώ έγγραφα και εκθέματα του Μουσείου παρουσιάζουν τη ζωή και το έργο του. Αν και τα έπιπλα του, που βρίσκονταν στο διαμέρισμά του, πουλήθηκαν από τους κληρονόμους

του, έχουν ανακατασκευαστεί με τη βοήθεια φωτογραφιών, από το αρχείο του. «Βυssινιά βελούδα και ζωγραφίες απ’ όπου στάζουν αιώνες σκόνη» θα γράψει ο Ιταλός φουτουριστής Μαρινέττι, περιγράφοντάς το. «Μισοσκότεινα δωμάτια με παλιά έπιπλα φθαρμένα από τα χρόνια και στολίδια αξίας από τον χαμένο πλούτο της οικογένειας Καβάφη». «Υφάσματα Μπουχάρας και Ινδιών, τραπέζια με σεντέφι, χαλιά ανατολίτικα, η βαριά βιβλιοθήκη...» Στον πρώτο όροφο του Ελληνικού Προξενείου της Αλεξάνδρειας, με πρωτοβουλία του τότε Γεν. Προξένου, Παναγιώτη Βαλασσόπουλου, προϋπήρχε μία αίθουσα αφιερωμένη στον Καβάφη, κάποια από τα αντικείμενά της αποτέλεσαν τον πυρήνα του νεοϊδρυθέντος χώρου. Το Μουσείο Καβάφη έγινε σταδιακά από τις πρώτες επιλογές των επισκεπτών της Αλεξάνδρειας, - οι πιο τυχεροί ξεναγύθηκαν εκεί από τον ίδιο τον Κωστή Μοσκόφ.

Η προσωπική βιβλιοθήκη και το αρχείο του Καβάφη διασώθηκε ανέπαφη και μελετήθηκε από τον καθηγητή Γ.Π. Σαββίδη.

Στο Μουσείο Καβάφη διατηρούνται: σπάνιο βιβλιο-

γραφικό υλικό, οικογενειακά φωτογραφικά πορτρέτα, αντίτυπα των «μονόφυλλων» που τύπωνε ο ίδιος με χειρόγραφες διορθώσεις του, πλήθος λογοτεχνικών περιοδικών της εποχής του και μεταγενέστερα, χειρόγραφα, βιβλία του και περισσότερα από 3.000 άρθρα και μελέτες που έχουν γραφτεί για την ποίησή του, λευκώματα τέχνης και το σύνολο σχεδόν των μελοποιήσεων των ποιημάτων του από Έλληνες και ξένους συνθέτες.

Παράλληλα, έχει γίνει προσπάθεια να συγκεντρωθούν μεταφράσεις της ποίησης του Καβάφη από όλο το κόσμο και αυτήν την στιγμή η συλλογή του Μουσείου διαθέτει 72 διαφορετικές εκδόσεις σε 38 γλώσσες και διαλέκτους.

Μία άλλη διάσταση της επιρροής του Καβάφη που προσπαθεί να αναδείξει το Μουσείο, είναι αυτή μέσα από την εικαστική δημιουργία. Από τα «στολίδια» της πρώτης έκδοσης, που φιλοτέχνησε ο Τάκης Καλμούχος μέχρι σήμερα, είναι αναρίθμητες οι εικαστικές δημιουργίες που επιχειρήσαν Έλληνες και ξένοι καλλιτέχνες. Η συχνότητα και ο ρυθμός με τον οποίο εμφανίζονται συνέχεια τα καβαφικής εμπνεύσεως εικαστικά έργα, μας υποχρεώνουν να αναφερθούμε για ένα μοναδικό φαινόμενο, ενδεικτικό της τεράστιας και αμείωτης απήχυσής του μέχρι τις μέρες μας. Πολλοί παλαιότεροι και σύγχρονοι Έλληνες και ξένοι καλλιτέχνες έχουν δωρίσει έργα τους στο μουσείο. Εξάλλου λειτουργεί και ως μόνιμος εκθεσιακός χώρος. Η συλλογή του Μουσείου ανέρχεται, προς το παρόν, σε περίπου 120 έργα καλλιτεχνών και εμπλουτίζεται συνεχώς. Θέλουμε να ελπίζουμε ότι στο εγγύς μέλλον θα μπορέσει να εκτεθεί στο σύνολό της και να δημιουργηθεί ένας κατάλογος με το περιεχόμενό της.

Μια αίθουσα του μουσείου είναι αφιερωμένη στον άλλο μεγάλο Αιγυπτίωτη λογοτέχνη, τον Στρατή Τσίρκα και περιέχει φωτογραφικό κυρίως υλικό από την ζωή του στην Αίγυπτο και το σύνολο της εκδοτικής του δραστηριότητας.

Το Μουσείο είναι πλέον γνωστό στην Αίγυπτο με την ονομασία - Cavafy'sHouse - και βρίσκεται στη καρδιά του εμπορικού κέντρου της πόλης. Στα 26 χρόνια της λειτουργίας του, πέρα από τις χιλιάδες των επισκεπτών

Στο Μουσείο Καβάφη διατηρούνται: σπάνιο βιβλιογραφικό υλικό, οικογενειακά φωτογραφικά πορτρέτα, αντίτυπα των «μονόφυλλων» που τύπωνε ο ίδιος με χειρόγραφες διορθώσεις του, πλήθος λογοτεχνικών περιοδικών της εποχής του και μεταγενέστερα, χειρόγραφα, βιβλία του και περισσότερα από 3.000 άρθρα και μελέτες που έχουν γραφτεί για την ποίησή του, λευκώματα τέχνης και το σύνολο σχεδόν των μελοποιήσεων των ποιημάτων του από Έλληνες και ξένους συνθέτες

έχουν βρεθεί σ' αυτό πολλοί εξέχοντες και διακεκριμένοι άνθρωποι από τον χώρο των γραμμάτων και των τεχνών από όλο τον κόσμο και το σύνολο της πολιτικής ηγεσίας της Ελλάδος και της Κύπρου. Τελευταίος εξέχων επισκέπτης ο, πρόεδρος της Ελληνικής Δημοκρατίας κ. Πρ. Παυλόπουλος, στις 30 Απριλίου, στα πλαίσια της επίσημης επίσκεψής του στην Αίγυπτο.

Το Μουσείο Καβάφη λειτουργεί υπό την επίβλεψη του Παραρτήματος Αλεξανδρείας του Ελληνικού Ιδρύματος Πολιτισμού, που είχε εξαρχής ουσιαστικά, την ευθύνη διαχείρισης του και είναι επισκέψιμο για το κοινό.

Στο χώρο πραγματοποιούνται και ποικίλες πολιτιστικές δράσεις. Κατά κύριο λόγο λογοτεχνικές και ποιητικές βραδιές, ποιητικές αναγνώσεις, βιβλιοπαρουσιάσεις, αλλά και άλλες καλλιτεχνικές εκδηλώσεις, που στόχο έχουν να το καταστήσουν ευρύτερα γνωστό και ζωντανό κομμάτι της πόλης της Αλεξάνδρειας.

Ενταγμένα στο όραμα του Κωστή Μοσκόφ για την ανάπτυξη του διαλόγου και τη διάδοση του «ελληνικού» τρόπου σκέψης του Καβάφη ήταν και τα Διεθνή Λογοτεχνικά Συμπόσια Καβάφη, που αν και ξεκίνησαν την δεκαετία του ογδόντα, τέθηκαν σε άλλη βάση από τον πρώτο κιόλας χρόνο της παρουσίας του στην Αίγυπτο. Συγκροτήθηκε η επιτροπή Καβάφη και θεσμοθετήθηκε το διεθνές βραβείο Καβάφη για Άραβες και Έλληνες συγγραφείς και ποιητές. Με την παρουσία του Μοσκόφ διοργανώθηκαν από το 1991 έως 1998 επτά Συμπόσια και άλλα επτά τα επόμενα χρόνια μέχρι το τελευταίο, που πραγματοποιήθηκε τον Οκτώβριο του 2017 με συνδιοργανωτές το Υπουργείο Πολιτισμού της Αιγύπτου και το Ελληνικό Ίδρυμα Πολιτισμού κατά κύριο λόγο, και ήταν αφιερωμένο στον εμπνευστή του θεσμού.

Παρ' όλα αυτά ένα είναι βέβαιο, ο χώρος αυτός, που σήμερα λειτουργεί ως Μουσείο Καβάφη, συνδέθηκε άρρηκτα όχι μόνο με την ύπαρξη, αλλά και με το απόγειο της ποιητικής έκφρασης του κορυφαίου ποιητή Κ. Π. Καβάφη. Σ' αυτόν ο Καβάφης συναντήθηκε με μυθικές μορφές της παγκόσμιας λογοτεχνίας, που επηρεασμένοι και από την ιδιαίτερη ατμόσφαιρά του χώρου, υπό το φως των κεριών, και τη διακριτική και ανορθόδοξη παρουσία του εκτός των άλλων, συνέβαλλαν κατόπιν στην εξάπλωση και διάδοση της ποίησής του παγκοσμίως.

Έχουμε την τύχη και την ευθύνη να διατηρήσουμε ένα «από τα τελευταία άνθη ενός Πολιτισμού» για την «πιο εξαιρετική πνευματική φυσιογνωμία της Αιγύπτου», για να δανειστώ τον χαρακτηρισμό του Καζαντζάκη, που τον επισκέφτηκε επίσης κατά την διάρκεια του ταξιδιού του στην Αίγυπτο. ■

Φωτογραφίες: HELLENIC FOUNDATION FOR CULTURE ANNEX OF ALEXANDRIA

Λαϊκά παραμύθια της Ελλάδας και της Αιγύπτου - Αλεξάνδρεια

Στο πλαίσιο του προγράμματος σχολικών δραστηριοτήτων με τίτλο «Ανακαλύπτω τα λαϊκά παραμύθια της Ελλάδας και της Αιγύπτου», που υλοποιείται φέτος στο Αβερώφειο Γυμνάσιο με τους μαθητές της Α' Γυμνασίου και την υπεύθυνη εκπαιδευτικό κ. **Ελένη Σπηλιωτοπούλου**, πραγματοποιήθηκε την Παρασκευή, 29 Μαρτίου 2019, από τις 2:30 μέχρι τις 4:30 μ.μ., δράση σε συνεργασία με το Ελληνικό Ίδρυμα Πολιτισμού-Παράρτημα Αλεξάνδρειας και τη

συμμετοχή της θεατρικής ομάδας Storm με αφήγηση λαϊκών παραμυθιών της Αιγύπτου.

Στο χώρο του Ελληνικού Τετραγώνου, οι δύο αφηγητές, με τη συνοδεία βιολιού, παρουσίασαν τα παραμύθια:

- Ράγκαμπ Ελ Χαράμι (Ο Ραγκάμπ ο κλέφτης).
- Αλσαλάτου αλα ελζίν (.....Μια φορά και ένα καιρό).
- Χαπί (Ο θεός του Νείλου). ■

Το 7ο Διεθνές Μαθητικό Συνέδριο Λογοτεχνίας στην Πόλη

Ο Οικουμενικός Πατριάρχης κήρυξε την έναρξή του
Είναι αφιερωμένο στην προσωπικότητα και το έργο του Αντ. Σαμαράκη

Με θερμούς πατρικούς λόγους ο Οικουμενικός Πατριάρχης **Βαρθολομαίος**, κήρυξε την Τετάρτη, 10 Απριλίου, το απόγευμα, την έναρξη του 7ου Διεθνούς Μαθητικού Συνεδρίου Λογοτεχνίας, το οποίο πραγματοποιείται στο Ζωγράφειο Λύκειο της Πόλης, με τίτλο **«Αντώνης Σαμαράκης, ο αιώνιος έφηβος»**.

Στο Διεθνές Συνέδριο, που συνδιοργανώνεται από το ιστορικό **Ζωγράφειο Λύκειο** και τα **Εκπαιδευτήρια Μαντουλίδη** της Θεσσαλονίκης, συμμετέχουν μαθητές Λυκείων από την Πόλη, την Ελλάδα, την Κύπρο και άλλες χώρες, καθηγητές, Πανεπιστημιακοί δάσκαλοι και πλήθος εκπροσώπων των γραμμάτων και των τεχνών.

«Η συνάντησις πρόσωπον προς πρόσωπον, η αλληλογνωριμία, η ανταλλαγή απόψεων, το κλίμα εμπιστοσύνης και ανοικτοσύνης, είναι πάντοτε πηγή εμπνεύσεως και δημιουργικότητας. Το Συνέδριον είναι αφιερωμένον εις τον Αντώνη Σαμαράκη, τον πασίγνωστον και πολυδιαβασμένον συγγραφέα των βιβλίων «Ζητείται ελπίς», «Αρνούμαι» και «Το Λάθος», τον ένθερμονανθρωπιστήν και κοινωνικόναν αγωνιστήν, τον ενθουσιώδη προστάτην της νεότητος, τον οποίον είχομεν την μεγάλην χαράν να υποδεχθώμεν, συνοδεία και της ευγενεστάτης συζύγου του Ελένης, εις το Πατριαρχείον, να συζητήσωμεν και να συμπνευματισθώμεν. Διεπιστώσαμεν την κοινήν μας αγάπην και την μέριμνανδιά τα παιδιά και τους νέους και εξεφράσαμε την αγωνίαν μας διάτασπειλάστας οποίας σήμερον αντιμετωπίζει η παιδική ηλικία και η νεότης από τας παγκοσμίους εξελίξεις και τας απροσώπουςδωμάς, την αλαζονείαν της εξουσίας και της ισχύος, από την κοινωνικηνάδικίαν, από τον οικονομισμόν και την τάσιν μετατροπής των παιδιών εις πρωίμους καταναλωτάς. Εθαυμάσαμεν την κοινωνικήν του ευαισθησίαν, τας πολλές ανθρωπιστικές πρωτοβουλίας του, την αισιοδοξίαν του διά την έκβασιν του αναγκαίου και δικαίου αγώνος κατά των δυνάμεων που φαλκιδεύουν το ανθρωπίνον πρόσωπον, του ολοκληρωτισμού, της βίας και του πολέμου, της εκμεταλλεύσεως και της περιθωριοποιήσεως των αδυνάτων».

Στην ομιλία του ο Οικουμενικός Πατριάρχης, έκανε ιδιαίτερη μνεία στη συμμετοχή μεγάλου αριθμού μαθητών. «Ιδιαίτεράν

αξίαν έχει η μεγάλη και ενεργός συμμετοχή μαθητών και μαθητριών, οι οποίοι, με τον νεανικόνενθουσιασμόν των είναι βέβαιον ότι θα δώσουν παλμόν εις τας συζητήσεις και εις την όλην εκδήλωσιν μνήμης και τιμής δι ένα ιδιαίτερονάνθρωπον του πνεύματος και της πράξεως, ο οποίοςς ήγγιζετασχορδάς της ψυχής της νεολαίας, ήτο «αιώνιος έφηβος», και τώρα γίνεται αντικείμενον μελέτης, στοχασμού και συζητήσεως από εφήβους, από τους συμπαθεστάτους και αγαπητούς μας μαθητάς και ταςμαθητρίας».

Στο επίκεντρο της ομιλίας του Παναγιωτάτου βρέθηκαν σκέψεις και λόγοι του αειμνήστου Αντώνη Σαμαράκη:

«"Τον Θεό δεν θα τον βρείτε μέσα στα βιβλία. Θα τον βρείτε αν έχετε τα μάτια στραμμένα στη γη, στο πεζοδρόμιο, εκεί όπου πονάει ο κόσμος", εδήλωσεν ο Αντώνης Σαμαράκης εις μίαν συνέντευξίν του. Τα λόγια του συγγραφέως μας είναι πολύ κοντά στο πνεύμα του Ευαγγελίου, όπου ως κριτήριον διά την σωτηρίαν μας κατονομάζεται η βοήθεια προς τους ενδεείς, τους πεινώντας, τους διψώντας, τους ξένους, τους γυμνούς, τους ασθενείς, τους εν φυλακή (Ματθ. κε', 31-46). Το πνεύμα, το οποίον εκφράζει ο Κύριος ημών Ιησούς Χριστός με την παραβολήν του «άφρονος πλουσίου» (Λουκ. ιβ', 15 - 21) και την κριτικήν εις την λογικήν της αυξήσεως του πλούτου και της συσσωρεύσεως αγαθών, εκπροσωπεί και ο Αντώνης Σαμαράκης, όταν λέγηδιά την εποχήν μας: «Φτάσαμε στο σημείον, οι μόνες αξίες που είναι ζωντανές να είναι οι αξίες του χρηματιστηρίου».

Επίσης, η κριτική του εις την εποχήν μας, ως εποχήν μοναξιάς, απομονώσεως των ανθρώπων και ατομοκεντρισμού - «Ποτέ άλλοτε οι καρδιές των ανθρώπων δεν ήταν τόσο μακριά η μία από την άλλη, όσο είναι σήμερα» - συμπίπτει με την τοποθέτησιν της Ορθοδοξίας απέναντι εις τον σύγχρονονεαυτοκεντρισμόν, την αδιαφοριανδιά τον πλησίον, συμπίπτει με τον τονισμόν του κοινωνικού και κοινοτικού περιεχομένου του ήθους και της πίστεως εις τον Τριαδικόν-Θεόν, τον Θεόν της κοινωνίας και των σχέσεων, ο οποίοςς καθ' εαυτόν είναι «η άρνησις της μοναξιάς» και της κλειστότητας.

Εις τον χώρον της Ορθοδοξίας, τα εκκλησιαστικά βιώματα και αιπατρογονικάκοινοτικάείξαι του Γένους είναι ανεξάντλητος

πηγή εμπνεύσεως και δημιουργικότητος. Αυτόν τον ακένωτονθησαυρόν συναντούν και οι ευαίσθητοι λογοτέχναι και οι ποιηταί και όλοι οι άνθρωποι καλής θελήσεως, και είναι αδύνατον να μη εντυπωσιασθούν από το βάθος του και τας αληθείας που αυτός ο θησαυρός εμπερικλείει, αφού πρόκειται περί του υψηλότερου ήθους, το οποίον εγνώρισεν η ανθρωπότης εις την ιστορικήν αυτής πορείαν.

Όπως γράφει σύγχρονος στοχαστής, "όσο αναβαπτιζόμαστε στα νάματα της παράδοσής μας, τόσο ανακαλύπτουμε εκεί την καθολικότερη και τιμαλφέστερη έκφραση ζωής και ανθρωπιάς, η οποία συμπυκνώνεται στον

όρο πολιτισμός της αλληλεγγύης. Αυτός αποτελεί την ανεκτίμητη προσφορά και την αιώνια παρακαταθήκη της Ορθοδοξίας στην ανθρωπότητα και την ελπίδα για το μέλλον".

Ο Οικουμενικός Πατριάρχης συνεχάρη τον Άρχοντα Μ. Ρεφερενδάριο **Ιωάννη Δεμιρτζόγλου**, Διευθυντή του Ζωγραφείου Λυκείου, και όλους τους συντελεστές του Διεθνούς Μαθητικού Συνεδρίου, ευχήθηκε την επιτυχία των εργασιών του και απένειμε την Πατριαρχική ευλογία του προς όλους τους συμμετέχοντες. ■

Φώτο:

Νίκος Μαγγίνας / Οικουμενικό Πατριαρχείο

Η τέχνη των εικόνων μεταξύ της Σικελίας και της Ελλάδας – Παλέρμο

Έκθεση αφιερωμένη στη βυζαντινή παράδοση σε διάλογο με τα σύγχρονα έργα στο Επισκοπικό Μουσείο του Μονρεάλε

Ένα αφιέρωμα στην ιστορία της τέχνης και την ελληνοβυζαντινή παράδοση στο θέμα των εικόνων, σε διάλογο με σύγχρονα έργα εμπνευσμένα από την εικονογραφία του Χριστού, της Παναγίας και των Αγίων. Μια σύγκριση που ανατέθηκε σε δώδεκα καλλιτέχνες (6 Σικελούς και 6 Έλληνες) που μετρούνται με την καλλιτεχνική έκφραση (στην πραγματικότητα με την εικόνα) που αντιπροσωπεύει καλύτερα την ελληνικότητα και την αμοιβαία επιρροή μεταξύ των δύο λαών, τονίζεται από το Εθνικό Ίδρυμα Πολιτισμού.

Αυτό είναι το νόημα της μεγάλης έκθεσης **«Εικόνες. Παράδοση / Σύγχρονη εποχή - Οι μεταβυζαντινές εικόνες της βορειοδυτικής Σικελίας και η σύγχρονη ερμηνεία τους»**, που προγραμματίζεται στην Αίθουσα San Placido του Επι-

σκοπικού Μουσείου Μονρεάλε, από τις 4 Απριλίου έως τις 4 Σεπτεμβρίου 2019. Η έκθεση, που σχεδιάστηκε από τον **Francesco Piazza** και τον **Βασίλη Καραμπάτσα**, διοργανώνεται από την **Ελληνική Κοινότητα της Σικελίας «Τρινακρία»** και τελεί υπό την αιγίδα του **Ελληνικού Ιδρύματος Πολιτισμού Ιταλίας**.

Η Ελλάδα εκπροσωπείται από τους καλλιτέχνες **Μανώλη Αναστασάκο, Δημήτρη Ντόκο, Νίκο Μόσχο, Κωνσταντίνο Παπαμιχαλόπουλο, Ζωή Παππά, Χρήστο Τσιμάρη**, ενώ η Σικελία από τους καλλιτέχνες **Giuseppe Bombaci, Sandro Bracchitta, Giorgio Distefano, Roberto Fontana, Ignazio Antonino Gaeta και Ignazio Schifano**.

Το σημείο εκκίνησης της έκθεσης είναι ο διάλογος μεταξύ ιστορίας και σύγχρονης εποχής, ξεκινώντας από τη γνώση των μεταβυζαντινών εικονογραφικών πολιτιστικών μαρτυριών στη βορειοδυτική Σικελία και ειδικότερα την παραγωγή ιερών εικόνων από τους Βενετοκρήτες τεχνίτες, ήδη από τον

δέκατο πέμπτο αιώνα. Η Σικελία γνώρισε μια σημαντική, μοναδική, σύνθετη πτυχή του ελληνικού πολιτισμού. Αναμφισβήτητη, η συμβολή και ο πολιτιστικός διάλογος μεταξύ Ελλάδας και Σικελίας, που δεν διακόπηκε ποτέ τους αιώνες, γνώρισε πρωτότυπα κανάλια, πάντα νέες λύσεις και λαμπρά αποτελέσματα.

Η έκθεση στοχεύει στην ανάδειξη αυτής της έντονης και σημαντικής πολιτιστικής ένωσης, ιδιαίτερα στο υψηλότερο συστατικό στοιχείο της, δηλαδή στο θρησκευτικό.

Τα εγκαίνια πραγματοποιήθηκαν την Πέμπτη 4 Απριλίου, στις 6 μ.μ. Η έκθεση είναι επισκέψιμη από Τρίτη έως Σάββατο από τις 9.30 έως τις 15.30. Το εισιτήριο κοστίζει 4 ευρώ, συμπεριλαμβανομένης της εισόδου στις αίθουσες εκθέσεων του Επισκοπικού Μουσείου. ■

Εταιρεία Λογοτεχνών Λεμεσού Βασίλης Μιχαηλίδης

Μανιφέστο της Ευρωπαϊκής κρίσης

Διακήρυξη της 18ης Μαρτίου 2013*

Εμείς, οι άνθρωποι των γραμμάτων και των τεχνών, διακηρύττουμε δημόσια την καταπάτηση των θεμελιωδών δικαιωμάτων των λαών του Νότου, από αλλοτριωμένους ευρωπαϊκούς θεσμούς των κυβερνήσεων του Βορρά, που προκαλούν, με στρατηγική ντιρεκτίβων, την ψυχική, ηθική και πνευματική κατάπτωση του ανθρώπου και των ανθρωπίνων ευρωπαϊκών κοινωνιών.

Η ατομική υποβάθμιση αξιών γίνεται κοινωνική και οικονομική εξαθλίωση, και ως μια φθοροποιός δυναμική αναπτύσσεται infestis signis [κατά μέτωπο] στο όλο κοινωνικό σύμπλεγμα, κάτι που ισχύει και αντιστρόφως, όταν η οικονομική και κοινωνική εξαθλίωση προκαλεί απαξίωση των θεσμών και υποβάθμιση των αξιών.

Γι αυτό, καταγγέλλουμε ως «ύβριν»:

1. Την υποβάθμιση των αξιών στις ευρωπαϊκές κοινωνίες, που οδηγεί από την οικονομική στην πνευματική φτώχεια του ίδιου του Ανθρώπου, όχι μόνο του ανθρώπου του Νότου αλλά και του Βορρά, ιδιαίτερα, όταν οι πτωχευμένοι από αξίες θεσμοί οδηγούν, ελέγχουν και κατευθύνουν την πτώχευση στις σχέσεις μεταξύ των συστημάτων ή και του όλου κοινωνικού ευρωπαϊκού συμπλέγματος

2. Τις εκβιαστικές μεθοδεύσεις αντιμετώπισης της κρίσης οικονομιών από το Euro-group, που μετατοπίζουν το κέντρο βάρους από την αρχή της αλληλεγγύης σε κρίσεις αξιών στο όλο ευρωπαϊκό οικοδόμημα

3. Τη στυγνή λογική των λογιστών, που καταπατά τα ανθρώπινα δικαιώματα, με παράνομα κουρέματα εγγυημένων από την ΕΕ καταθέσεων, κάτι που αγγίζει στοχευμένα την πτώχευση των οικονομιών μικρών κρατών, όπως η Κύπρος,

αλλά και την πτώχευση των ηθικών κανόνων και αξιών ολόκληρης της ευρωπαϊκής οικογένειας

4. Την υποβάθμιση των κεκτημένων ευρωπαϊκών αξιών, που οδηγεί σε πνευματική φτώχεια και την υποταγή του ελεύθερα σκεπτόμενου Ανθρώπου

5. Την στοχευόμενη, καταστροφή της αυτοτέλειας των τραπεζικών συστημάτων μικρών χωρών του Νότου, προκαλώντας με παράνομα κουρέματα τη χαοτική κατάσταση στις κοινωνίες, για να κινηθούν κεφάλαια από τον Νότο στο Βορρά

6. Την αυθαιρεσία σε αποφάσεις ή πιεστικές ντιρεκτίβες σε κράτη, όπως η Κυπριακή Δημοκρατία, που συγκρούονται με τις θεμελιώδεις αρχές της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με τα θεμελιώδη ανθρώπινα δικαιώματα που αναγράφονται στην Χάρτα του Συμβουλίου της Ευρώπης, τη Συνθήκη της Λισσαβόνας, αλλά και των συνταγματικών διατάξεων των κρατών μελών

Για όλα τα ανωτέρω, καλούμε τον κόσμο των γραμμάτων και των τεχνών να προσυπογράψει το Μανιφέστο της 18ης Μαρτίου, και με αυτοποιοτική αλλά και συν-ποιοτική δημιουργία να υψώσει φωνή, χτυπώντας με το μαστίγιο του λόγου και της τέχνης τους υβριστές των αρχών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ανοίγοντας επιτέλους πόρτες αξιοπρέπειας στον ευρωπαϊκό πολιτισμό.

Η φωνή της διαμαρτυρίας μας, περνά από κάθε πλατεία ευρωπαϊκής πόλης του διαμαρτυρόμενου Νότου αλλά και στους καλλιτέχνες και λογοτέχνες του Βορρά, για να προτρέψει τον “αφορισμένο συγγενή” να περάσει από τον συμβολικό κόσμο της υποταγής, και να γίνει σύμβολο πνευματικής εξέγερσης των καταπιεσμένων, για την αποκατάσταση της αξιοπρέπειας του (1). ■

Δρ Κρίστης Χαράκης,
Πρόεδρος της Εταιρείας Λογοτεχνών
Λεμεσού – Βασίλης Μιχαηλίδης

*Τη Διακήρυξη προσυπέγραψε το Διοικητικό Συμβούλιο της Εταιρείας Λογοτεχνών Λεμεσού: «Βασίλης Μιχαηλίδης» (Συνεδρία της 20ης Μαρτίου, 2013). Το Manifesto, με τη δράση των μελών μας, κυκλοφόρησε σε άλλες πέντε γλώσσες στην Ευρώπη, Ηνωμένες Πολιτείες και Αυστραλία. Δες περισσότερα στην ιστοσελίδα: [http://www.ellvm.org.cy/](http://www.ellvm.org.cy/Journal of Management Policies and Practices December 2014, Vol. 2, No. 4, PP. 113-128 ISSN: 2333-6048 (Print), 2333-6056 (Online) Copyright © The Author(s). 2014. All Rights Reserved. Published by American Research Institute for Policy Development DOI: 10.15640/jmpp.v2n4a6 URL: http://dx.doi.org/10.15640/jmpp.v2n4a6) Journal of Management Policies and Practices December 2014, Vol. 2, No. 4, PP. 113-128 ISSN: 2333-6048 (Print), 2333-6056 (Online) Copyright © The Author(s). 2014. All Rights Reserved. Published by American Research Institute for Policy Development DOI: 10.15640/jmpp.v2n4a6 URL: <http://dx.doi.org/10.15640/jmpp.v2n4a6> Employee Relations against Economic Crisis in the Countries of South-East Europe - The case of Bulgaria, Cyprus, Hellas and Romania Dr Nikova, D ; Dr Aspidris, G. M. & Kyriakou, D *Ο Δρ Κρίστης Χαράκης γεννήθηκε στη Λεμεσό. Είναι Κύπριος πανεπιστημιακός-ερευνητής, λογοτέχνης και εικαστικός. Αποφοίτησε από το Λανίτιο Γυμνασίου Λεμεσού και σπούδασε στο Πανεπιστήμιο του Λίβερπουλ από το οποίο απέκτησε μεταπτυχιακό στην Επιστήμη του Πολιτικού Μηχανικού. Επίσης, σπούδασε στο Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών από το οποίο απέκτησε το πτυχίο του Διδάκτορα της Σχολής Νομικών, Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών (1998). Σήμερα είναι ο Πρόεδρος της Εταιρείας Λογοτεχνών Λεμεσού ΒΑΣΙΛΗΣ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ.

Μήπως τιτιβίζουμε εκ του ασφαλούς;

Συνέχεια από τη σελίδα 1

Αποβάλλουμε το πρόσωπό μας και στο δημιουργούμενο κενό προσαρμόζουμε ένα προσωπίο φτιαγμένο από ετερόκλητα και ξένα προς εμάς στοιχεία, που πάει να γίνει η νέα συνειδήσή μας. Τα ίδια συμπτώματα ίσως να εκδηλώνονται και αλλού. Σαν οδοστρωτήρας η παγκοσμιοποίηση εξοντώνει καθετί αυθεντικό, σε Δύση και

Ανατολή. Στην Ανατολή, καθώς δείχνουν τα πράγματα, εγκαταλείπεται η ραθυμία και αντικαθίσταται από την οργή του πλήθους, που είναι έτοιμο να υποστεί ακόμη και ακραίες θυσίες, φτάνει να αφανιστούν όσοι και όσα έπλητταν και πλήτουν την αξιοπρέπειά του. Στην Ευρώπη, πάλι, πήρε να φυσά ένας θηριώδης άνεμος και μέσα στη δίνη του στροβιλιζέται το σύστημα, που φιλοδόξησε να ενοποιήσει τους λαούς.

Τα πράγματα όμως είναι ασύμπτωτα. Η Ευρώπη έχει τα δικά της ερείσματα, τις δικές της διεξόδους. Η συγγένεια που χαρακτηρίζει τους εθνικούς σ' αυτήν πολιτισμούς, κατορθώνει και εκμηδενίζει ο,τιδήποτε ικανό να θολώσει τη στιλπνή επιφάνεια που τεχνέντως συντηρείται. Η δική μας όμως φυσιογνωμία είναι διαφορετική, τουλάχιστον ήταν, μέχρι που αναγκαστικά ενταχθήκαμε από το 19Ο αι. σε ένα άγνωστο μέχρι τότε σε μας πλαίσιο κοινωνικού και πολιτικού βίου.

Έκτοτε, οι ίδιες δυνάμεις που κατασκευάζουν και συντηρούν αυτή τη στίλβουσα επιφάνεια, ριζωσαν και στη δική μας χώρα. Και ενώ δεν έχουν καμιά σχέση με την παιδεία μας και τον πολιτισμό μας, κατορθώνουν, απλώνοντας ένα πολύπλοκο δίκτυο συναλλαγών, πρωτίστως οικονομικών, να καθορίζουν τα πάντα.

Αιχμάλωτοι συστημάτων, αναγκαιοτήτων, συμφερόντων, εν τέλει αιχμάλωτοι μιας εθνικής εγωπάθειας που συννηθίζει να ταυτίζει το κράτος με τον κομματισμό και τη σκοπιμότητα με την πολιτική, αφεθήκαμε και, απάθεις ή συνεργοί, παρακολουθούμε τις αλληπάλληλες αλλοιώσεις και παραμορφώσεις της ελληνικότητάς μας.

Ωστόσο, ήρθε το έσχατο κακό, που σαν μετεωρίτης, ορατός από καιρό τώρα, κατέπεσε στο εθνικό μας τοπίο και μας ανάγκασε σε άτακτες αναδιπλώσεις. Οπότε, το μείζον θέμα της ελληνικότητάς μας μετέπεσε σε δεύτερη μοίρα, εκεί όπου σωρεύονται όλα τα εθνικά μας αζήτητα.

«Είσαστε αμετανόητοι ρομαντικοί, εθνολάτρες παλαιάς κοπής» θα αναφωνήσει, σίγουρα, ο γνώριμος διανοούμενος. Και θα συνεχίσει: «Δεν βλέπετε τι τραβάει ο κοσμάκης και τολμάτε να φέρνετε στην επιφάνεια εθνικά απολιθώματα;»

Να, λοιπόν, πόσο εύκολα μεταλλάσσονται ορισμένα θέματα, που μέχρι προ τινος διέγειραν την εθνική φιλοτιμία και αξιοπρέπεια μας. Να γιατί παραμένουμε απαθείς – πολιτικό σύστημα και λαός- όταν διάφοροι υψώνουν λάβαρα φανατισμού και εθνικών –δήθεν- διεκδικήσεων εις βάρος μας.

Ο φίλος διανοούμενος, το ξέρω, θα διαρρήξει τα ιμάτιά του και θα κοιτά με λοξή ματιά αυτό το κείμενο. Το ίδιο λοξά κοιτούσε και τον Οστεοφύλακα, όταν τον έστειλα αρχές Δεκεμβρίου. Και εκείνο το «θα μας αποτελειώσεις με το σαρκασμό σου... ήμαρτον Έλληνά μου» το εκλαμβάνω ως έπαινο. Μέσα από αυτές τις γραμμές του δηλώνω ότι τον σέβομαι και τον χρειάζομαι. Όλους μας χρειάζεται η πατρίδα. ■

***Ο Μάριος Μιχαηλίδης -μέλος της Εταιρείας Συγγραφέων και του Κύκλου ποιητών-γεννήθηκε στην Κύπρο και ζει στην Αθήνα. Σπούδασε στη Φιλοσοφική Σχολή του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών και απέκτησε μεταπτυχιακό τίτλο MA Ed. από το Πανεπιστήμιο Arkansas (ΗΠΑ).**

Τρία έργα του, η ποιητική συλλογή «Σαν άλλοθι οι λέξεις» (Μεταίχμιο, 2003), το μυθιστόρημα «Ο οστεοφύλαξ» (Μεταίχμιο, 2007) και η νουβέλα «Ο ανακριτής» (Γαβριηλίδης, 2012), τιμήθηκαν με το κρατικό βραβείο του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού της Κυπριακής Δημοκρατίας. Το μυθιστόρημα «Ανατολικά της Αττάλειας βόρεια της Λευκωσίας» μεταφράστηκε στα τουρκικά και στα γερμανικά από τον εκδοτικό οίκο VERLAG AUF DEM RUFFEL. Είναι σύμβουλος εκδόσεως της «Ελληνικής Γνώμης»

Μάριος Ζέρβας
Διευθυντής της Βιβλιοθήκης
ΤΕΠΑΚ Βασίλης Μιχαηλίδης
Δρ Κρίστης Χαράκης
Πρόεδρος της Εταιρείας Λογοτεχνών
Λεμεσού: Βασίλης Μιχαηλίδης,
Μέλος της ad hoc επιτροπής του
Πανεπιστημίου του Πολίτη
του Δήμου Λεμεσού

Προς
Γεωργία Κωστακοπούλου,
Εφημερίδα Ελληνική Γνώμη

Αξιότιμη Κυρία,
Με την παρούσα επιστολή θέλουμε να εκφράσουμε τόσο σε σας όσο και στον συνεργάτη και σύμβουλο εκδόσεως της εφημερίδας σας κ. Μάριο Μιχαηλίδη, άπειρες και ειλικρινείς ευχαριστίες. Η άμεση αποδοχή του αιτήματός μας, να μας παραχωρήσετε το δικαίωμα να επικοινωνούμε απευθείας, μέσω της ηλεκτρονικής καθώς και της έντυπης Ελληνικής Γνώμης, με τον μείζονα ελληνισμό της διασποράς αποτελεί για μας ύψιστη τιμή.

Είμαστε βέβαιοι ότι τα κείμενα των σπουδαστών, των καθηγητών και των λογίων του προτύπου Πανεπιστημίου της πόλεώς μας, καθώς επίσης των ανθρώπων του πνεύματος, οι οποίοι ζουν και δημιουργούν στην πόλη της Λεμεσού, θα προβάλουν στους Έλληνες της διασποράς τη σύγχρονη όψη του πολιτισμού της αείποτε ελληνικής Κύπρου μας.

Με την εκτίμησή μας,
Μάριος Ζέρβας
Κρίστης Χαράκης

Τεχνολογικό
Πανεπιστήμιο
Κύπρου

Βιβλιοθήκη
και Υπηρεσία
Πληροφόρησης

Ο ανεξάντλητος Βασίλης Μιχαηλίδης

Κρίστης Χαράκης (Γενικός Συντονισμός και Επιμέλεια έκδοσης), Ευρωπαϊκό Συνέδριο Λογοτεχνίας 2017. Η βρυσομάνα της ανοικτής ποιητικής διαλεκτικής του Βασίλη Μιχαηλίδη. Πρακτικά Συνεδρίου, 30-31 Οκτωβρίου 2017, Λεμεσός 2018, 254 σελίδες.

Του Δρος Χριστόφορου Χαραλαμπάκη

Ο **Γιώργος Κεχαγιόγλου**, λαμπρός νεοελληνιστής με εξαιρετικές συμβολές στη μελέτη της κυπριακής λογοτεχνίας, ο οποίος επόπτευσε τις μοναδικές διδακτορικές διατριβές για το έργο του ποιητή (του Γιάννη Κατσούρη, 1985 και του Κυριάκου Ιωάννου, 2017), εξετάζει πανοραμικά την «ποίηση του Β. Μιχαηλίδη μέσα στις γλωσσικές, στιχουργικές, ειδολογικές και θεματολογικές παραδόσεις του καιρού του» (σσ. 41-60).

Ο Κεχαγιόγλου επισημαίνει με τεκμηριωμένο λόγο, πλούσιες βιβλιογραφικές αναφορές και εκτενέστατες υποσημειώσεις, μια σειρά από ερευνητικά ζητούμενα που αναμένουν απαντήσεις. Αξίζει να προβληθεί η γενικότερη διαπίστωσή του (σ. 42) ότι υπάρχει «ερευνητική καθυστέρηση στην ολοκληρωμένη μελέτη της γλώσσας, της στιχουργίας και του ύφους, των λογοτεχνικών ειδών και της θεματικής στη γνωστή, σήμερα, ποιητική παραγωγή του Β. Μ.». Ο Κεχαγιόγλου επιμένει ορθώς ότι δεν μπορούν να εξαχθούν ασφαλέστερα ή και «οριστικά» πορίσματα αν δεν καταρτιστούν προηγουμένως συγκεκριμένες εργασίες υποδομής με πρώτη, απολύτως αναγκαία, μια σύγχρονη πλήρη κριτική έκδοση ολόκληρου του σωζόμενου, έντυπου και χειρόγραφου, ποιητικού έργου του Μιχαηλίδη στην οποία θα στηριχτεί ο καταρτισμός ενός πλήρους Πίνακα λέξεων/Λεξιλογίου και Συμφραστικού πίνακα του έργου του, ή ακόμα καλύτερα, θα πρόσθετα, ένα αναλυτικό λεξικό του συνολικού του έργου. Επικρίνει εμμέσως πλην σαφώς τα σχετικά με τον ποιητή «ιδεολογήματα και τους περιστασιακούς και συγκαιρινούς (άκαιρους, πάντως) ενθουσιασμούς» για να καταλήξει στο συμπέρασμα (σελ. 45): «Ο Β. Μ., παρά το επιμέρους γλωσσικό, στιχουργικό/υφολογικό, ειδολογικό και θεματικό ενδιαφέρον αρκετών κειμένων του, και με την εξαίρεση καμιά δεκαριά συνολικά (κάποτε εκτενών) σχεδόν άρτιων, άρτιων ή και έσοχων ποιημάτων, είναι ένας πολύ άνισος έως και κάτω του μετρίου λογοτέχνης (όπως και ζωγράφος/αγιογράφος) της περιόδου 1873-1917 (και δεν ξέρουμε ούτε, και κατά πόσο, ήταν κορυφαίος και εθελοντής πολεμιστής στο δεύτερο μισό της δεκαετίας του 1870) ...». Η αλήθεια είναι, κατά τη γνώμη μου, ότι αυτά ακριβώς τα δέκα ποιήματα τον καταξιώνουν ως «εθνικό» ποιητή, όσο και αν ο χαρακτηρισμός αυτός, με βάση και τα πολύτιμα στοιχεία που παραθέτει ο εισηγητής είναι πέρα για πέρα προβληματικός. Η εισήγηση του καθηγητή Κεχαγιόγλου επιβεβαιώνει το οξύ κριτικό του πνεύμα και την άνεση με την οποία εποπτεύει τη νεοελληνική και κυπριακή λογοτεχνική παραγωγή την οποία δεν βλέπει αποκομμένη από το ιστορικο-κοινωνικό και ιδεολογικο-πολιτικό πλαίσιο δημιουργίας της.

Ο **Κυριάκος Ιωάννου**, νέος, πολλά υποσχόμενος επιστήμονας, παρουσιάζει αναλυτικά (σσ. 61-81) την «επίσημη» και την «ανεπίσημη» στάση του ποιητή απέναντι στους Βρετανούς (από τον Δεκέμβριο του 1879 ως τον Σεπτέμβριο του 1884). Ο συγγραφέας, εξαιρετικός μελετητής του έργου του Μιχαηλίδη και πολύ καλός γνώστης της σχετικής βιβλιογραφίας, αποδελτίωσε 55 ποιήματα, 14 από τα οποία, δηλ. περίπου το 27% του συνόλου, δεν συμπεριλαμβάνονται στις τρεις συγκεντρωτικές εκδόσεις του έργου του Μιχαηλίδη.

Ο Ιωάννου παρουσιάζει και σχολιάζει με εμβρίθεια ρητές ή άρρητες, άμεσες ή έμμεσες μνείες και αναφορές οι οποίες δείχνουν τον τρόπο με τον οποίο αντιμετώπιζε ο Μιχαηλίδης τους νέους κατακτητές του νησιού. Ο εισηγητής παρουσιάζει αναλυτικά το ποίημα «Τω Βαδιστών», το οποίο δημοσιεύτηκε στις 6.12.1879, και αποτελεί εγκώμιο του αγγλικής καταγωγής πολιτικού William Henry Waddington. Επισημαίνει τα εσφαλμένα συμπεράσματα στα οποία κατέληξε η προηγούμενη έρευνα. Τα εγκώμια του ποιητή στον υπουργό εξωτερικών και πρωθυπουργό της Γαλλίας «μεταγγίζονται στη χώρα που αυτός εκπροσωπεί, δηλ. τη Γαλλία» (σ. 67) και δεν συνδέονται με τη βρετανική

καταγωγή του. Στο ποίημα αυτό ο Μιχαηλίδης παρομοιάζει έμμεσα τη Μ. Βρετανία με «λυσσαλέο γίγαντα» που αντιμάχεται τα εθνικά συμφέροντα της Ελλάδας. Ο Ιωάννου παραθέτει ολόκληρα ποιήματα, όπως «Εις την ανάβασιν του αγαπητού Γλάδστωνος» (σσ. 69-70) και σχολιάζει βασικά σημεία τους. Ερμηνεύει πειστικά τα θετικά πρόσημα που δίνει ο ποιητής στους Βρετανούς κατακτητές, ιδιαίτερα αν λάβει κανείς υπόψη του τα προηγηθέντα δεινά της οθωμανοκρατίας. Επισημαίνει, επίσης, ορθά ότι για μια ολοκληρωμένη εικόνα του σχετικού θέματος η έρευνα δεν πρέπει να στρέφεται μόνο στα «βρετανικά» ποιήματα, αλλά και στα υπόλοιπα, σε αρκετά από τα οποία ενδέχεται να προκύψουν αποκαλυπτικά στοιχεία, καθώς και σε εξωκειμενικές πληροφορίες, όπως είναι οι συνομιλητές του, με χαρακτηριστικό παράδειγμα το απόσπασμα από το δημοσίευμα του ψευδώνυμου Κύκνου Νίνα (ίσως του Α. Κ. Ιντιάνου) στην εφημερίδα Κήρυξ (21.12.1917) με το οποίο κλείνει η ωραία αυτή εισήγηση.

Ο **Σταύρος Σταύρου** παρακολουθεί με πρωτότυπο φιλοσοφικό στοχασμό τα «Αποτυπώματα της εθνικής συνείδησης στον Βασίλη Μιχαηλίδη» (σσ. 83-94) ο οποίος παρέμεινε προσηλωμένος στο ενωτικό ιδεώδες σε θεωρητικό επίπεδο με το έργο του και σε πρακτικό με τη συμμετοχή του στο πεδίο της μάχης. Ο εισηγητής θέτει εύστοχα τα κρίσιμα ερωτήματα (σ. 84): «Τι είναι εθνικό και τι συνείδηση; Και ποιοι ήταν οι πνευματικοί φανοί για το Β. Μιχαηλίδη;». Με οδηγό τη λογοτεχνική του παιδεία και εντρύφηση στο συνολικό έργο του ποιητή, ο Σταύρου αναλαμβάνει την τολμηρή υπόγεια διαδρομή να αναζητήσει μέσα από το ατομικό και συλλογικό ασυνείδητο τα αρχέτυπα, τα σύμβολα και τους μύθους που διαμόρφωσαν την κοσμοαντίληψη του ποιητή, να υπεισέλθει στον ψυχισμό του μέσα από την ερμηνεία των λέξεων «ήθος» και «αγών» και να δικαιολογήσει την εμμονή του (σ. 87) «να ταξιδεύει με την ποίησή του ανάπλωρα, αδιαφορώντας για τους ποικίλους ανέμους». Πολύ ενδιαφέρουσα είναι η θέση του συγγραφέα (σ. 89): «Η Ρωμιόσύνη είναι η λέξη που δηλώνει το συναίσθημα το οποίο θέλει να αναδείξει ο ποιητής ως κεντρικό άξονα όλου του έργου. Σύμφωνα με την αρχή της ενδοπροτασιακής συνάφειας του Βιτγκενστάιν, οι λέξεις ή τα σύμβολα δεν έχουν νόημα ως μεμονωμένες γλωσσικές οντότητες, παρά μόνο στο πλαίσιο μιας πρότασης». Ο Σταύρου διερευνά με όρους φιλοσοφικής αναζήτησης το σπονδυλωτό εν πολλοίς έργο του ποιητή, με επίκεντρο τον μεγαλοϊδεατισμό του, για να δια φωτίσει την προσωπικότητά του στη συνάρθρωσή της με τις έννοιες-αρχέτυπα, καταλήγοντας στο ποιητικότατο επιμύθιο (σ. 84): «Ο Β. Μιχαηλίδης σελαγίζει μες στ' άδυτα της εθνικής συνείδησης με την αίγλη του Εθνικού Ποιητή».

Η **Λουίζα Χριστοδουλίδου** προβαίνει σε μια πρώτη ανάλυση των αφηγηματικών τεχνικών του κορυφαίου ποιήματος «9η Ιουλίου 1821» (σσ. 95-104) αναδεικνύοντας την πολυεπίπεδη κατασκευή, τη σύνθετη διάρθρωση και την πολυσημία του. Στηριζόμενη, εκτός των άλλων, στις σύγχρονες αφηγηματικές θεωρίες του Genette και του Todorov, η συγγραφέας ασχολείται επιλεκτικά με τους άξονες που αφορούν τον λόγο (μίμηση-διήγηση), τον ρόλο, τις λειτουργίες και την προθετικότητα του αφηγητή, τον κειμενικό χρόνο και την αφηγηματική πλαισίωση. Σπουδαία είναι η ακόλουθη διαπίστωση (σ. 97): «Ο φορέας της αφήγησης συχνά προσποιείται ότι παραχωρεί το λόγο στους ήρωές του· έτσι η γλώσσα διαστρωματώνεται από ποικίλες φωνές. Συνεπώς, η διήγηση δεν είναι αμιγώς αφηγηματική, σύμφωνα με τη διθυραμβική της προέλευση, δεδομένου ότι προβάλλονται μορφές ευθείας αναπαράστασης λόγου η σκέψης (διαλογικά μέρη με ερωταποκρίσεις, με σύντομους ή μακροσκελείς λόγους) οι οποίες παραπέμπουν στο θεατρικό είδος (δράμα), μετατιθέμενος και ελεύθερος πλάγιος λόγος». Αξιοπρόσεκτες είναι οι παρατηρήσεις που αναφέρονται στους χρόνους εκφοράς, οι οποίοι είναι στα αφηγηματικά μέρη ο παρατατικός και ο αόριστος, ενώ στα διαλογικά ο ενεστώτας. Το «λυρικό εύρημα» διαδοχικής εναλλαγής παρελθοντικού και παροντικού χρόνου δραματοποιεί τα γεγονότα, με αποκορύφωμα τον επικείμενο απαγχονισμό του Κυπριανού, ενώ το σχήμα της δεινωσης (σ. 100) «το οποίο δημιουργείται ανάμεσα σε ρήματα κινήσεως και στάσεως υποδηλώνει και τον αντίκτυπο που έχει στον ψυχισμό του Ιεράρχη το επερχόμενο

τραγικό τέλος». Στην εισήγηση αυτή αναδεικνύονται, μέσα από μια ενδιαφέρουσα σημειολογική ανάλυση αφηγηματικών τεχνικών, οι αρετές μιας όντως αριστουργηματικής ποιητικής σύνθεσης.

Ο **Μανώλης Στεργιούλης** διερευνά τον μεγαλοϊδεατισμό στην ποίηση του Μιχαηλίδη ενταγμένο στο ιστορικό πλαίσιο της εποχής του (σσ. 105-114).

Ο συγγραφέας αναλύει χαρακτηριστικούς στίχους από αντιπροσωπευτικά ποιήματα μεγαλοϊδεατικού περιεχομένου τα οποία εντάσσει στο πνεύμα της εποχής που γράφτηκαν. Σε διαφορετική περίπτωση, αποκομμένα από τις ιστορικές, πολιτικές και κοινωνικές συνθήκες που ενεθάρρυναν αυτές τις ιδέες, αδικούνται κατάφωρα οι ποιητές και οι πεζογράφοι που κινήθηκαν στη θεματική αυτή.

Ο Στεργιούλης τονίζει emphatic (σ. 110) ότι η Μεγάλη Ιδέα, που συσσώρευσε τόσα δεινά στον ελληνισμό, αναζωπυρώθηκε και σε λογοτεχνικούς κύκλους λόγω της αίσις για την Ελλάδα έκβασης των Βαλκανικών Πολέμων. Ενδιαφέρον παρουσιάζουν τα πρωτοχρονιάτικα ποιήματα των ετών 1913 και 1914 στα οποία ο Μιχαηλίδης εξαίρει τις επιτυχίες της Ελλάδας στο βαλκανικό μέτωπο, ενώ δεν παραλείπει να εκφράσει την απογοήτευση του για το γεγονός ότι η Κύπρος παραμένει εκτός του εθνικού κορμού λόγω της απληστίας των ισχυρών.

Η ουτοπική ανάκτηση της δόξας του παρελθόντος εκφράστηκε στους λαϊκούς θρύλους και τις παραδόσεις που αποτέλεσαν πηγή έμπνευσης και για τον Μιχαηλίδη. Ο συγγραφέας, εκπαιδευτικός της πράξης, ζητά να απονεμηθεί λογοτεχνική δικαιοσύνη και ο πανελλήνιος Βασίλης Μιχαηλίδης να ενταχθεί στη θέση που του αξίζει.

Η **Αιμιλία Λυμπεράκη-Besson** στην εισήγησή της «Η γλώσσα, οι διάλεκτοι και η σύζευξή τους» με υπότιτλο «Το δέον στη διεύρυνση του Γλωσσικού μας ορίζοντα και οι ευεργετικές επιδράσεις στην σύναψή τους με το Κυπριακό γλωσσικό ιδίωμα στην Εκπαίδευση» (σσ. 115-120) επισημαίνει την ανάγκη ανάδειξης στοιχείων της κυπριακής διαλέκτου σε όλες τις βαθμίδες της ελληνικής εκπαίδευσης. Η συγγραφέας αποδίδει μεγάλη σημασία (σ. 116) στην «εσωτερική σχέση των διαλέκτων με την κοινή γλώσσα. Όχι μόνο για να μένουν οι διάλεκτοι και τα ιδιώματα σε σύγχρονη ζώσα μορφή, αλλά και για να συμβαδίζουν στην εξέλιξη πλάι στη (sic) κοινή μητρική γλώσσα». Η εισήγηση αυτή, παρά τις καλές προθέσεις της συγγραφέως, έχει χαλαρή σύνδεση με το έργο του Βασίλη Μιχαηλίδη και τον επετειακό χαρακτήρα του τόμου, ενώ οι προβαλλόμενες «Καλές πρακτικές» (σ. 118) θα μπορούσαν να είχαν εξειδικευτεί. Με αφορμή τις πολύ χρήσιμες προτάσεις της εισηγήτριας κρίνω απαραίτητο να επισημάνω ότι οι απειράριθμες συμφωνίες Συνεργασίας Ελλάδας-Κύπρου στον τομέα της παιδείας παραμένουν κατά κανόνα στα χαρτιά.

Ο **Χριστόφορος Χαραλαμπάκης** μελετά πτυχές της γλώσσας και το ύφους του Μιχαηλίδη (σσ. 123-135) τονίζοντας ότι δεν μπορεί να γίνει επακριβής ανάλυση της γλώσσας του χωρίς κριτική έκδοση του συνολικού του έργου. Από τις πρόσφατες σχετικές μελέτες, η οποία εκ παραδρομής δεν αναφέρεται στη βιβλιογραφία, ξεχωρίζει η εργασία του Θεοδόση Πυλαρινού «Η πολύμορφη λογοτεχνική γλώσσα του Βασίλη Μιχαηλίδη», στον τόμο του ίδιου Εν εινάλιν Κύπρω έσσει' αοιδός. Μελετήματα για την κυπριακή λογοτεχνία, Αθήνα 2011: Εκδόσεις Αίπειρα. ■

*** Ο Χριστόφορος Χαραλαμπάκης είναι Ομότιμος Καθηγητής της Γλωσσολογίας στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών. Είναι πτυχιούχος (1971) της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών. Συνέχισε μεταπτυχιακές σπουδές στα Πανεπιστήμια της Κολωνίας και της Χαϊδελβέργης (1972-1976). Ανακηρύχθηκε διδάκτορας της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου της Κολωνίας (1976). Δίδαξε ως επισκέπτης καθηγητής στα Πανεπιστήμια Münster της Γερμανίας, Γρανάδας της Ισπανίας, Αθηνών, Κύπρου και Θράκης.**

Wuppertal Wupperputz 2019

Die Gemeinde der Griechen in Wuppertal hat in Zusammenarbeit mit der griechischen Grundschule, dem Verein Ipiroton und dem Kulturverein Akritas, wieder als Wiederholungstäter - im guten Sinne- am diesjährigen Wupperputz am 30.03.2019 teilgenommen.

Seit gestern ist die Berliner Straße vom Wupperfelder Markt bis zur Schwarzbach Straße, die schon sauber war, nun sauberer geworden. Im Vergleich zum vorherigen Jahr macht es den Anschein, dass die Bürger und Bürgerinnen Wuppertals umweltbewusster geworden sind und die Stadt Wuppertal - Ressort Umweltschutz mit Ihren Putzkolonnen - gute Arbeit leisten.

Bei dem Wupperputz wurde ich von Frau Chrisoula - Eis Café Edelweiß Berliner Str. - Mitglied der Gemeinde gefragt, ob Sie bzw. alle oder einige griechischen Gewerbetreibende die Bepflanzung der Bauminselfen mit Blumen (s. Fotos) auf eigene Kosten und in Zusammenarbeit mit dem zuständigen Amt in Angriff nehmen könnten.

Begründung: es sieht optisch besser aus, riecht angenehmer, macht freundliche Gesichter und ist zudem sehr gut für die Honig-Bienen.

Gleichzeitig wurde das Thema Fahrradweg an der Berliner Straße auf der Strecke Wichlinghauser Str. bis Wupperfelder Markt (Richtung Barmen) angesprochen. Es besteht hier große Unfallgefahr zwischen Fußgänger und Fahrradfahrer, da die Fußgänger ahnungslos auf dem nicht markierten Fahrradweg, schlendern. Richtig gefährlich wird für das Bedienungspersonal der Gastronomie, das ständig diesen Weg mit Getränken, Eis etc. überqueren muss, um die Kunden im Außenbereich, zu bedienen.

Vorschläge zur Lösung des Problems: Schrittgeschwindigkeit einführen und den Fahrradweg deutlich mit dem Fahrradsymbol (auf ca. 200 m Strecke) kennzeichnen in der Hoffnung, dass die Fußgänger den Platz frei halten für Fahrräder. Das sorgt für Verständnis und Aufmerksamkeit auf beiden Seiten.

In der Vergangenheit sind schon zahlreiche solche Unfälle vorgefallen, daher besteht in diesem Bereich dringend Handlungsbedarf. Übrigens hat die Stadt Wuppertal die freien Flächen an die Gewerbetreibende zu einem stolzen qm Preis vermietet.

Ein großes Dankeschön an alle Erwachsenen und besonders an die Kinder, die mitgemacht haben.

Nächster vereinbarte Termin im März 2020 gleicher Ort, gleiche Stelle.

Georgios Paridis Vorsitzender der Gemeinde der Griechen in Wuppertal

Mitglied des Integrationsrates der Stadt Wuppertal. ■

Europäischer Museumspreis 2019 – Zwei griechische Museen nominiert

Das Archäologische Museum von Eleftherna auf Kreta sowie das „Kostas Kotsanas Museum“ in Athen, das technologische Erfindungen aus der Antike Griechenlands zeigt, wurden für den hochkarätigen Europäischen Museumspreis 2019 nominiert. Am 24. Mai dieses Jahres wird in Sarajevo im Rahmen der „European Museum of the Year Award Conference and Awards Ceremony“ durch das European Museum Forum der Preisträger gekürt.

Das Archäologische Museum von Eleftherna ist das erste seiner Art auf Kreta. Es beherbergt die archäologischen Funde der Ausgrabungen, die seit 30 Jahren im antiken Eleftherna - in der Region zwischen Rethymno und Heraklio - durchgeführt werden. So konnte die Geschichte der Stadt von 3000 vor bis 1300 n. Chr. rekonstruiert werden.

Das „Kostas Kotsanas Museum“ in Athen zeigt die erstaunlichen technologischen Innovationen der griechischen Antike. Die über hundert voll funktionsfähigen Repliken sowie detailgetreue Modelle wurden vom

Gründer des Museums Kostas Kotsanas selbst hergestellt. U. a. können die Besucher den Mechanismus von Antikythera bestaunen, mit dem die Griechen den Sternenhimmel analysierten, den Quadranten des Hipparchus, Apparate zur Herstellung von Kleidung und viele weitere Erfindungen.

Der Preis wird seit 1977 vom Europarat ins Leben gerufen und jährlich an europäische Museen vergeben.

Das European Museum Forum (EMF) bildet den rechtlichen und organisatorischen Rahmen für den European Museum of the Year Award (EMYA). EMF / EMYA setzt sich für die Förderung von Spitzenleistungen in Bezug auf Innovation und Qualität in der Museumspraxis ein, fördert die Vernetzung und den Austausch von Ideen und nachhaltigen Best Practices innerhalb der Branche.

Die Preisverleihung erfolgt im Rahmen des vom 23. bis 25. Mai 2019 in Sarajevo stattfindenden EMYA 2019 Kongress. Zu den nominierten Museen zählen neben den zwei nominierten griechischen Museen weitere Kandidaten aus anderen europäischen Ländern. (AL) ■

<http://www.graktuell.gr>

Αποκτήστε ΤΩΡΑ το εξοχικό σας στην Ελλάδα με ένα μόνο κλικ!

Ανακαλύψτε ένα νέο κόσμο
σύγχρονων υπηρεσιών &
βρείτε το σπίτι των ονείρων σας,
εύκολα και γρήγορα!

FERIMMO

www.ferimmo.de

Η μεγαλύτερη online
πλατφόρμα για ακίνητα στην Ελλάδα
τώρα κοντά σας.

Take the first step to your dream house in Greece